

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027

wersja zatwierdzona przez Komisję Europejską

4 marca 2026 r.

Fundusze Europejskie
dla Polski Wschodniej

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kod CCI	2021PL16RFPR003
Tytuł w języku angielskim	[255 ¹⁾]European Funds for Eastern Poland
Tytuł w języku (językach) narodowym (narodowych)	[255]Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej
Wersja	2.2
Pierwszy rok	[4] 2021
Ostatni rok	[4] 2027
Kwalifikowalny od	01.01.2021
Kwalifikowalny do	31.12.2029
Nr decyzji Komisji	C(2022) 7157 final
Data decyzji Komisji	6.10.2022
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	C(2026) 1597 final
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	4.03.2026
Przesunięcie inne niż istotne (art. 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)	~~Tak~~ /Nie
Regiony NUTS objęte programem (nie dotyczy EFMRA)	PL62 – Warmińsko – mazurskie PL72 – Świętokrzyskie PL81 – Lubelskie PL82 – Podkarpackie PL84 – Podlaskie PL92 – Mazowiecki regionalny
Dany fundusz(e)	☒ EFRR ☐ Fundusz Spójności ☐ EFS+ ☐ FST ☐ EFMRA
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

¹⁾ Liczby w nawiasach kwadratowych odnoszą się do liczby znaków bez spacji.

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki²⁾

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i)–(viii) i (x) oraz art. 22 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060 (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów”)

Pole tekstowe [30 000]

Opracowanie dedykowanego programu dla PW+, tj. 5 regionów PW (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko—mazurskie) oraz regionu statystycznego: mazowiecki regionalny, stanowi wyraz konsekwentnego podejścia do wsparcia najstabilniej rozwiniętej części kraju. Podstawą programu są: identyfikacja kluczowych potrzeb inwestycyjnych, wnioski z analiz przeprowadzonych na potrzeby średniookresowej strategii rozwoju kraju, a także doświadczenia z wdrażania polityki spójności UE w Polsce.

Makroregion charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju. W 2019 r. wartość **PKB na mieszkańca** PW stanowiła **50-63% średniej unijnej** (UE—27) i **68-86% średniej dla Polski**. Wkład makroregionu w tworzenie PKB kraju (20%) był mniejszy niż wynikałoby z jego potencjału ludnościowego (27,1%). Rozwój koncentruje się wokół największych ośrodków miejskich – stolic woj. PW, które na tle kraju zaliczają się do ośrodków średniej wielkości (największy Lublin ma ok. 340 tys. mieszkańców). Z **75 miast średnich w PW+** (wg KSRR, powyżej 15 tys. mieszkańców), aż **58 traci funkcje społeczno-gospodarcze**. Odbija się to na demografii: w latach 2000—2019 **liczba ludności spadła** z powodu migracji oraz niskiego przyrostu naturalnego. Do innych części kraju wyjechało 279,7 tys. osób (średniorocznie ok. 14 tys.), co stanowi ok. 2,7% jego ludności. Odptyw dotyczy w znacznej mierze osób młodych i lepiej wykształconych, które nie znajdują w makroregionie warunków do życia i rozwoju na miarę swoich aspiracji.

Szczegółowe wyzwania i problemy rozwojowe makroregionu wskazuje SOR oraz KSRR. PW+ charakteryzuje niska dostępność transportowa (wewnętrzna oraz zewnętrzna), niska dostępność do usług publicznych (w tym cyfrowych), dekapitalizacja infrastruktury publicznej, a także niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności. To z kolei powoduje pogarszanie warunków inwestycyjnych, spadek wydajności lokalnych gospodarek, a co za tym idzie – spadek jakości życia i dalszy odptyw mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych, aktywnych, dobrze wykształconych i przedsiębiorczych.

Jednocześnie ostatnie lata pokazały znaczenie i skuteczność polityki spójności w PW. Badanie wpływu polityki spójności na sytuację społeczno-gospodarczą Polski i jej regionów, wskazuje, że w latach 2004—2018 wpływ polityki spójności na konwergencję był najsilniejszy właśnie w PW (od 25% nadrobionego dystansu do średniej UE-27 w lubelskim do 42% w warmińsko—mazurskim było efektem inwestycji z funduszy UE³⁾). W przypadku regionów o wyższym poziomie rozwoju, wpływ polityki spójności na osiągniętą konwergencję wynosił średnio ok. 1/10 (od 8% do 12%). Pokazuje to jak duże znaczenie dla rozwoju słabszych regionów ma polityka spójności, w tym

²⁾ W przypadku programów, które ograniczają się do wspierania celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+, opis strategii programu nie musi odnosić się do wyzwań, o których mowa w art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i), (ii) i (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

³⁾ Badanie pn. Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2019, Warszawa 2020, s. 13. Badanie dostępne pod linkiem: <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analazy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/wplyw-polityki-spojnosci-na-rozwoj-spoecznie-gospodarczy-polski-i-regionow-w-latach-2004-2019/>.

dedykowany dla PW dodatkowy instrument finansujący kluczowe inwestycje o znaczeniu ponadregionalnym.

CP 1

Przedsiębiorczość

Poziom rozwoju przedsiębiorczości w PW+ jest stosunkowo niski na tle kraju, co potwierdza m.in. liczba przedsiębiorstw na 1 tys. mieszkańców w PW+ (2020 r.) – 76% średniej krajowej. Przedsiębiorstwa z PW+ osiągają też słabsze efekty finansowe (niższą wartość produkcji sprzedanej na mieszkańca, niższe od średniej przychody na przedsiębiorstwo). Problemem jest niska innowacyjność przedsiębiorstw, niedostateczny zasób środków trwałych oraz niski poziom aktywności inwestycyjnej. W 2019 r. wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na mieszkańca wahała się w regionach PW+ od 52% do 78% średniej krajowej. Istotną barierą jest niska wydajność pracy (mierzona wartością dodaną brutto na pracującego w 2018 r): PW+ – 98,9 tys. zł, Polska – 123,5 tys. zł. Dominujące w strukturze przedsiębiorstw MŚP nie wykorzystują w pełni potencjału związanego ze wzrostem innowacyjności.

Jednym z głównych czynników determinujących niski poziom konkurencyjności firm w PW+ jest niskie wykorzystanie nowoczesnych technologii, w tym automatów i robotów. Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących roboty w PW+ jest niższy od średniej krajowej.

Ważną barierą są niedostateczne kompetencje przedsiębiorców w zakresie tworzenia i realizacji długofalowych strategii biznesowych, w tym związanych z transformacją w kierunku Przemysłu 4.0 oraz gospodarki o obiegu zamkniętym, jak również niska skłonność do korzystania ze wsparcia zewnętrznego, w tym z profesjonalnego doradztwa.

Projektowane wsparcie ma na celu zatrzymanie młodych i przedsiębiorczych osób w PW+, a z drugiej strony zachęcenie lokalnych przedsiębiorstw do wdrażania nowoczesnych technologii, w tym automatyzacji procesów.

Także potencjał turystyczny PW+ jest wciąż nie w pełni wykorzystany i skomercjalizowany. Konkurencyjność firm z branży turystycznej została dodatkowo osłabiona na skutek COVID-19. Odbudowa pozycji tych firm wymaga stworzenia długookresowego systemu wsparcia: na działalność bieżącą oraz inwestycje.

Biorąc pod uwagę powyższe wyzwania, głównym celem interwencji jest wzrost produktywności i innowacyjności MŚP. Proces ten wymaga ukierunkowania działań na absorpcję innowacji w warunkach gospodarki neutralnej klimatycznie, o obiegu zamkniętym, opartej na cyfryzacji, automatyzacji i robotyzacji działalności produkcyjnej i usługowej. Dalsze stymulowanie rozwoju gospodarczego w PW+ wymaga kontynuacji wsparcia przedsiębiorczości, w tym startupowej, zwiększania konkurencyjności firm oraz budowania i wzmacniania potencjału sektora MŚP do podejmowania działań rozwojowych, także w warunkach szoku rynkowego (*resilience*).

Celem realizacji kompleksowych projektów będzie opracowanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych w oparciu o założenia gospodarki o obiegu zamkniętym i Przemysłu 4.0. przy wykorzystaniu profesjonalnego doradztwa, a także podnoszenie kwalifikacji przedsiębiorców.

Wsparcie FEPW będzie komplementarne do interwencji RP PW+. RP PW+ realizują interwencję dopasowaną do specyfiki pojedynczego województwa w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji, natomiast FEPW koncentruje się na wspólnych dla woj. PW+ regionalnych inteligentnych specjalizacjach. Oferta FEPW uzupełni wsparcie FENG, gdzie położono nacisk na wysoko innowacyjne projekty z komponentem B+R.

W uzupełnieniu interwencji FEPW skierowanej do nowo utworzonych startupów wsparcie innych programów będzie kierowane do przedsiębiorstw już funkcjonujących na rynku, nowo utworzonych bez wymogu innowacyjności (RP PW+) oraz do wysoko technologicznych spółek znajdujących się na bardziej zaawansowanym etapie rozwoju (FENG). Taki rodzaj wsparcia będzie stanowić kolejny, komplementarny etap na ścieżce rozwoju startupów wyinkubowanych w ramach FEPW.

Wsparcie FEPW w zakresie podnoszenia kompetencji będzie wynikało ze strategii rozwoju danego MŚP i będzie komplementarne do wsparcia FERS – szkoleń otwartych i usług dostępnych dla ogółu przedsiębiorców w ramach Bazy Usług Rozwojowych.

Wsparcie konkurencyjności MŚP w oparciu o zasady gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) będzie komplementarne do FEnIKS, w którym planuje się rozwój m.in. zaawansowanych systemów selektywnego zbierania i zagospodarowania odpadów, ich przetwarzania, odzysku i recyklingu.

Wsparcie w formie instrumentów finansowych na inwestycje przedsiębiorstw w sektorze turystyki będzie komplementarne do wsparcia tworzenia ponadregionalnych szlaków turystycznych w CP4 oraz do wsparcia turystyki na poziomie regionalnym. Interwencja odpowiada wyzwaniom wskazanym w unijnych i krajowych dokumentach strategicznych. Zalecenia **SK - Polska 2019** w odniesieniu do CP1 dotyczą zwiększenia konkurencyjności MŚP w szczególności przez wspieranie działań zwiększających wydajność, takich jak poprawa technologii, praktyk zarządzania i umiejętności w miejscu pracy w celu lepszej integracji w globalnych łańcuchach wartości, a także dalszego stymulowania środowiska przedsiębiorczości, w tym ułatwienia dostępu do zaawansowanych usług dla przedsiębiorstw.

Interwencja odpowiada na wyzwania **EZŁ** przez wsparcie przedsiębiorstw w transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

Ponadto wsparcie przyczyni się do realizacji **SUE RMB**, cel 2 Wzrost dobrobytu, obszar Innowacje.

Zaprogramowane wsparcie odpowiada na wyzwania **SOR** (*cel szczegółowy I i II*), **Strategii Produktywności 2030** [*kierunki interwencji: IV.1.4 Rozwój ekosystemu wsparcia startupów w Polsce; I.1.4 Ekoprojektowanie; III.2 Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw; VII.2.2. Wzmocnienie konkurencyjności polskiej turystyki*].

Interwencja wpisuje się również w priorytety **KSRR** w zakresie celu 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo, 1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki w makroregionie wschodniej Polski.

Analiza interwencji realizowanej w latach 2014–2020 w obszarze przedsiębiorczości⁴⁾ wykazała, że POPW 2014–2020 przyczynia się do rozwoju gospodarki PW. Wsparcie wpływa na poprawę PKB makroregionu, podbudza inwestycje (w szczytowym momencie oddziaływania POPW inwestycje w makroregionie wzrosły nawet o 8%), stymuluje działalność B+R (wzrost nakładów, głównie prywatnych), poprawia sytuację na rynku pracy (wzrost produktywności pracy i płac). Korzystne oddziaływanie POPW obejmuje również pośrednio firmy, sektory i regiony spoza PW. Program przeciwdziała marginalizacji makroregionu, a jego efekty charakteryzują się relatywnie wysokim poziomem trwałości.

CP 2

⁴⁾ Na podstawie badania Analiza efektów wybranych działań POIR i POPW 2014-2020 na poziomie sektorowym i makroekonomicznym za pomocą modelu makroekonomicznego – faza II, 2020, WiseEuropa i Ecorys.

Energia

W PW+ identyfikowane jest rosnące zużycie energii elektrycznej wynikające ze wzrostu gospodarczego oraz rosnące znaczenie OZE, co wiąże się z koniecznością przyłączania nowych, rozproszonych źródeł energii do sieci elektroenergetycznej.

Inwestycje w obszarze energetyki są niezbędne ze względu na stan sieci dystrybucyjnej w PW+ (76% linii dystrybucyjnych to linie napowietrzne bardziej narażone na awarie niż kablowe, w pozostałej części kraju – 64%), stan techniczny (większość linii ma ponad 25 lat) oraz brak sieci zapewniających wymagane dla przemysłu napięcie na wybranych obszarach. Szczegółowe dane wskazują, iż udział linii kablowych w liniach średniego napięcia (SN) w PW+ jest mniejszy (18,3%) niż w pozostałej części kraju (33,2%). Ciągi SN w PW+ są też dłuższe niż w pozostałej części kraju (odpowiednio: 19 i 12 km) i występuje ponad 2-krotnie wyższy udział ciągów SN o długości powyżej 50 km (12,3% i 4,8%), co wiąże się z większymi skutkami potencjalnych awarii w porównaniu z resztą kraju.

Ponadto PW wyróżnia się na tle kraju wyższym tempem produkcji energii z OZE (niemal 10-krotny wzrost w 2019 r. w stosunku do 2005 r., w kraju – 6,5-krotny) oraz 2 razy wyższym udziałem takiej energii w stosunku do ogółu wyprodukowanej energii (w 2019 r. dla kraju – 15,5%, w PW – 31,4%).

Wsparcie infrastruktury elektroenergetycznej w POIS 2014 - 2020 nie przyniosło oczekiwanych rezultatów. Z uwagi na małą podaż projektów z PW, mimo znaczących potrzeb, jedynie 4% środków UE trafiło do PW. To uzasadnia przygotowanie i realizację kluczowych inwestycji (lista projektów) w programie dedykowanym PW+.

Wspierany będzie rozwój inteligentnych rozwiązań typu *smart grids* oraz stabilność i sprawność pracy sieci dystrybucyjnych. To pozwoli na zaspokojenie zwiększonego popytu na energię w przemyśle (automatyzacja, robotyzacja), transporcie (elektryfikacja kolei, elektromobilność).

Planowana interwencja odpowiada na priorytety KPEiK, w szczególności wpisuje się w działania ukierunkowane na zwiększenie udziału OZE w finalnym zużyciu energii, a także działania związane z promowaniem zeroemisyjnych paliw alternatywnych, w tym elektromobilności. Wsparcie systemu dystrybucji ma istotne znaczenie dla zwiększającego się udziału OZE w miksie energetycznym.

Wsparcie jest zgodne z zasadą *Energy Efficiency First* – w zakresie zmniejszania strat energii i tworzenia warunków do większej skali działań w zakresie efektywności energetycznej u odbiorców końcowych. UP na lata 2021 – 2027 przewiduje finansowanie inwestycji związanych z poprawą efektywności energetycznej w całym łańcuchu energetycznym, w tym podczas wytwarzania, przesyłu, dystrybucji i końcowego zużycia energii. FEPW oddziałuje na poprawę efektywności na etapie dystrybucji i tworzy warunki techniczne do większego zaangażowania odbiorców w zakresie oszczędności energii. W efekcie interwencja będzie korzystna dla środowiska.

Interwencja wpisuje się w priorytety PEP2040.

Interwencja jest komplementarna z planowaną w FEnKS a także do wsparcia rozwoju OZE z poziomu krajowego i regionalnego.

Interwencja wpisuje się w wyzwania określone w **SK – Polska 2019**: sieci energetyczne mogą odgrywać kluczową rolę w zwiększaniu wydajności i ułatwiać sprawne funkcjonowanie rynku oraz wdrażanie inwestycji ukierunkowanych na innowacje, a wyższa efektywność energetyczna i szersze wykorzystanie OZE umożliwi przejście na czystsza energię oraz pomoże ograniczyć emisję gazów cieplarnianych i zanieczyszczenie powietrza. Planowana do wsparcia modernizacja sieci energetycznych odgrywa kluczową rolę w zwiększaniu efektywności energetycznej w zakresie

dystrybucji energii oraz jednocześnie we włączaniu energii pochodzącej z OZE do systemu energetycznego. Nowoczesne i wyposażone w inteligentne rozwiązania sieci ułatwiają sprawne funkcjonowanie rynku energetycznego i tworzą warunki do nowych inwestycji związanych z transformacją sektora energetycznego, w tym integracji rozproszonych źródeł energii wspieranych przede wszystkim w programach regionalnych.

Wsparcie wpisuje się w **EZŁ** w zakresie dostarczania czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii – zapewnienia inteligentnej infrastruktury dla neutralności klimatycznej, zgodnie z art. 2 Europejskiego prawa o klimacie. Przyczyni się do realizacji **SUE RMB**, cel 2 *Rozwój połączeń w regionie*, obszar Energia.

Wsparcie odpowiada na wyzwania **SOR** i **KSRR**: tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki w PW. Także – priorytety KPEiK, obszar „wewnętrzny rynek energii” w zakresie wsparcia dystrybucji energii elektrycznej, inteligentnych sieci energetycznych wraz z inteligentnym opomiarowaniem. Planowana interwencja zakotwiczona jest również w PEP2040.

Adaptacja do zmian klimatu

Skutki zmian klimatu mogą zagrażać stabilnemu wzrostowi społeczno-gospodarczemu, szczególnie na obszarach zurbanizowanych. Intensywność zmian klimatu w Polsce jest zróżnicowana przestrzennie.

Zmiany klimatu, o największym negatywnym wpływie na makroregion i jego miasta to przede wszystkim: wzrost maksymalnej temperatury w lecie oraz wydłużenie okresów gorących (dni z temperaturą maksymalną przewyższającą 25°C), wydłużenie okresów bezopadowych (z opadem <1 mm/dobę) i ich współwystępowanie z okresami wysokich temperatur powodujących susze oraz wzrost częstotliwości opadów intensywnych (>10 mm/dobę) i opadów ulewnych (>20mm/dobę).

Zagrożenia te dotyczą całej Polski, jednak będą szczególnie nasilone w jej wschodniej lub południowo-wschodniej części. Do innych zagrożeń w miastach PW+ należą wichury, powódzie ze strony rzek, osuwiska, koncentracja zanieczyszczeń powietrza i mrozy.

Blisko połowa (48%) mieszkańców PW mieszka w miastach, których znacznie przekształcona przestrzeń zaburza obieg wody w ekosystemach. W konsekwencji miasta dotkliwiej odczuwają skutki wysokich temperatur oraz krótkich, ale intensywnych opadów deszczu. Upowszechniające się zjawisko miejskich wysp ciepła często stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia.

Niezbędne jest zatem wsparcie odporności miast na zmiany klimatu, dla poprawy zdrowia i komfortu życia mieszkańców. Z uwagi na dużą liczbę MSTFS-G w PW+, uzupełniająco realizowane będą przedsięwzięcia zwiększające zdolności administracyjne JST oraz działania informacyjno-promocyjne kierowane do lokalnych społeczności. Inwestycje będą realizowały przede wszystkim cele społeczne i ekologiczne.

Wsparcie będzie komplementarne do interwencji FEnIKS. Wsparcie zdolności administracyjnych, będzie komplementarnie do inicjatyw finansowanych z PT FUE, m.in. Centrum Wsparcia Doradczego czy działań na rzecz ZIT, m.in. w zakresie planowania strategicznego i przestrzennego.

Wsparcie z FEPW jest zgodne z zaleceniami **SK – Polska 2019** w odniesieniu do CP 2: wdrożenie planów adaptacji miast do zmian klimatu; odpowiada celom **SOR** oraz **KSRR** w zakresie wzmocnienia miast subregionalnych, w szczególności MŚTFS-G. Wsparcie wpisuje się również w *SPA 2020*, w *Politykę Ekologiczną Państwa 2030* oraz *KPEiK*, w szczególności przez zapewnienie zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego.

Inwestycje POIŚ 2014—2020 w zakresie adaptacji były ocenione pozytywnie, jako stanowiące odpowiedź na faktyczne potrzeby występujące na poziomie samorządów. Dlatego należy analogicznym wsparciem objąć MŚTFS-G. Wskazane miasta zostaną w FEPW wsparte również w zakresie opracowania planów adaptacji do zmian klimatu.

Bioróżnorodność

PW+ jest jednym z najbardziej cennych obszarów pod względem bioróżnorodności w Polsce. Charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem krajobrazu i wysyceniem obszarami cennymi przyrodniczo. Podczas gdy w Polsce obszary prawnie chronione stanowią ok. 32 % powierzchni (łądowej), w PW+ udział ten wynosi ok. 37%; w tym dla woj. świętokrzyskiego 65%, a woj. warmińsko—mazurskiego i podkarpackiego ok. 45%.

W PW+ wyższy niż przeciętnie dla kraju (4,8% powierzchni obszarów chronionych) udział mają obszary o najwyższej formie ochrony tj. parki narodowe i rezerваты przyrody. W PW+ jest to 5,6%, z najwyższym udziałem w woj. podlaskim – 18,1%. W PW+ znajduje się 10 z 23 parków narodowych (54% powierzchni parków narodowych) w Polsce.

PW+ wyróżnia się na tle kraju większym udziałem obszarów NATURA 2000 w powierzchni ogółem.

Ze względu na ryzyka wynikające z aktywności człowieka wskazane jest wsparcie ochrony przyrody i bioróżnorodności, w tym udrażnianie i przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym. Zakres ten będzie wspierany w FEPW uzupełniająco do interwencji FENIKS, programów regionalnych i Interreg.

Interwencja wpisuje się w **EZŁ** w zakresie ochrony bioróżnorodności oraz wyzwania *Unijnej Strategii na rzecz Bioróżnorodności 2030*, gdzie wskazano, iż rozwiązania oparte na zasobach przyrody będą miały zasadnicze znaczenie dla redukcji emisji i przystosowania do zmian klimatu. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności wsparte rozwijaniem bazy edukacyjnej to podstawa zrównoważonego rozwoju obszarów cennych przyrodniczo.

Wsparcie jest zgodne z **SOR**, gdzie wskazano na zagrożenie dla stabilności ekosystemów związane z utratą bioróżnorodności i z **KSRR** – wspieranie różnorodności biologicznej i ochronę przyrody. Wsparcie wpisuje się w *Politykę Ekologiczną Państwa 2030*, w zakresie poprawy stanu różnorodności biologicznej, w tym doskonalenie systemu ochrony przyrody, zachowanie i przywracanie siedlisk oraz populacji zagrożonych gatunków, utrzymanie i odbudowę funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka oraz w *Priorytetowe Ramy Działań dla sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021-2027*.

Wsparcie POIŚ 2014—2020 skierowane do obszarów chronionych, szczególnie do parków narodowych, oceniono jako wysoce skuteczne. Obejmowało ono m.in. działalność edukacyjną w odniesieniu do mieszkańców i turystów, co przyczynia się do budowania świadomości ekologicznej, a ta sprzyja ochronie bioróżnorodności.

Mobilność miejska

PW+ charakteryzują niekorzystne uwarunkowania rozwoju transportu publicznego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych tj. niska gęstość zaludnienia, niski wskaźnik urbanizacji, niewielka liczba miast, dla których transport zbiorowy staje się bardziej atrakcyjny od indywidualnego, rosnący dynamicznie wskaźnik motoryzacji. Pomimo regularnego od 2010 r. spadku liczby pasażerów komunikacji miejskiej, niewielki wzrost obserwuje się w dużych miastach, co wiąże się z inwestycjami w latach 2003-2020. Mimo skutecznie wdrożonych usprawnień, nadal istnieją potrzeby inwestycyjne podyktowane m.in. względami ekologicznymi i przechodzeniem na gospodarkę niskoemisyjną.

Stąd FEPW przewiduje wsparcie na rzecz ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu miejskiego, dla zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i zwiększenia efektywności systemu transportowego, w tym aktywnych form mobilności.

W stolicach woj. PW i ich obszarach funkcjonalnych kontynuowane będzie wsparcie zrównoważonej mobilności miejskiej, pozostałe miasta wojewódzkie obejmie FEniKS, (tak jak w latach 2007—2013 oraz 2014—2020). Analogiczną interwencję FEPW dla MŚTFS-G i wybranych ośrodków subregionalnych, powyżej 50 tys. mieszkańców (organizatorzy transportu miejskiego), dopełnią programy regionalne (projekty ujęte w instrumentach terytorialnych – demarkacja listą projektów).

Interwencja odpowiada na wyzwania w **SK – Polska 2019**: wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, dla promowania zintegrowanego, czystego i bezpiecznego transportu publicznego oraz aktywnych form mobilności, zgodnie z planami zrównoważonej mobilności miejskiej, m.in. w celu poprawy połączeń miast z ich strefami dojazdu. Wsparcie wpisuje się w priorytety **EŻŁ** – rozwój zrównoważonej i niskoemisyjnej mobilności miejskiej oraz unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości*.

Interwencja jest zgodna z celami **SOR** i **KSRR**: rozwój zintegrowanych systemów transportu publicznego w miastach przy wykorzystaniu niskoemisyjnych środków transportu. Także ze SZRT: w PW wspierany będzie rozwój czystego transportu publicznego dla zapewnienia dostępu do lokalnych rynków pracy; oraz z KPEiK; „obniżenie emisyjności” przez modernizację i rozbudowę infrastruktury transportowej i unowocześnianie taboru z wykorzystaniem paliw alternatywnych.

Analizy wskazują na pozytywne efekty inwestycji w transport miejski w postaci projektów kompleksowych, tj. łączących infrastrukturę, zakup taboru, ITS. Takie wsparcie wpływa pozytywnie na integrację i unowocześnienie systemów transportowych, poprawia komfort podróżowania i życia mieszkańców (ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu). Doświadczenia z wdrażania PO RPW i POPW wskazują również, że indywidualne wsparcie beneficjentów przez instytucje systemu zapewnia sprawne i efektywne wdrażanie kompleksowych projektów.

CP 3

Infrastruktura drogowa

Barierą rozwoju PW+ jest nadal niska dostępność transportowa, która wynika z peryferyjnego położenia i historycznie słabszego rozwoju infrastruktury sieciowej. Świadczą o tym niska dostępność potencjałowa, tak w wariancie multimodalnym, jak i drogowym. W 2017 r. wartości Wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT) w woj. PW należały do najniższych (70—80% średniej krajowej). Jedynie dla woj. świętokrzyskiego WMDT wyraźnie przekracza średnią.

Dlatego wsparcie FEPW zostanie skierowane na rozwój dróg wskazanych w Regionalnych Planach Transportowych. Inwestycje zostaną skierowane głównie na poprawę dostępu do sieci TEN-T. Komplementarne wsparcie programów regionalnych zostanie zdemarkowane listą projektów.

Interwencja odpowiada wyzwaniom w **SK – Polska 2019** dla CP3: dalsze ograniczanie wpływu transportu na środowisko i poprawa bezpieczeństwa; oraz w unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości*. Zakres wsparcia wpisuje się również w **SUE RMB** cel 2 – Rozwój połączeń w regionie, obszar Transport.

Wsparcie wpisuje się w wyzwania **SOR** dot. poprawy dostępności drogowej PW przez integrację krajowych i regionalnych układów komunikacyjnych z siecią dróg ekspresowych. Interwencja wpisuje się w **KSRR** oraz SZRT gdzie wskazano, iż na obszarze PW realizowane będą inwestycje

polegające na budowie, przebudowie poszczególnych rodzajów dróg. Uzupelniająco realizowane będą inwestycje w obwodnice miast najbardziej obciążonych ruchem samochodów ciężarowych, celem wprowadzenia z nich ruchu tranzytowego.

Dotychczasowe inwestycje drogowe wpłynęły pozytywnie na rozwój makroregionu, m.in. na poprawę bezpieczeństwa, oszczędność czasu przejazdów, dostępność do terenów inwestycyjnych czy atrakcji turystycznych. Inwestycje przyniosły pośrednie skutki społeczno-ekonomiczne jak np. zwiększenie poziomu zamożności ludności w powiatach, w których realizowano inwestycje. Mimo że polityka spójności po 2004 r. miała istotny wpływ na poprawę dostępności, jakości oraz funkcjonalności transportu, to słaba sytuacja wyjściowa PW+ uzasadnia kontynuację wsparcia.

Infrastruktura kolejowa

Woj. PW należą do najmniej dostępnych kolejowo w kraju (dane z 2017 r.). Najstabszą dostępność ma woj. podlaskie. Niską dostępność – rozległe peryferia w woj. podkarpackim, we wschodnich częściach woj.: lubelskiego, warmińsko—mazurskiego i świętokrzyskiego oraz regionu (NUTS 2) mazowiecki regionalny. Pomimo zmian wartości bezwzględnych wskaźnika dostępności pomiędzy 2003 a 2017 r. oraz wzrostu w PW w 2023 r., dysproporcja pomiędzy makroregionem, a pozostałym obszarem Polski pozostaje znacząca. Słaby stan infrastruktury kolejowej wpływa negatywnie na możliwości przewozów pasażerskich i potencjał ich rozwoju.

Dlatego FEPW będzie wspierać infrastrukturę sieci kolejowej, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej (kontynuacja POPW 2014—2020). Inwestycje będą komplementarne do projektów na krajowej i międzynarodowej sieci kolejowej w FENKS oraz instrumencie „Łącząc Europę” (demarkacja listą projektów PKP PLK S.A. w programie wieloletnim — aktualizacja Krajowego Programu Kolejowego). Inwestycje dopełnią środki RP przeznaczone na regionalną infrastrukturę kolejową: dworce i tabor.

Interwencja odpowiada wyzwaniom w **SK – Polska 2019** dla CP3: wyeliminowanie luk w kolejowej sieci TEN-T, wsparcie przejścia od transportu drogowego do kolejowego i innych zrównoważonych form transportu oraz dalszego ograniczenia wpływu transportu na środowisko i poprawę jego bezpieczeństwa. Wsparcie wpisuje się w priorytety **EZŁ** – oraz unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości* dot. przyspieszenia przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność. Ponadto wsparcie realizuje **SUE RMB**, cel 2 Rozwój połączeń w regionie, obszar: Transport.

Poprawa dostępności kolejowej PW zapewniająca włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową jest jednym z celów **SOR** i **KSRR**. Zgodnie ze **SZRT** na obszarze PW kontynuowane będą inwestycje związane z modernizacją i budową nowych odcinków linii kolejowych tworzących Wschodnią Magistralę Kolejową dla lepszej dostępności transportowej tej części kraju. Ponadto rozbudowa i modernizacja infrastruktury kolejowej, szczególnie sieci TEN-T, uwzględnić będzie zamierzenia i priorytety UE związane z poprawą mobilności cywilnej i wojskowej oraz odporności infrastruktury krytycznej. Interwencja będzie zgodna z **KPEiK**; wymiar: „obniżenie emisyjności” poprzez wspieranie projektów z zakresu transportu kolejowego przyjaznego środowisku oraz dążenie do stworzenia warunków sprzyjających przenoszeniu przewozów z dróg na kolej.

Doświadczenie i zbudowany potencjał instytucjonalny dla inwestycji kolejowych wskazują m.in. że krajowy poziom zarządzania pozwala na sprawniejszą realizację inwestycji, których beneficjentem jest podmiot podlegający bezpośrednio pod władzę centralną. Ponadto, zarządzanie ryzykiem jest efektywniejsze w przypadku ograniczonej liczby projektów, co przekłada się na sprawniejsze i szybsze tempo realizacji inwestycji. Inwestycje kolejowe zrealizowane w makroregionie pozwoliły na zwiększenie prędkości przewozów oraz podniesienie

bezpieczeństwa i komfortu podróży. Jednak wieloletnie zaległości inwestycyjne uzasadniają kontynuację inwestycji, które zapewnią spójną sieć połączeń o odpowiednim standardzie.

CP 4

Turystyka

Unikalne walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne to nie w pełni wykorzystany gospodarczo potencjał makroregionu. W PW+ wciąż potrzeba rozwiniętych (na miarę Green Velo) produktów turystycznych o ponadregionalnym znaczeniu. Niedofinansowanie PW+ powoduje, że jej oferta i infrastruktura turystyczna charakteryzują się relatywnie niższym standardem. Dodatkową barierą dla funkcjonowania turystyki była epidemia COVID-19.

PW+ wyróżnia się wyższym udziałem obszarów chronionych w powierzchni (lądowej) ogółem. Podczas gdy w kraju stanowią one ok. 32%, to w PW+ – ok. 37%. Wysoki udział obszarów chronionych ogranicza możliwość rozwoju przemysłu, ale jednocześnie stanowi ważny czynnik rozwoju przemysłów czasu wolnego, w tym turystyki i rekreacji. Stanowi środowisko sprzyjające prowadzeniu aktywności gospodarczych, takich jak: eko-, agroturystyka, edukacja ekologiczna, przyrodolecznictwo i lecznictwo uzdrowiskowe. Barierą dla wykorzystania tego potencjału jest słabe wyposażenie w infrastrukturę turystyczną.

Średnia gęstość szlaków turystycznych w Polsce w 2018 r. wyniosła 25,3 km na 100 km² powierzchni, w PW – tylko 17,4 km na 100 km². Największą gęstość szlaków – choć wciąż poniżej średniej – odnotowano w woj. świętokrzyskim (22,7 km/100 km²) oraz podlaskim (21,6 km/100 km²), natomiast najmniejszą w regionie Mazowiecki regionalny oraz w woj. podkarpackim i warmińsko—mazurskim (odpowiednio 9,4, 12,8 i 12,5 km/100 km²).

Na znaczenie inwestycji w szlaki turystyczne (np. szlak rowerowy Green Velo) wskazywali respondenci badania POT (*Turystyka rowerowa w Polsce*⁵⁾ – raport z badania jakościowego 2020 r.).

Dla rozwoju społeczno-gospodarczego PW+ należy więc wspierać scalanie atrakcji turystycznych w jednolite, dojrzałe produkty turystyczne o ponadregionalnym charakterze, a także dostosowanie lokalnych branż do oferowania lepszej jakości usług.

Wsparcie turystyki w FEPW (szlaki ponadregionalne) będzie komplementarne do interwencji w PR (projekty na terenie jednego województwa) i w programach Interreg. Wsparcie z FEPW będzie przeznaczone na inwestycje w infrastrukturę, wokół której będzie funkcjonował zintegrowany produkt turystyczny, podczas gdy z KPO – na podnoszenie lub zmianę kwalifikacji pracowników branży turystycznej oraz bieżącą działalność przedsiębiorstw z branż HoReCa i turystycznej, w odpowiedzi na gospodarcze skutki COVID-19.

Interwencja FEPW odpowiada na wyzwania **SK – Polska 2019**, CP4: zintegrowanie działań na rzecz aktywnego włączenia osób w mniej korzystnym położeniu. Także – na *rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie opracowania strategii UE na rzecz zrównoważonej turystyki po wybuchu epidemii COVID-19*, w której podkreślono potrzebę finansowania projektów turystycznych w programach. Wsparcie jest ukierunkowane również na wdrażanie zasad równouprawnienia płci, równych szans, dialogu społecznego, integracji osób z niepełnosprawnościami *Europejskiego filaru praw socjalnych*. Przyczyni się też do realizacji SUE RMB – cel 3 – Wzrost dobrobytu, obszar Turystyka.

⁵⁾ Turystyka rowerowa w Polsce – raport z badania jakościowego (2020 r.), s. 7, 14.

<https://www.pot.gov.pl/pl/nawosci/wiadomosci-z-pot/pot-prezentuje-nowe-badanie-jakosciowe-popytu-na-turystyke-rowerowa>.

Interwencja wpisuje się w **SOR i KSRR**, gdzie podkreślono, że bogactwo przyrodnicze może stanowić czynnik rozwoju makroregionu oraz podnosić jego atrakcyjność osiedleńczą. Interwencja wspiera też realizację **SRKS**, gdzie uznano, że niewykorzystany potencjał szlaków kulturowych stanowić może istotne narzędzie w pobudzaniu rozwoju gospodarczego. Propozycja wsparcia wynika również z pozytywnych doświadczeń z realizacji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.

Mieszkalnictwo

PW+ charakteryzuje mała liczba mieszkań na 1 tys. mieszkańców na tle pozostałych regionów PL i UE. Przy średniej dla PL – 426, wskaźnik przyjmuje wartość 426 dla podlaskiego, blisko 410 dla lubelskiego, świętokrzyskiego, warmińsko—mazurskiego, 394 dla regionalnego mazowieckiego i najniższą w PL dla podkarpackiego 353⁶⁾. Średnia dla UE to ok. 516 mieszkań na 1 tys. mieszkańców.

Duża grupa osób ma zbyt niskie dochody, by wynająć mieszkanie na wolnym rynku, a jednocześnie ich dochody są za wysokie, by skorzystać z mieszkań socjalnych lub komunalnych. Dodatkowo zmiany w dostępności kredytów hipotecznych i szybki wzrost cen mieszkań pogłębiły problemy w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych.

Na niską podaż dostępnych cenowo mieszkań wpływa także ograniczona zdolność JST z PW+ do finansowania inwestycji mieszkaniowych, co wynika z ich trudniejszej sytuacji finansowej (np. w 2024 r. na 18 miast na prawach powiatu w PW+ (27,27% ogółu takich miast w PL), przypadło jedynie 13% wpływów z podatku PIT⁷⁾). Przekłada się to na obniżony potencjał do podejmowania inwestycji i pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania (w tym instrumentów zwrotnych).

W latach 2017–2021 w PL tylko 40% gmin korzystało z instrumentów wsparcia mieszkalnictwa, w tym zaledwie 18% miast z woj. lubelskiego i 27% z woj. świętokrzyskiego, co klasyfikuje je jako najmniej aktywne⁸⁾. Ponadto w latach 2020–2025 w woj. PW złożono najmniej wniosków zakwalifikowanych do wsparcia w PL programie wsparcia Społecznego Budownictwa Czynszowego (SBC) (warmińsko—mazurskie: 6,6%, podkarpackie: 3,6%, świętokrzyskie: 2,9%, lubelskie: 2,9%, podlaskie: 2,3%. Najwięcej w: śląskim: 13,6% i dolnośląskim 11,3%⁹⁾). W 2024 r. w woj. PW oddano do użytkowania 450 społecznych mieszkań czynszowych, co stanowiło zaledwie 17,53% ogółu tego typu mieszkań w PL¹⁰⁾.

Wsparcie zdolności podmiotów rynku mieszkaniowego (w tym samorządów) do finansowania inwestycji, dających w efekcie osobom o umiarkowanych dochodach dostęp do mieszkań po czynszu niższym niż rynkowe, będzie odpowiadać na wyzwanie określone w *Europejskim Filarze Praw Socjalnych*, CP4: zapewnienie pomocy mieszkaniowej dobrej jakości. Interwencja wpisuje się w **SOR i KSRR** (dostęp do przystępnego czynszowo mieszkalnictwa), jest komplementarna do **KPO** – Programu Budownictwo Społeczno—Komunalne oraz do wsparcia z RP (m.in. mieszkania chronione/ wspomagane). Interwencja odpowiada na wyzwania w: **EZŁ** (poprawa efektywności energetycznej budynków), *Nowej Karcie Lipskiej* oraz *Europejskim planie na rzecz przystępnych cenowo mieszkań*. Szacuje się, że w ramach alokacji FEPW na rzecz rozwoju obszarów wiejskich zostanie przeznaczony ok. 500 mln euro. Szczegółowy zakres, forma oraz kwota wsparcia

⁶⁾ GUS, Bank Danych lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>, dane z 2024 r.

⁷⁾ <https://www.gov.pl/web/finanse/udzialy-za-2024-r>.

⁸⁾ Miasta jako inwestorzy mieszkaniowi, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa – Kraków, s. 32.

⁹⁾ Okresowe dane BGK po zakończeniu kwalifikacji, dla półrocznych edycji VIII–XVIII (wg stanu na czerwiec 2025 r.).

¹⁰⁾ GUS, Bank Danych lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>, dane z 2024 r.

przeznaczonego na te cele zostanie określona na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów FEPW.

Cele Programu

Z tak zdiagnozowanych wyzwań wynika następujący układ celów programu.

Cel główny:

Utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności gospodarki oraz wyższej jakości życia w PW+

Cel główny zostanie osiągnięty przy pomocy następujących **celów szczegółowych**:

- I. Wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw
- II. Wzmacnianie atrakcyjności osadniczej miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu
- III. Zwiększenie dostępności transportowej makroregionu
- IV. Wzrost wykorzystania potencjału turystyki dla rozwoju
- V. Zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania programu
- VI. Zwiększenie dostępności mieszkań o przystępnym czynszu

Zasady udzielania wsparcia

Procedury wyboru operacji mogą być konkurencyjne lub niekonkurencyjne, pod warunkiem, że zastosowane kryteria i procedury są niedyskryminujące, włączające i przejrzyste, a wybrane operacje maksymalizują wkład finansowania unijnego i są zgodne z zasadami horyzontalnymi określonymi w rozporządzeniu 2021/1060. Podstawowym sposobem wyboru jest procedura konkurencyjna, której zastosowanie nie jest uzależnione od spełnienia żadnych dodatkowych wymogów.

Kryteria wyboru projektów będą uwzględniały kryteria premiujące ekologiczne rozwiązania w projektach. Zostaną dostosowane do charakteru interwencji we wszystkich celach FEPW.

Instytucja zarządzająca programem będzie promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki spójności. Beneficjenci będą zachęceni do stosowania większej liczby kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktu. Względy środowiskowe (np. kryteria ekologicznych zamówień publicznych) i społeczne, a także zachęty do innowacji zostaną włączone do procedur zamówień publicznych stosowanych zarówno przez beneficjentów, jak i instytucje wdrażające program.

Wsparcie będzie udzielane wyłącznie projektom i beneficjentom, którzy przestrzegają przepisów antidyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060. W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego (lub podmiot przez nią kontrolowany lub od niej zależny), która podjęła jakiegokolwiek działania dyskryminujące, sprzeczne z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060, wsparcie w ramach polityki spójności nie może być udzielone.

FEPW będzie, w stosownych przypadkach, wspierać inwestycje, które z powodzeniem łączą zasady zrównoważonego rozwoju, estetyki i włączenia, zgodnie z ideą inicjatywy Nowy Europejski Bauhaus.

W odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”:

Tabela 1

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		[2 000 na każdy cel szczegółowy lub odrębny priorytet EFS+ lub cel szczegółowy FST]
Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej (CP1)	(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	<p>Poziom rozwoju przedsiębiorczości w PW+ jest nadal stosunkowo niski na tle kraju. PW+ charakteryzuje relatywnie niski poziom innowacyjności. Wyzwaniem od wielu lat jest także odpływ mieszkańców głównie młodych i lepiej wykształconych.</p> <p>Czynnikami ograniczającymi rozwój MŚP w PW+ są m.in. brak świadomości korzyści związanych z realizacją innowacyjnych projektów, niechęć do ryzyka związanego z zastosowaniem nowych technologii, brak kompetencji kadr oraz dostępnych środków finansowych. Większość MŚP w PW+ nie posiada długookresowych strategii rozwoju i w związku z tym nie buduje przewagi konkurencyjnej w oparciu o wzrost produktywności pracy, podnoszenie kwalifikacji, realizację celów środowiskowych czy cyfrowych.</p> <p>Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom i ograniczeniom należy budować trwały system rozwoju przedsiębiorczości oraz wspierać konkurencyjność MŚP w sposób kompleksowy, tj. zwiększać świadomość, budować strategie rozwoju, zwiększać produktywność, podnosić kompetencje i udostępniać kapitał dla MŚP, zgodnie z założeniami KSRR oraz Strategią Produktywności. Przedsiębiorstwa z PW+ powinny zwiększyć wykorzystanie zaawansowanych technologii zgodnych z koncepcją przemysłu 4.0 i GOZ, co pozwoli im lepiej przygotować się na globalne wyzwania związane z przeciwdziałaniem zmianom klimatu, zgodnie z założeniami EZŁ. Potrzebę interwencji w tym obszarze potwierdza raport <i>Ocena zapotrzebowania na wsparcie przedsiębiorstw w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym</i>¹¹⁾.</p>

¹¹⁾ <https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/ocena-zapotrzebowania-na-wsparcie-przedsiębiorstw-w-zakresie-gospodarki-o-obiegu-zamknietym-circular-economy>

		<p>Wsparcie w sektorze turystyki służy wykorzystaniu potencjału turystycznego PW+ w celu zwiększenia roli zrównoważonej turystyki w gospodarce makroregionu.</p> <p>Przewiduje się wykorzystanie zróżnicowanych form wsparcia adekwatnych do specyfiki przedsięwzięć. Dotacje (w tym dotacje warunkowe) planowane są w obszarze finansowania rozwoju start-upów na najwcześniejszym etapie rozwoju oraz w przypadku projektów kompleksowych mających na celu wprowadzenie skokowej i jakościowej zmiany w sposobie wytwarzania dóbr, świadczenia usług, a ich efektem będzie zmiana modelu prowadzenia biznesu.</p> <p>Wsparcie dla firm działających w branży turystycznej, ze względu na relatywnie niski poziom ryzyka realizacji inwestycji, zakładany efekt mnożnikowy i duży potencjał do generowania przychodów, będzie udzielane w formie IF.</p>
<p>Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)</p>	<p>(iii) rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)</p>	<p>Wg prognoz do 2030 w PL nastąpi wzrost zużycia energii elektrycznej w przemyśle, transporcie oraz w gospodarstwach domowych. To wymaga rozwoju sieci elektroenergetycznej: przyłączania coraz większej mocy OZE, integrowania źródeł rozproszonych (prosumenci i klastry energii), wsparcia elektromobilności.</p> <p>Największe potrzeby występują w PW+, m.in.: przejście na standard <i>smart grid</i>, poprawa efektywności dystrybucji energii oraz bezpieczeństwa mierzonego ograniczeniem strat energii i przerwami w przesyłach na skutek uszkodzeń czy ograniczonej przepustowości sieci.</p> <p>Modernizacja sieci energetycznej jest elementem realizacji polityki klimatycznej. Przyczyni się do: dekarbonizacji energetyki przez upowszechnienie OZE, zmniejszenia strat przesyłowych oraz popularyzacji paliw alternatywnych w transporcie, w tym rozwoju elektromobilności (upowszechnienie elektrycznych środków transportu w miastach oraz elektryfikacja linii kolejowych).</p> <p>Interwencja wpisuje się w działania związane z redukcją ubóstwa energetycznego, zgodnie z PEP2040. Wsparcie sieci dystrybucyjnych będzie oddziaływać na podmioty mające trudności w zaspokojeniu potrzeb energetycznych w zakresie elektryczności, ogrzewania i ciepłej wody. Rozwój infrastruktury umożliwi podniesienie efektywności dystrybucji energii oraz zwiększy zaangażowanie odbiorców w oszczędzanie energii, co w efekcie ograniczy zarówno koszty energii</p>

		<p>jak i koszty dystrybucji w taryfach. Jest to szczególnie istotne dla odbiorców wrażliwych, najbardziej dotkniętych potencjalnym wzrostem cen energii.</p> <p>Przystępna cena energii elektrycznej jest warunkiem odchodzenia od paliw kopalnych, szczególnie w PW, gdzie poziom ubóstwa energetycznego gospodarstw domowych w 2018 r. (12,2%) przekraczał średnie wartości dla PL (9,4%) i był 2 razy wyższy niż cel na 2030 r. dla PL określony w PEP2040¹²⁾.</p> <p>Przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Dotacja umożliwi realizację większego zakresu prac i w mniejszym stopniu wpłynie na zwiększenie obciążeń taryfowych dla odbiorców końcowych, niż byłoby to w przypadku wykorzystania IF. Brak dotacji przełożyłby się na wzrost ubóstwa energetycznego.</p> <p>Więcej w pkt: Planowane wykorzystanie IF dla CS 2 (iii).</p>
	<p>(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</p>	<p>Konsekwencje środowiskowe, społeczne i gospodarcze zmian klimatu wpływają na jakość życia mieszkańców. Straty przypisywane zmianom klimatu powstałe w latach 2001—2010 w Polsce wynosiły ok. 54 mld zł. Szacowano, że w przypadku niepodjęcia działań w zakresie przystosowania do zmian klimatu straty byłyby na poziomie około 86 mld zł do roku 2020 oraz dodatkowo 119 mld zł w latach 2021-2030¹³⁾. Zgodnie z <i>Polityką ekologiczną państwa 2030</i> działania adaptacyjne w szczególności kierowane do miast to potrzeba wzmocnienia, a często nawet stworzenia od podstaw, zdolności instytucji miejskich do strategicznego podejścia do planowania i realizacji inwestycji na rzecz adaptacji miast do zmian klimatu, a także rozwój odpowiedniej infrastruktury na terenach zurbanizowanych.</p> <p>Ww. zagrożenia powodują konieczność przeprowadzenia kompleksowych inwestycji na rzecz przystosowania miast do zmian klimatu. Dla miast szczególne zagrożenie stanowią zjawiska i procesy wynikające ze zmian: warunków termicznych w obszarach zurbanizowanych, występowania zjawisk ekstremalnych, w szczególności opadów (deszczy nawalnych) powodujących lokalne podtopienia, powodzie błyskawiczne i zaburzenia funkcjonowania infrastruktury oraz</p>

¹²⁾ GUS, Zużycie energii w gospodarstwach domowych w 2018 r., Warszawa, 2019, s. 205

¹³⁾ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

		<p>występowania suszy i wynikających z niej deficytów wody. Istotne jest wsparcie działań mających na celu retencjonowanie wody, zwłaszcza poprzez rozwiązania oparte na ekosystemach, w tym także na obszarach silnie zurbanizowanych. Odpowiedzią na ww. wyzwania jest rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, z wykorzystaniem zrównoważonych systemów zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi. Wspierany będzie także rozwój inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi.</p> <p>Biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, nie dochodowy), oraz beneficjentów (podmioty publiczne, MSTFS-G) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Wsparcie ma przyczynić się do osiągnięcia efektów społecznych i środowiskowych.</p> <p>Wsparcie nie jest przeznaczone na działalność gospodarczą, nie jest ukierunkowane na osiąganie zysku. Zrealizowane w ramach wsparcia inwestycje nie będą generowały co do zasady dochodów ani przychodów, zaś w przypadku generowania przychodów, będą one wykorzystane co najwyżej na pokrycie części kosztów eksploatacyjnych.</p>
	<p>(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	<p>PW+ wyróżnia się na tle kraju wyższym udziałem obszarów chronionych w powierzchni ogółem, co częściowo determinuje możliwości rozwojowe tych terytoriów. Zasoby przyrodnicze i różnorodność biologiczna należą do unikalnych potencjałów makroregionu, jednocześnie ich zachowanie dla przyszłych pokoleń stanowi wyzwanie dla obecnie wdrażanych polityk. Dodatkowo gospodarki regionów opierają się na specjalizacjach związanych z zasobami przyrodniczymi.</p> <p>Niestety dla części woj. (lubelskie i świętokrzyskie) identyfikuje się zagrożenie degradacją cennych zasobów przyrodniczych¹⁴⁾.</p> <p>Wyzwaniem stojącym przed PL jest zagrożenie dla stabilności ekosystemów, które spowodowane jest zmniejszaniem się bioróżnorodności. W związku z powyższym konieczne staje się podjęcie działań na rzecz ochrony cennych siedlisk</p>

¹⁴⁾ Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”, s. 38 (M. P. z 2019 r. poz. 794).

		<p>przyrodniczych i gatunków chronionych. Działania te będą realizowane w największej skali i zakresie z poziomu krajowego.</p> <p>Interwencja będzie obejmowała przede wszystkim działania z zakresu czynnej ochrony przyrody, zgodnie z <i>Priorytetowymi Ramami Działań (PAF) dla sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021–2027</i>, tj. udrażnianie i przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym. Ponadto działania służące ochronie przyrody realizowane w makroregionie PW+ będą polegały m.in. na zwiększeniu świadomości przyrodniczej i ekologicznej społeczeństwa i lokalnych liderów. Wsparcie będzie dotyczyło także zwiększania zdolności właściwych podmiotów do kreowania i realizacji działań z zakresu czynnej ochrony przyrody oraz rozwoju zrównoważonej turystyki i rekreacji na obszarach cennych przyrodniczo przy zapewnieniu ochrony przed antropopresją.</p> <p>Ponadto wzmocnienia wymagają zasoby podmiotów publicznych odpowiedzialnych za ochronę przyrody i zachowanie różnorodności biologicznej na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo.</p> <p>Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów oraz kategorię beneficjentów (podmioty publiczne), w ramach CS (vii) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Wsparcie ma przyczynić się do osiągnięcia efektów społecznych i ekologicznych, nie jest ukierunkowane na osiąganie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej), a zatem generowanie przychodów pozwalających na spłatę wsparcia zwrotnego.</p>
	<p>(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</p>	<p>Ośrodki subregionalne i regionalne mogą realizować politykę w większym stopniu uwzględniającą podejście ekologiczne, wpisujące się w szeroko pojęte działania zmierzające do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną¹⁵⁾. Budowę, rozbudowę ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu publicznego należy postrzegać przez pryzmat zmian prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców miast oraz zwiększenie efektywności energetycznej systemu transportowego.</p>

¹⁵⁾ Realizacja usług publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego – ograniczenia, możliwości, rekomendacje, C. Trutkowski (red.), Warszawa 2016.

		<p>Fundamentem zrównoważonej mobilności miejskiej powinno być zapewnienie sprawnie funkcjonującego i atrakcyjnego dla pasażera transportu zbiorowego. Jednocześnie inwestycjom w infrastrukturę czy tabor transportu publicznego muszą towarzyszyć przedsięwzięcia zapewniające pasażerom większą atrakcyjność transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego nad zmotoryzowanym indywidualnym. Priorytetem jest niskoemisyjność, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w projektowanym wsparciu.</p> <p>Przewiduje się wsparcie w formie dotacji z uwagi na rodzaj beneficjenta jakim są instytucje publiczne – jst, których zadaniem ustawowym jest realizowanie dla społeczeństwa konkretnych usług publicznych nie dla zysku. Dotacyjna forma wsparcia umożliwi i przyspieszy inwestycje w interesie społeczeństwa, spowoduje dostosowanie do wymaganych norm środowiskowych czy też umożliwi dostarczenie nowoczesnych usług w zakresie transportu publicznego.</p> <p>Transport publiczny w miastach to na ogół usługi nieopłacalne rynkowo. Nie generują zysku lub zysk jest bardzo niski, a pokrycie strat rozliczane jest w ramach rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych. Ponadto sytuacja finansowa miast wynikająca z epidemii COVID-19 pogorszyła się, jeżeli chodzi o utrzymanie transportu. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji, umożliwi rozwój (wdrażanie) niskoemisyjnych form transportu i pozytywnie wpłynie na osiągnięcie celów obniżania emisyjności transportu w miastach.</p>
<p>Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności (CP 3)</p>	<p>(i) rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T</p>	<p>W ramach usprawnienia i rozwoju sieci TEN-T ze środków FEPW realizowane będą inwestycje w zakresie sieci kolejowej. Wsparcie obejmie rozwój infrastruktury linii kolejowych TEN-T, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej oraz inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym dworców.</p> <p>Województwa PW+ charakteryzuje niski poziom dostępności kolejowej, regiony znajdują się wśród najgorzej skomunikowanych w skali kraju. Planowane inwestycje przyczynią się do: poprawy spójności sieci kolejowej w skali połączeń o znaczeniu krajowym i ponadregionalnym, zmniejszenia presji na środowisko sektora transportu i zmniejszenia poziomu emisji.</p>

		<p>W zakresie infrastruktury kolejowej przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Beneficjenci, tj. PKP PLK S.A. oraz PKP S.A. są jedynymi podmiotami zarządzającymi główną infrastrukturą kolejową i dworcową w Polsce, wykonując de facto kompetencje władzy publicznej w zakresie utrzymania, budowy i modernizacji tej infrastruktury. Spółki zostały utworzone w celu prowadzenia działalności w zakresie zarządzania liniami kolejowymi oraz zarządzania infrastrukturą dworcową o znaczeniu krajowym.</p> <p>Ww. spółki, jako właściciele infrastruktury, udostępniają ją wszystkim potencjalnym, zainteresowanym przewoźnikom („operatorom”) na równych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą swoje usługi (pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe) na udostępnionej infrastrukturze pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów („użytkownikom końcowym”) na warunkach rynkowych.</p> <p>Generalnie przychody finansowe, generowane przez projekty kolejowe, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta - finansowanie, zarówno kosztów inwestycji jak i utrzymania linii kolejowych jest dokonywane głównie ze środków publicznych. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji dla poprawy dostępności makroregionu.</p>
	<p>(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej</p>	<p>System transportowy Polski Wschodniej cechuje niski poziom dostępności transportowej, będący konsekwencją braku odpowiednio wykształconych powiązań pomiędzy regionalną siecią transportową a siecią krajową, w tym w szczególności siecią TEN-T.</p> <p>W zakresie infrastruktury drogowej przewiduje się wsparcie w formie dotacji z uwagi na rodzaj beneficjenta jakim są instytucje publiczne – JST, które wykonują zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami oraz zaspokajają zbiorowe potrzeby danej wspólnoty zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi. Z uwagi na wymiar użyteczności publicznej projektów dostępnej dla wszystkich, finansowanie zarówno etapu budowy jak i kosztów utrzymania jej ze środków publicznych, spodziewanego znaczącego udziału korzyści społecznych – poprawa</p>

		<p>mobilności mająca na celu zapewnienie dostępu do rynków pracy, nauki, czy służby zdrowia, niezbędne jest zasosowanie formy dotacji.</p> <p>Za użytkowanie dróg będących w kompetencjach jst nie pobiera się opłat. Inwestycje w drogi przyczyniają się do rozwoju transportu publicznego i świadczenia usług użyteczności publicznej, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków. Dlatego też zastosowanie tej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji zaspokajających potrzeby społeczne.</p> <p>W zakresie infrastruktury kolejowej i dworcowej również przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Beneficjenci, tj. spółki PKP PLK S.A. i PKP S.A. zostały utworzone w celu prowadzenia działalności w zakresie zarządzania liniami kolejowymi oraz infrastrukturą dworcową o znaczeniu krajowym.</p> <p>Ww. spółki udostępniają infrastrukturę własną wszystkim potencjalnym, zainteresowanym przewoźnikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą swoje usługi (pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe) pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów na warunkach rynkowych.</p> <p>Generalnie przychody finansowe, generowane przez projekty kolejowe, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta – finansowanie, zarówno kosztów inwestycji jak i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji dla poprawy dostępności makroregionu.</p>
	<p>(iii) rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz</p>	<p>W związku z niesprowokowaną zbrojną agresją Rosji na Ukrainę i bezpośrednie sąsiedztwo z wrogim, totalitarnym reżimem Białorusi, wschodnie regiony graniczne UE (z ang. EBR – EU Border Regions) stanęły przed nowymi wyzwaniami w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i odporności, nie tylko swoim mieszkańcom. W szczególności konieczne stało się stworzenie warunków dla sprawnych i szybkich przewozów dużych ładunków (dostaw, sprzętu, ludności), przede wszystkim na kierunku wschód - zachód.</p>

	<p>zwiększenie gotowości cywilnej</p>	<p>Dlatego przewiduje się wsparcie dedykowanych temu celowi inwestycji w rozwój infrastruktury linii kolejowych, na cywilnej i wojskowej sieci TEN-T, i w infrastrukturę obsługi podróżnych, zabezpieczające funkcje cywilne i wojskowe infrastruktury kolejowej.</p> <p>Przewiduje się wsparcie w formie dotacji z uwagi na beneficjenta, tj. spółkę PKP PLK S.A., która została utworzona w celu prowadzenia działalności w zakresie zarządzania liniami kolejowymi o znaczeniu krajowym.</p> <p>Spółka udostępnia infrastrukturę własną wszystkim potencjalnym, zainteresowanym przewoźnikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą swoje usługi (pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe) pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów na warunkach rynkowych. Co więcej, infrastruktura kolejowa jako integralny element infrastruktury krytycznej pełni kluczową funkcję w zapewnieniu bezpieczeństwa i stabilności państwa i obywateli w zakresie obsługi ruchu pasażerskiego, zabezpieczenia szlaków transportowych i ciągłości dostaw towarów, możliwości wykorzystania infrastruktury w sytuacjach kryzysowych i na potrzeby wojskowe.</p> <p>Generalnie przychody finansowe, generowane przez projekty kolejowe, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta – finansowanie, zarówno kosztów inwestycji jak i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji dla poprawy dostępności makroregionu w aspekcie mobilności cywilnej i wojskowej.</p>
--	---------------------------------------	--

<p>Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych (CP 4)</p>	<p>(vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych</p>	<p>Istotnym potencjałem rozwojowym PW+ są walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz dziedzictwo historyczne i wielokulturowe. Ich powiązanie w ponadregionalne i zintegrowane, dojrzałe (w pełni rozwinięte pod względem infrastrukturalnym jak i marketingowym) produkty turystyczne (szlaki) przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego w obszarze turystyki (zapewnienie spójności gospodarczej) stanowiącego jeden z kluczowych czynników rozwoju makroregionu, a także do powstania licznych korzyści społecznych, w tym m.in. zwiększenia integracji i spójności społecznej makroregionu (budowanie więzi społecznych), tworzenia nowych możliwości spędzenia wolnego czasu, ale również pobudzenia rozwoju przedsiębiorczości w korytarzach szlaków. Powyższe przełoży się na poprawę sytuacji społeczno - gospodarczej PW+.</p> <p>Rozwój ponadregionalnych, konkurencyjnych szlaków turystycznych pozwoli na podniesienie atrakcyjności turystycznej makroregionu. Wielokulturowe dziedzictwo i unikalne zasoby przyrodnicze będące podstawą produktów turystycznych wzmocnią ofertę turystyczną i przyczynią się do rozwoju gospodarczego tej części kraju. Ponadto wykorzystanie nowoczesnych technologii w branży turystycznej pozwoli na poszerzenie oferty, ale i dostosowanie do działania w warunkach szoku rynkowego (<i>resilience</i>).</p> <p>Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów (inwestycje o charakterze publicznym, niekomercyjnym), w ramach CS (vi) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Realizacja projektów ma przyczynić się do osiągnięcia określonych efektów społecznych, natomiast nie jest ukierunkowana na osiągnięcie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej), a zatem na generowanie przychodów pozwalających na spłatę wsparcia zwrotnego.</p>
<p>Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych (CP 4)</p>	<p>CS (vii) <i>wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań</i></p>	<p>PW+ mierzy się z negatywnymi trendami demograficznymi, w tym depopulacją i starzeniem się społeczeństwa, wynikającymi z odpływu osób młodych i aktywnych zawodowo do większych miast, często poza makroregion. Ubytek mieszkańców zmniejsza bazę podatkową (dochody) JST, co ogranicza ich możliwości rozwoju i utrzymania infrastruktury społecznej i technicznej. W efekcie PW+ staje się mniej</p>

		<p>atrakcyjna do zamieszkania, w szczególności miasta tracą funkcje społeczno-gospodarcze.</p> <p>Jednym z istotnych czynników ograniczających atrakcyjność i konkurencyjność miast jest deficyt zasobów mieszkaniowych dostępnych dla osób o umiarkowanych dochodach. Bariera ta w sposób szczególny dotyka gospodarstwa domowe pozostające w tzw. luce czynszowej, tj. nie kwalifikujące się do zasobu komunalnego i nie posiadające dochodów wystarczających do zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych na rynku). W 2022 r. w PL luka ta obejmowała około 35% gospodarstw domowych¹⁶⁾.</p> <p>Pomimo uruchomionego krajowego i UE (KPO) wsparcia na rzecz społecznych inwestycji mieszkaniowych, wobec mniej korzystnej sytuacji finansowej, aktywność JST z PW+ w sięganiu po finansowanie zewnętrzne, w szczególności zwrotne, jest ograniczona i odstaje na tle kraju.</p> <p>Dlatego zaproponowano wsparcie zdolności finansowej podmiotów rynku mieszkaniowego w PW+ (w tym samorządów) do realizacji społecznych inwestycji mieszkaniowych, czego skutkiem będzie zwiększenie podaży mieszkań o przystępnym czynszu w makroregionie. Cel ten zostanie osiągnięty przez rozwój modelu długoterminowego, preferencyjnego finansowania przedsięwzięć mieszkaniowych.</p> <p>Wsparcie wpisuje się w działania podejmowane przez KE w ramach <i>Europejskiego planu na rzecz przystępnych cenowo mieszkań</i>, który promuje inicjatywy i działania polityczne wspierające państwa UE oraz władze regionalne i lokalne w dążeniu do zapewnienia przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań.</p> <p>Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów (inwestycje o charakterze publicznym, niekomercyjnym – związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych), w ramach CS (vii) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Realizacja projektów ma przyczynić się do osiągnięcia określonych</p>
--	--	--

¹⁶⁾ Luka czynszowa w Polsce w latach 2010—2022 r. PFR Nieruchomości, Polityka Insight, Warszawa, marzec 2024, s. 14.

		efektów społecznych, natomiast nie jest ukierunkowana na osiągnięcie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej).
--	--	--

* *Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+.*

W przypadku EFMRA:

Tabela 1A

Nie dotyczy

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 22 ust. 2 i art. 22 ust. 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1. Przedsiębiorczość i innowacje

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁷⁾
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.1.1. Cel szczegółowy¹⁸⁾ (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

2.1.1.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Planowana interwencja zapewni kontynuację działań realizowanych na obszarze makroregionu ze środków polityki spójności w zakresie podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw prowadzących działalność w PW+. Zasadniczym elementem będzie kontynuacja wsparcia na rzecz środowiska sprzyjającego tworzeniu i rozwojowi innowacyjnych przedsiębiorstw (start-up'ów) opierających swój model biznesowy na nowych technologiach.

Platformy startowe dla nowych pomysłów

Dalsze zakorzenienie i rozwój w makroregionie kultury sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości startupowej i ekosystemu jej wsparcia będzie możliwe dzięki kontynuacji instrumentu **Platformy startowe dla nowych pomysłów**. Wsparcie POPW 2014–2020 zapoczątkowało budowę ekosystemu startupowego w PW, która znajduje się we wczesnej fazie aktywizacji i ma wymierny potencjał do dalszego rozwoju. W Platformach zapewnione zostanie indywidualne wsparcie dla nowo powstałych innowacyjnych przedsiębiorstw na najwcześniejszym etapie ich rozwoju, obejmujące usługi

¹⁷⁾ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

¹⁸⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

niezbędne do prac nad rozwojem pomysłu biznesowego, w tym: testowanie i weryfikowanie pomysłów aż do przygotowania odpowiedniego modelu biznesowego. Wsparcie będzie dostarczane przez wyspecjalizowane ośrodki innowacji, działające w partnerstwie z innymi podmiotami z ekosystemu wsparcia przedsiębiorczości (m.in. uczelnie, fundusze VC, przedsiębiorcy, akceleratorzy), które dysponują potencjałem i zasobami niezbędnymi do świadczenia usług dopasowanych do indywidualnych potrzeb startupów.

Przedsiębiorstwa gotowe do wejścia na rynek z produktem przygotowanym w ramach danej Platformy startowej, będą mogły uzyskać wsparcie na rozwój swojej działalności w makroregionie.

Tym samym makroregion dysponować będzie ofertą dla przedsiębiorczych osób, która umożliwi rozwój pomysłów biznesowych i zakładanie nowych firm typu startup w PW+.

Automatyzacja i robotyzacja w MŚP

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom dotyczącym stworzenia impulsu dla MŚP w PW+ do przeprowadzenia procesów transformacji w kierunku Przemysłu 4.0, zaplanowano wsparcie z **zakresu automatyzacji i robotyzacji**. MŚP w PW+ wykazują niską skłonność do rozwoju w oparciu o nowe technologie, a stopień ich robotyzacji oraz poziom produktywności jest niższy od średnich wskaźników dla kraju. Jednocześnie niska konkurencyjność przedsiębiorstw w PW+ uniemożliwia im ponoszenie wysokich nakładów na unowocześnienie oraz realizację inwestycji o długim okresie zwrotu. Wdrażanie robotyzacji jest procesem skomplikowanym technologicznie, obciążonym ryzykiem, wymagającym poniesienia dużych nakładów finansowych.

W związku z powyższym wsparcie zostanie przeznaczone na:

- usługi rozwojowe w postaci audytu procesów produkcyjnych, usługowych i biznesowych oraz stworzenie mapy drogowej transformacji cyfrowej,
- wdrożenie rozwiązań zaplanowanych w mapie transformacji cyfrowej, przeszkolenie/przekwalifikowanie pracowników do obsługi nowych procesów.

Wsparte przedsiębiorstwa będą budować długookresową przewagę konkurencyjną w oparciu o strategię rozwoju uwzględniającą trendy globalne.

Wprowadzone rozwiązania technologiczne pozwolą zmniejszyć problem odpływu pracowników z PW+. Kurczenie się zasobów pracy może zostać częściowo złagodzone poprzez automatyzację pracy ludzkiej, w szczególności w zakresie prostych i powtarzalnych zadań.

Przewiduje się także działania edukacyjno-promocyjne w makroregionie PW+ mające na celu uwypuklenie korzyści z przeprowadzenia procesu automatyzacji i robotyzacji, oraz zagrożeń związanych z utratą konkurencyjności w obliczu rewolucji przemysłowej na świecie.

Transformacja modeli biznesowych w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)

W odpowiedzi na wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi, środowiskowymi i regulacyjnymi związanymi z **EZŁ** przewiduje się wsparcie MŚP z PW+ w zakresie transformacji modeli biznesowych w kierunku **GOZ**.

Wsparcie zostanie przeznaczone na kompleksowe projekty na rzecz wdrożenia modelu biznesowego opartego na GOZ i obejmie m.in. komponent doradczy (audyt i analiza potrzeb i potencjału w zakresie możliwości wprowadzenia nowych rozwiązań w danym MŚP, stworzenie mapy zielonej transformacji) oraz wdrożenie działań wynikających z opracowanego modelu biznesowego, np. zaprojektowanie i przeprowadzenie niezbędnych prac dostosowawczych, zakup lub zaprojektowanie nowych technologii, szkolenia, przekwalifikowanie pracowników.

Wprowadzone zmiany pomogą firmie wyróżnić się na rynku, a także zmniejszyć koszty działalności poprzez bardziej racjonalne zarządzanie zasobami, w tym odpadami, zmniejszenia emisji CO₂,

oszczędności zużycia energii i surowców oraz pozwoli dostrzec szanse rynkowe w oferowaniu klientom ekologicznych produktów czy energooszczędnych rozwiązań.

Projekty polegające na transformacji modelu funkcjonowania w kierunku GOZ charakteryzuje wysoki koszt inwestycji i niepewny zwrot z inwestycji. Celem transformacji jest racjonalne wykorzystanie zasobów oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów poprzez minimalizację zużycia surowców i powstawania odpadów, a tym samym zmniejszenie emisji i wykorzystania energii. Procesy te służą ochronie środowiska, ale nie pociągają za sobą automatycznego zwiększenia skali produkcji ani zwiększenia atrakcyjności produktu dla konsumenta. Przedsiębiorcy nie mają motywacji finansowej do wdrażania rozwiązań w obszarze GOZ. Jednocześnie nie ma obecnie regulacji wymuszających rozszerzoną odpowiedzialność producenta w zakresie ochrony środowiska.

Ważnym elementem wsparcia będą także działania mające na celu uświadamianie przedsiębiorcom korzyści, w tym ekonomicznych czy marketingowych, wynikających z wprowadzenia zmian dot. GOZ w firmie.

Wsparcie procesów wzorniczych w MŚP

Większość przedsiębiorców z PW prowadzi działalność o lokalnym charakterze, konkurując ceną, kosztami, a nie jakością i zróżnicowaniem oferty. Firmy te mają co prawda potencjał do wdrażania innowacji, jednak nie podejmują znaczących działań, które mogłyby zwiększyć konkurencyjność ich produktów lub usług. Odpowiedzią na te problemy jest kompleksowe wsparcie MŚP w zakresie wykorzystania **wzornictwa, które znacznie poprawia innowacyjność przedsiębiorstwa.**

Wsparcie obejmie przeprowadzenie audytu oraz stworzenie strategii wzorniczej, na podstawie której, poprzez wykorzystanie procesu projektowania wzorniczego, w przedsiębiorstwie zostanie wdrożona innowacja. Zastosowanie narzędzi wzorniczych pozwoli zanalizować działalność firmy i przeorientować jej funkcjonowanie przez pryzmat potrzeb klienta i trendów rynkowych, jednocześnie optymalizując procesy i wprowadzając nowe lub zmodyfikowane produkty.

Zakłada się, że wprowadzane zmiany wzornicze będą zgodne z ideą ekoprojektowania, a tym samym wsparcie będzie jednym z ważnych elementów realizacji Europejskiego Zielonego Ładu.

Instrument może stanowić zachętę dla młodych firm, które tworząc produkt lepiej dopasowany do potrzeb ostatecznego odbiorcy oraz stosując spójną politykę dotyczącą wypromowania marki, mają większą szansę na odniesienie sukcesu.

Dla MŚP z makroregionu, które nie są w stanie podołać skomplikowanym i kapitałochłonnym projektom badawczym, szeroko rozumiane wzornictwo jest skuteczną formą wdrażania innowacji.

Wsparcie MŚP - turystyka

Przewidziano wsparcie MŚP działających w **branży turystycznej** i pokrewnych (jak określono w kodach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), wskazanych w opracowaniu pn. *Rachunek satelitarny turystyki dla Polski.*), w celu wzmocnienia turystyki jako ważnego sektora gospodarki PW+. Preferencyjne wsparcie będzie udzielane na inwestycje MŚP komplementarne do szlaków tematycznych objętych wsparciem w ramach Priorytetu.

Wsparcie będzie przeznaczone na wdrażanie innowacji produktowych, procesowych, marketingowych lub organizacyjnych, w tym m.in. na:

- rozbudowę przedsiębiorstwa prowadzącą do wprowadzenia na rynek nowych produktów lub usług,
- dokonanie zasadniczych zmian w działalności, skutkujących wprowadzeniem na rynek nowych lub ulepszonych produktów lub usług,

- inwestycje w nowe wyposażenie i sprzęt.

Wsparcie będzie wdrażane z uwzględnieniem doświadczeń z realizacji instrumentu pożyczkowego pn. *Przedsiębiorcza Polska Wschodnia – Turystyka*.

W CS (iii) wsparcie będzie udzielane w sposób kompleksowy, według jednolitych standardów przyjętych na poziomie makroregionalnym dla województw z PW+. Istotnym elementem będzie realizacja działań mających na celu zwiększanie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści płynących z transformacji w kierunku cyfrowej i zielonej gospodarki.

Kontynuowane będzie podejście uwzględniające wymiar regionalny poprzez wprowadzenie preferencji dla projektów wpisujących się w regionalne inteligentne specjalizacje wspólne dla co najmniej dwóch województw z PW+.

Działania zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ, ze względu na swój charakter, nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Przedsiębiorcy, w tym start-upy

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych. Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych reprezentujących grupy zagrożone dyskryminacją.

Zostanie zlecone zewnętrznym ekspertom przygotowanie analizy grup w niekorzystnej sytuacji, a zdiagnozowane bariery równościowe zostaną uwzględnione przy konstruowaniu dokumentacji konkursowej w wybranych konkursach.

W związku z wynikami badań obrazującymi ograniczenia aktywności kobiet w obszarze przedsiębiorczości, w ramach CS (III) planuje się ukierunkowane wsparcie kobiet poprzez wydzielenie dedykowanej alokacji w ramach części organizowanych konkursów.

Przedsiębiorcy, będący beneficjentami wsparcia zostaną zobowiązani do zapewnienia dostępności infrastruktury, nowopowstałych produktów i usług wszystkim uczestnikom procesu realizacji projektów.

Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego, cyfrowego, informacyjno-promocyjnego i szkoleniowego, usługi oraz produkty projektów np. strony internetowe i dokumentacja, będą dostępne dla szerokiego grona odbiorców, w tym w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko—mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych. Przedmiotem współpracy może być wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr w szczególności w ramach realizacji Platform startowych i budowania ekosystemu startupowego w makroregionie. Ponadto w ramach programów inkubacji przewiduje się: wizyty studyjne, udział w konferencjach i spotkaniach z ekspertami, stworzenie sieci mentorów z wybranego obszaru specjalizacji na danym rynku, współorganizację wspólnych wydarzeń startupowych, współpracę z inkubatorami i akceleratorami międzynarodowymi.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Wsparcie w formie instrumentów finansowych (IF) będzie udzielane w działaniu Wsparcie MŚP – turystyka ze względu na relatywnie niski poziom ryzyka inwestycji, efekt mnożnikowy i duży potencjał do generowania przychodów.

Bezzwrotna dotacja będzie udzielana w działaniach wspierających rozwój startupów w PW+ oraz w zakresie transformacji MŚP w kierunku GOZ.

Wsparcie dotacyjne dla inwestycji w GOZ nie będzie skierowane na inwestycje charakteryzujące się dużym potencjałem rynkowym, wysoką efektywnością kosztową i stosunkowo szybkim okresem zwrotu. Takie inwestycje mogą być wspierane IF w ramach innych programów operacyjnych.

W projektach kompleksowych, zakładających zmianę modelu biznesowego w opaciu o innowacje wzornicze oraz automatyzację i robotyzację, udzielana będzie dotacja bezzwrotna na usługi rozwojowe i doradztwo, natomiast finansowanie inwestycji nastąpi w formie dotacji warunkowej.

Zasady korzystania z dotacji warunkowej będą korzystniejsze dla młodych firm w porównaniu do firm o ugruntowanej pozycji, które z zasady mają łatwiejszy dostęp do finansowania komercyjnego i nie wymagają podobnej intensywności wsparcia dotacyjnego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1. Przedsiębiorczość i innowacje	I(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	582	1 943
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	310	1 266
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	320	846
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	180	899
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 05	Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	przedsiębiorstwa	236	955

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	EPC	0	2020	2 067	CST 2021	
2. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0	2020	158 089 703	CST 2021	
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0	2020	770	CST 2021	
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 04	MŚP wprowadzające innowacje marketingowe lub organizacyjne	przedsiębiorstwa	0	2020	209	CST 2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	21	100 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	25	100 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	27	300 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	01	400 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	03	100 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	32	500 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	03	500 000 000

2.1.2. Energia i klimat

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁹⁾
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

*Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.2.1. Cel szczegółowy²⁰⁾ CS (iii) Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)

2.1.2.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wsparcie będzie przeznaczone na rozwój inteligentnych sieci elektroenergetycznych (systemów dystrybucyjnych), w celu zwiększenia możliwości przyłączenia OZE a także zwiększenia stabilności dostaw energii do odbiorców (w tym przemysłu i transportu) oraz ograniczenia strat sieciowych. Impulsem do rozwoju inteligentnych sieci elektroenergetycznych jest relatywnie wyższy potencjał Polski Wschodniej do rozwoju OZE oraz popularyzacja paliw alternatywnych w transporcie, w tym elektromobilności.

Planowane inwestycje wpisują się w realizację priorytetów EZŁ a także zobowiązania Polski do podjęcia niezbędnych działań na poziomie krajowym, aby przyczynić się do wspólnego osiągnięcia unijnego celu neutralności klimatycznej zgodnie z art. 2 Europejskiego prawa o klimacie.

W FEPW planuje się realizację najbardziej priorytetowych dla rozwoju Polski Wschodniej inwestycji – umożliwiających przede wszystkim odbiór energii z OZE oraz rozwój bezemisyjnego transportu. Modernizacja sieci umożliwi rozwój energetyki opartej o rozproszone, odnawialne źródła energii.

Rozwój inteligentnych sieci elektroenergetycznych jest warunkiem dla utrzymania dynamiki rozwoju energetyki odnawialnej na obszarze Polski Wschodniej. Dofinansowanie zostanie

¹⁹⁾ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

²⁰⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

przeznaczone na rozwój sieci, dla których na etapie oceny wniosku o dofinansowanie potwierdzono potencjał do podłączania OZE oraz zgodność z priorytetami EZŁ. Wsparcie będzie przeznaczone na rozwój inteligentnych sieci w rozumieniu art. 2 pkt 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylającego decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009. Wsparcie przyczyni się do rozwijania inteligentnych sieci elektroenergetycznych, które przy zachowaniu efektywności kosztowej oraz zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych i cyfrowych zintegrują w sposób zrównoważony wszystkich przyłączonych do niej użytkowników, co przełoży się na dynamiczny rozwój źródeł OZE. Ponadto, z uwagi na fakt, iż rozwój energetyki odnawialnej jest w dużej mierze uwarunkowany możliwością zwiększenia zdolności magazynowania energii elektrycznej, elementem wsparcia będzie również infrastruktura wspomagająca stabilność pracy sieci.

Sieci inteligentne pozwalają na lepsze zarządzanie pracą źródeł wytwórczych, w tym rozproszonych, zapewnienie elastyczności systemu tworzenie potencjału dla rozwoju elektromobilności, ograniczanie strat w przesyśle, podniesienie niezawodności przesyłu i dystrybucji przy zapewnieniu bezpieczeństwa cyfrowego. Ponadto umożliwiają oszczędzanie energii elektrycznej dzięki wyposażeniu odbiorców w inteligentne liczniki umożliwiające śledzenie poziomu zużycia energii w czasie rzeczywistym. W przypadku projektów liniowych możliwa będzie budowa sieci kablowych zamiast linii napowietrznych.

Projekty będą wdrażać wybrane inteligentne funkcje, o których mowa m.in. w raporcie JASPERS *Smart grid support investment strategy for the EU funding period 2014—2020*. Określona zostanie minimalna liczba trzech funkcjonalności inteligentnej sieci elektroenergetycznej, przyczyniających się do rozwoju OZE lub elektryfikacji transportu, którą musi spełniać projekt.

W celu zapewnienia sprawnej i terminowej realizacji inwestycji projekty będą monitorowane już od etapu przygotowania, a następnie podczas realizacji i rozliczania.

Wsparcie będzie komplementarne do wsparcia planowanego w programie FEnIKS. Projekty planowane do wsparcia zostaną wybrane we współpracy z samorządami województw w oparciu o priorytety rozwojowe zawarte w strategiach rozwoju województw. Priorytet otrzymają inteligentne sieci umożliwiające integrację podłączeń energii pochodzącej z OZE oraz elektryfikacji transportu. Projekty planowane do wsparcia w FEPW będą wykluczone z możliwości uzyskania wsparcia w FEnIKS. Dodatkowe wsparcie przewidziane w FEPW gwarantuje przyspieszenie procesu modernizacji sieci w PW, efektywne wykorzystanie infrastruktury OZE oraz taboru zeroemisyjnego finansowanego z programów regionalnych, POPW i FEPW.

Rezultatem wsparcia będzie zapewnienie przede wszystkim możliwości przyłączania kolejnych źródeł energii (rozwój OZE), a w dalszej kolejności zmniejszenie liczby awarii sieci, zużycia energii pierwotnej i strat przesyłowych energii elektrycznej wynikających z użytkowania przestarzałej infrastruktury elektroenergetycznej. Interwencja przełoży się na transformację sektorów energetyki i transportu makroregionu w kierunku niskoemisyjnym, czym przyczyni się do realizacji celów polityki klimatycznej UE.

Interwencja wpisuje się w działania związane z redukcją ubóstwa energetycznego zgodnie z PEP 2040. Ograniczenie ubóstwa energetycznego jest jednym z obszarów sprawiedliwej transformacji energetycznej określonej w PEP2040. Wsparcie sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej będzie oddziaływać na podmioty mające trudności w zaspokojeniu swoich potrzeb energetycznych przede wszystkim w zakresie elektryczności, ale także ogrzewania i ciepłej wody. Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej umożliwi podniesienie efektywności dystrybucji

energii, a w efekcie ograniczy koszty dystrybucji, co przełoży się na ceny taryfowe energii na poziomie konsumentów.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. Do *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Odbiorcy oraz wytwórcy energii z OZE przyłączani do sieci elektroenergetycznej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

W ramach projektów polegających na rozwoju sieci elektroenergetycznych (dystrybucyjnych) tworzone informacje i materiały będą zgodne z cyfrowym standardem dostępności, co zapewni dostępność dla wszystkich zainteresowanych osób, w tym osób z niepełnosprawnościami, bez dyskryminacji i barier.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja będzie realizowana na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko—mazurski oraz region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie wpisuje się w cele SUE RMB. Planowane do realizacji inwestycje będą komplementarne do inwestycji sprzyjających synchronizacji systemów elektroenergetycznych państw bałtyckich z systemem Europy kontynentalnej, w szczególności w zakresie rozbudowy infrastruktury przesyłowej na północy Polski w ramach projektu *Harmony Link* (współfinansowanego z CEF).

Ponadto wsparcie będzie komplementarne do działań na rzecz efektywności energetycznej realizowanych w ramach inicjatyw wpisujących się w SUE RMB, m.in. w ramach projektu *Baltic Leadership Programme on Energy Efficiency* (*Bałtycki Program Przywództwa w obszarze efektywności energetycznej*).

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Obecne tempo modernizacji sieci energetycznych jest niezadawalające, co ma związek z ograniczonymi środkami finansowymi OSD. Dotacja umożliwi realizację większego zakresu prac i w mniejszym stopniu wpłynie na zwiększenie taryf dla odbiorców końcowych, niż w przypadku IF. Brak dotacji groziłby znacznym wzrostem taryf, a zatem wzrostem ubóstwa energetycznego.

Działalność OSD jest regulowana i wiąże się z ograniczeniami taryfowymi. Postęp technologiczny oraz dążenie do niskoemisyjności powodują, że skala obowiązków nakładanych na OSD rośnie.

Infrastruktura wyposażona w inteligentne rozwiązania wymaga ponoszenia kosztów związanych z ich eksploatacją. Na wykonalność finansową inwestycji w PW+ wpływa też niska gęstość zaludnienia oraz znaczna odległość pomiędzy potencjalnymi odbiorcami.

Inwestycje będą realizowały także cele środowiskowe, tj. będą miały pozytywny wpływ na rozwój energetyki opartej na OZE i elektryfikację transportu.

Intensywność wsparcia dla każdego projektu będzie ustalona z uwzględnieniem finansowej wykonalności inwestycji, na podstawie analizy ekonomiczno-finansowej.

2.1.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2. Energia i klimat	2(iii)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO23	Cyfrowe systemy zarządzania inteligentnymi systemami energetycznymi	komponenty systemu	0	17

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2. Energia i klimat	2(iii)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR33	Użytkownicy podłączeni do inteligentnych systemów energetycznych	użytkownicy końcowi /rok	3 774	2019	340 154	CST 2021	

2.1.2.1.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	53	120 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	01	120 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	32	120 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	03	120 000 000

2.1.2.2. Cel szczegółowy²¹⁾ CS (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

2.1.2.2.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wsparcie zostanie przeznaczone na zwiększenie odporności miast na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu, w tym m.in. udostępnianie przestrzeni publicznej zachowującej funkcje przyrodnicze.

Interwencja ma na celu zmniejszenie podatności miast na niekorzystne zjawiska pogodowe oraz stworzenie warunków dla stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk związanych ze zmianami klimatu. Prowadzić do tego będzie zwiększanie powierzchni czynnych biologicznie i hydrologicznie na obszarach zurbanizowanych, poprzez rozwiązania oparte na ekosystemach i zasobach naturalnych obecnych i rozwijanych w miastach.

Wspierane działania adaptacyjne będą miały charakter spójnych i zintegrowanych przedsięwzięć, kompleksowo oddziaływujących na dostosowanie miast do ekstremalnych stanów pogodowych, rozwój zielonej oraz zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, zarządzanie wodami opadowymi i roztopowymi, a także likwidację miejskich wysp ciepła.

Wsparcie zostanie przeznaczone na:

- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi) oraz
- zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w mieście.

Projekty związane z zagospodarowaniem wody opadowej będą realizowane w połączeniu z elementami, które – wszędzie gdzie to możliwe – mają na celu zatrzymanie wody w lokalnej zlewni miejskiej, możliwie blisko miejsca opadu. Niezbędnym elementem projektów będzie również zieleni, zielono-niebieska infrastruktura oraz rozwiązania oparte na przyrodzie.

Rolą wspieranej zielonej i niebieskiej infrastruktury będzie przede wszystkim zrównoważona gospodarka wodna, a także przeciwdziałanie skutkom suszy, w tym przeciwdziałanie zjawisku miejskiej wyspy ciepła.

Wsparciem objęte będzie również opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu dla miast PW+.

²¹⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Warunkiem otrzymania dofinansowania dla przedsięwzięć inwestycyjnych będzie posiadanie planu adaptacji do zmian klimatu lub co najmniej przystąpienie do opracowania tego dokumentu poparte stosowną uchwałą rady miasta.

W przypadku miast, które nie posiadają planu adaptacji, warunkiem otrzymania dofinansowania dla przedsięwzięć inwestycyjnych będzie zapewnienie lub zobowiązanie do zapewnienia aktywnego udziału społeczności lokalnej i innych interesariuszy w fazie planowania lub przygotowania projektu.

Adaptacyjność projektu zostanie zapewniona na podstawie odpowiednio dobranych kryteriów wyboru projektów, a także wymaganego ich zakresu rzeczowego, w tym zastosowania zielono-niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie.

Interwencja nie będzie przeznaczona na przedsięwzięcia z zakresu mobilności miejskiej ani efektywności energetycznej.

Rezultatem wsparcia będzie podniesienie odporności obszarów miejskich na zaobserwowaną zmienność i prognozowane zmiany klimatu. Wartością dodaną realizowanych inwestycji będzie również poprawa jakości życia mieszkańców dzięki zwiększeniu powierzchni i dostępności terenów zieleni, odgrywających również istotną rolę w zachowaniu i ochronie różnorodności biologicznej.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych miast subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych oraz mieszkańcy miejscowości o statusie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Działania z zakresu adaptacji do zmian klimatu mają na celu poprawę warunków i jakości życia mieszkańców miast. Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatycznymi w postaci racjonalnego i ekologicznego gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi oraz inwestowania w zielono-niebieską infrastrukturę, podniesie parametry zdrowotne i komfort życia mieszkańców. Dbłość o środowisko naturalne oraz efektywne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi na terenach zurbanizowanych długofalowo będzie zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji tych ośrodków i ich otoczenia, natomiast sprzyjać tworzeniu przestrzeni publicznej zachowującej funkcje przyrodnicze.

Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego i cyfrowego, zielono-niebieska infrastruktura będzie dostępna dla ogółu społeczeństwa, w tym będzie odpowiadała także na specyficzne potrzeby osób w niekorzystnej sytuacji: kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Obszary strategicznej interwencji - miasta średnie tracące funkcje społeczno- gospodarcze oraz pozostałe miasta subregionalne z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych (OSI) zlokalizowane na obszarze Polski Wschodniej (OSI) obejmującym NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

W ramach interwencji przewidziano wsparcie zdolności administracyjnych ww. miast w zakresie planowania i realizacji działań adaptacyjnych.

Ze względu na uwarunkowania geograficzne potencjalnych beneficjentów oraz specyfikę planowanych do wdrażania przedsięwzięć przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych, jak również włączenie się w inicjatywy o takim charakterze - przede wszystkim w ramach wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu zarządzania projektami, wsparcia w przygotowaniu i wdrażaniu wartościowych przedsięwzięć, wymiany i popularyzacji dobrych praktyk.

Ponadto w ramach działania przewiduje się współpracę z JASPERS – udział ekspertów ww. Inicjatywy umożliwi wymianę doświadczeń z innych krajów UE i będzie okazją do nawiązania współpracy z partnerami z innych krajów członkowskich UE. Przewiduje się także wymianę doświadczeń w formie wizyt studyjnych, udział beneficjentów w konferencjach i spotkaniach z ekspertami z innych krajów członkowskich UE. Głównym kryterium doboru partnerów powinna być wielkość miasta i charakter wyzwań z zakresu adaptacji jakie stoją przed miastem korzystającym ze wsparcia FEPW.

Możliwa będzie wymiana doświadczeń na temat działań adaptacyjnych do zmian klimatu pomiędzy miastami w ramach funkcjonujących inicjatyw miast partnerskich, w tym miast

zarówno z państw członkowskich UE jak i krajów trzecich oraz nawiązywanie nowych partnerstw, w szczególności w związku z planowaniem, wdrażaniem i promowaniem działań na rzecz ochrony środowiska w miastach i adaptacji miast do zmian klimatu.

Działania szkoleniowe i informacyjne m.in o charakterze transgranicznym i transnarodowym, takie jak szkolenia, konferencje, seminaria, webinaria, konsultacje z ekspertami z instytucji realizujących analogiczne przedsięwzięcia pozwolą na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr w zakresie sprawnego wdrażania wartościowych interwencji, będą też miały walor edukacyjny. Kampanie promocyjno-informacyjne skupią się m.in. na ponoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców stref przygranicznych, ale i społeczności międzynarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, niedochodowy), oraz beneficjentów (podmioty publiczne, MSTFS-G) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Wsparcie ma przyczynić się do osiągnięcia efektów społecznych i środowiskowych.

Wsparcie nie jest przeznaczone na działalność gospodarczą, nie jest ukierunkowane na osiąganie zysku. Zrealizowane w ramach wsparcia inwestycje nie będą generowały co do zasady dochodów ani przychodów, zaś w przypadku generowania przychodów, będą one wykorzystane co najwyżej na pokrycie części kosztów eksploatacyjnych.

2.1.2.2.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 178	Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu	szt.	1	31
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	0	430

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR35	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	Os.	0	2020	1 258 135	CST 2021	
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	Os.	0	2020	565 579	CST 2021	

2.1.2.2.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	60	255 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	01	255 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	26	255 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	03	255 000 000

2.1.2.3. Cel szczegółowy²²⁾ (vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

2.1.2.3.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy PW+ musi odbywać się z zapewnieniem ochrony jej naturalnych potencjałów, w tym różnorodności biologicznej na obszarach cennych przyrodniczo i prawnie chronionych. Makroregion Polski Wschodniej obejmuje zróżnicowane krajobrazy i ekosystemy charakteryzujące się bogactwem przyrodniczym. Znaczna jego część objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, co wiąże się z występowaniem różnych ograniczeń, które stają się przyczyną wielu napięć społecznych. Interwencja w ramach CS (vii) przewiduje czynną ochronę przyrody, podnoszenie świadomości lokalnych społeczności, edukację ekologiczną oraz wsparcie infrastruktury służącej bezpośrednio tej działalności.

Ponad 50% środków zostanie przeznaczonych na czynną ochronę przyrody, zgodnie z *Priorytetowymi Ramami Działań (PAF) dla sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021–2027*, tj. udrażnianie i przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym. Inwestycje w zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych dotyczyć będą przede wszystkim likwidowania barier i sztucznych ograniczeń, budowy przepławek, przejść dla zwierząt, łączenia rozdrobnionych kompleksów leśnych w zwarte i ciągłe struktury krajobrazu.

W ramach interwencji zaplanowano również wsparcie projektów polegających na rozbudowie bazy edukacyjnej w celu prowadzenia działalności dydaktycznej w parkach narodowych w makroregionie. Interwencją zostaną objęte także inwestycje ukierunkowane na zmniejszenie negatywnej presji na ekosystemy i właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego.

Wsparcie infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych będzie ograniczone do inwestycji, które będą służyły wyłącznie ochronie środowiska naturalnego, poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz zapewnią ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób zwiedzających.

Wsparcie dodatkowych elementów infrastrukturalnych takich jak parkingi, drogi dojazdowe będzie możliwe pod warunkiem wykazania ich pozytywnego wpływu na zapewnienie właściwej ochrony, renaturyzacji lub zrównoważonego użytkowania obszarów chronionych, co zostanie potwierdzone przez organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Te elementy infrastruktury muszą stanowić integralną część projektu i nie będą dominującym elementem działania.

Wsparcie zostanie także przeznaczone na podnoszenie świadomości ekologicznej i promowanie postaw proekologicznych. Wspierane będą kampanie informacyjno-promocyjne, mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie potrzeb oraz metod ochrony przyrody, jak również korzyści płynących z dobrze zachowanej przyrody i krajobrazu. Komponent edukacyjny

²²⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

będzie skierowany do lokalnych społeczności, m.in. przedsiębiorców, lokalnych liderów, dzieci i młodzieży, organizacji społecznych, gospodarczych – działania będą dotyczyły korzyści z objęcia ochroną obszarów cennych przyrodniczo, zasad oraz możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na terenach chronionych. Uzupełnieniem wsparcia w tym zakresie będzie budowanie zdolności administracyjnej podmiotów realizujących zadania służące ochronie bioróżnorodności w celu sprawniejszego zarządzania oraz przygotowania i realizacji przedsięwzięć związanych z czynną ochroną przyrody.

Interwencja pozwoli na poprawę stanu środowiska przyrodniczego przez wdrożenie działań na rzecz udrażniania i przywracania ciągłości ponadregionalnych korytarzy ekologicznych, zmniejszenie negatywnej presji turystyki w obszarach chronionych oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat celów i znaczenia ochrony przyrody i różnorodności biologicznej oraz poprawę zarządzania i działań monitoringowych organów ochrony przyrody i innych podmiotów publicznych zobowiązanych do ochrony.

Interwencja zapewni synergię i będzie komplementarna z działaniami na rzecz ochrony przyrody i zachowania różnorodności biologicznej planowanymi w innych programach. Działania w FEPW będą uzupełnieniem dla wsparcia zaplanowanego w FENIKS, przeznaczonego na działania o charakterze horyzontalnym i zasięgu ogólnokrajowym, a także do wsparcia w zakresie czynnej ochrony przyrody planowanego w poszczególnych programach regionalnych. FEPW będzie także komplementarny do INTERREG, w tym programów PL-SK, LT-PL.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

organy ochrony przyrody, zarządzający gospodarką leśną, zarządzający gospodarką wodną, społeczności lokalne obszarów chronionych, organizacje pozarządowe, administracja lokalna i regionalna, przedsiębiorcy, turyści, media

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania

zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Przy projektowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć infrastrukturalnych z zakresu ukierunkowania ruchu turystycznego oraz rozbudowy bazy edukacyjnej uwzględnione zostaną potrzeby wszystkich grup odbiorców, w tym m.in. osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (w szczególności z ograniczoną mobilnością), zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Kampanie informacyjno-promocyjne i działania edukacyjne będą realizowane z zachowaniem standardu cyfrowego i informacyjno-promocyjnego, z wykorzystaniem form i kanałów komunikacji, umożliwiających dotarcie do jak największej liczby odbiorców (np. dzieci i ich opiekunów).

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000] Nie dotyczy

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transnarodowych i transgranicznych, w tym realizację projektów z udziałem partnerów zagranicznych. Przedmiotem współpracy będzie nawiązanie współpracy, uruchomienie systemowej wymiany informacji i danych, wypracowanie wspólnych rozwiązań w zakresie ochrony bioróżnorodności, realizacja projektów pilotażowych w celu wypracowania i przetestowania modeli współpracy.

Interwencja FEPW – o charakterze ponadregionalnym – skierowana do parków narodowych i skupiająca się na wsparciu infrastruktury (służącej ochronie przyrody w korytarzach ekologicznych, rozbudowie bazy edukacyjnej oraz ukierunkowanej na zmniejszanie negatywnej presji na ekosystemy i właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego) będzie suplementowana przez wsparcie INTERREG PL-SK, LT - PL. Wsparcie INTERREG będzie skierowane do właścicieli, zarządców i operatorów obiektów i zespołów przyrody, zarządców lasów i ich jednostek organizacyjnych oraz organizacji zajmujących się ochroną i promocją przyrody w zakresie ochrony i poprawy stanu obszarów cennych przyrodniczo, przeciwdziałania rozprzestrzenianiu i pojawianiu się gatunków inwazyjnych, analiz, strategii, pilotaży w zakresie opracowywania planów działania na rzecz ochrony i utrzymania transgranicznych korytarzy ekologicznych.

Przedsięwzięcia INTERREG i FEPW łącznie cechować będzie komplementarność, zaś synergia wdrażanych działań przejawiać się będzie w zapewnieniu ochrony naturalnego potencjału, w tym różnorodności biologicznej obszarów cennych przyrodniczo.

Ponadto przedsięwzięcia wspierane w INTERREG z założenia realizowane są przez podmioty z co najmniej dwóch państw członkowskich. Odpowiednia koordynacja wsparcia będzie zapewniona przez udział przedstawicieli samorządów województw w wyborze projektów (ustalaniu kryteriów) zarówno w FEPW jak i INTERREG.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, nieochodowy), jedyną formą wsparcia przedsięwzięć, gwarantującą wdrożenie inwestycji w tym obszarze, może być dotacja. Wsparcie usług publicznych, nieukierunkowanych na prowadzenie działalności gospodarczej, wyklucza generowanie przychodów pozwalających na spłatę zaciągniętych zobowiązań.

2.1.2.3.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2.Energia i klimat	2(vii)	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	PLRO 194	Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej	szt.	0	38
2.Energia i klimat	2(vii)	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	RCO 37	Powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych środkami ochrony i odtworzenia	ha	0	27 769

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2.Energia i klimat	2(vii)	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	PLRR 050	Średnioroczna liczba odbiorców działań edukacji przyrodniczej we wspartych ośrodkach	Osoby/rok	93 238	2020	157 050	CST 2021	

2.1.2.3.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2 (vii)	79	55 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	01	55 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	32	55 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	03	55 000 000

2.1.3. Zrównoważona mobilność miejska

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ²³⁾
☒ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.3.1. Cel szczegółowy²⁴⁾ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

2.1.3.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Interwencja w tworzenie i rozbudowę ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu publicznego w ośrodkach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (ustawowo zobligowani organizatorzy transportu miejskiego): **w miastach** wojewódzkich, miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych miastach subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych, **wraz z ich obszarami funkcjonalnymi**, przyczyni się do zwiększania zrównoważonej mobilności mieszkańców i lepszej kondycji ekologicznej tych obszarów.

W ramach interwencji w CS (viii) planowane jest wsparcie kompleksowych inwestycji w zrównoważoną mobilność w mieście i jego obszarze funkcjonalnym poprzez takie działania jak:

- zakup bezemisyjnego taboru tramwajowego, trolejbusowego i autobusowego;
- budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego i komplementarnych form mobilności (ruch pieszy, rowerowy, oraz inne aktywne formy mobilności), w tym integracja różnych form mobilności w postaci centrów przesiadkowych dla transportu publicznego;

²³⁾ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

²⁴⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

- digitalizacja systemu mobilności w mieście (ITS, wspólne bilety, informacja i planowanie podróży, powiązane z wdrażaniem integracji taryfowej oraz koncepcji „Mobilność jako usługa”).

Nie będą wspierane inwestycje w infrastrukturę drogową służącą dla indywidualnego ruchu samochodowego, z wyłączeniem:

- parkingów P+R („parkuj i jedź”), dla których wsparcie będzie możliwe pod warunkiem zlokalizowania ich na obrzeżach miast, w miejscach zapewniających odpowiednią integrację z publicznym transportem zbiorowym;
- infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi Dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest odpowiednią analizą popytu.

W zakresie ograniczania negatywnego wpływu mobilności na środowisko i klimat, istotne jest zintegrowane planowanie dla całego obszaru aglomeracji, tj. miast i ich obszarów funkcjonalnych, do tego celu służyć będą instrumenty terytorialne typu ZIT i IIT.

Inwestycje objęte wsparciem będą ponadto opierać się na odpowiednich Planach Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) lub innych dokumentach planowania mobilności przyjętych na obszarze, na którym realizowana jest inwestycja – zgodnie z właściwymi wymogami Umowy Partnerstwa. W przypadku wymogu przyjęcia SUMP, wymóg ten będzie uznany za spełniony jeżeli plan ten:

1. będzie obejmował właściwy funkcjonalny obszar miejski;
2. będzie zgodny z obowiązującym komunikatem KE dotyczącym SUMP oraz wymogami określonymi we właściwym obowiązującym rozporządzeniu UE w sprawie sieci TEN-T;
3. będzie przyjęty przez organ właściwy terytorialnie oraz rzeczowo, w formie zapewniającej praktyczną realizację postanowień SUMP.

Możliwe będzie także wsparcie dla realizacji działań związanych z przygotowaniem i aktualizacją SUMP, opracowywanych i wdrażanych przez właściwe terytorialnie i rzeczowo organy gmin lub umocowane do tego formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego.

Inwestycje w zrównoważoną mobilność miejską będą zgodne z właściwymi Programami ochrony powietrza oraz Planami na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (z ang. – SECAP) – jeżeli dane miasto przyjęło takie plany.

Kluczowym rezultatem wdrażanych działań będzie zapewnienie sprawnie funkcjonującego i atrakcyjnego dla mieszkańców systemu mobilności na obszarze miasta i jego obszaru funkcjonalnego. Istotna zmiana jakościowa dokona się również w zakresie zmniejszenia zużycia paliw kopalnych, emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców m.in. poprzez zwiększenie efektywności energetycznej systemu transportowego. Stworzone zostaną łańcuchy ekomobilności, poprawiające warunki przemieszczania się. Lepsze skomunikowane miast z obszarami funkcjonalnymi, powinno wpłynąć na ograniczenie indywidualnego transportu samochodowego, szczególnie w centrach miast.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy wspartych miast i ich obszarów funkcjonalnych; przyjezdni (dojeżdżający do pracy, uczniowie, studenci, turyści, inni korzystający z usług w mieście).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dot. niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji wdrażających FEPW oraz beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Stosowane będą kryteria wyboru projektów zobowiązujące do wykazania zgodności projektu z zasadami oraz klauzulą zakazującą dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

W KM zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Przy projektowaniu i wdrażaniu projektów będą podejmowane obowiązkowe działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury i usług transportu miejskiego, zgodnie ze standardem: transportowym (w szczególności dla infrastruktury komunikacji publicznej oraz taboru), architektonicznym (m.in. odnośnie do stanowisk postojowych, przemieszczania się oraz oznaczeń wewn. i na zewn. budynków) oraz cyfrowym (odnośnie do sprzętu informatycznego szczególnego przeznaczenia, np. biletomatów). Infrastruktura, tabor oraz oferta przewozowa będą odpowiadały na potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników, w tym osób w niekorzystnej sytuacji: kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Celem działań będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Inwestycje będą uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz kobiet i niezmotywowanych uczestników ruchu.

W celu równego dostępu do informacji wszystkim użytkownikom, w tym obcokrajowcom zaplanowane zostaną działania zapewniające informacje w językach obcych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Inwestycje będą realizowane na terenie miast i obszarów funkcjonalnych: miast wojewódzkich, (OSI) miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych subregionalnych miast z podregionów (OSI) z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych, zlokalizowanych na obszarze strategicznej interwencji (OSI) wskazanym w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującym NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko—mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych. Przedmiotem współpracy będzie wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr realizujących zadania związane z planowaniem i funkcjonowaniem systemów transportu publicznego w miastach.

Interwencja wpisuje się w realizację ogólnoeuropejskich celów związanych z promowaniem zrównoważonej mobilności i ograniczaniem emisji z transportu, a tym samym dążeniem do budowy gospodarki niskoemisyjnej, a w szczególności w działania SUE RMB obszar Transport na rzecz czystego i neutralnego klimatu.

Możliwa będzie współpraca w powyższym zakresie pomiędzy miastami w ramach funkcjonujących inicjatyw miast partnerskich, w tym miast zarówno z państw członkowskich UE jak i krajów trzecich oraz nawiązywanie nowych partnerstw. Przedmiotem współpracy będzie wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr realizujących zadania związane z planowaniem i funkcjonowaniem systemów mobilności miejskiej, w tym transportu publicznego.

W realizacji projektów, promowane będzie upowszechnianie rozwiązań pilotażowych w zakresie zrównoważonej mobilności, wypracowanych w ramach programów INTERREG B i C.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Wsparcie obejmuje zadania z zakresu usług publicznych. Wsparcie projektów w formie instrumentów finansowych może skutkować przeliczeniem kosztów na odbiorców, poprzez podniesienie cen usług. Argumenty za zastosowaniem dotacji:

- podmiotami realizującymi projekty są instytucje publiczne, zaspokajające zbiorowe potrzeby wspólnot zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi;
- wymiar użyteczności publicznej projektów – stworzenie infrastruktury i zapewnienie taboru dostępnego dla wszystkich użytkowników ze zróżnicowanymi potrzebami, np. z niepełnosprawnościami, z ograniczeniami mobilności, pozwalającej na rozwój publicznego transportu i świadczenia usług użyteczności publicznej, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków;

- finansowanie realizacji jak i utrzymania inwestycji, jest dokonywane ze środków publicznych pomimo niskiej stopy zwrotu;
- znaczący udział korzyści środowiskowych przy niskiej opłacalności finansowej inwestycji;
- spodziewany jest znaczący udział korzyści społecznych –poprawa mobilności oraz dostępu do rynków pracy, nauki i służby zdrowia.

2.1.3.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	0	13 958
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 60	Miasta z nowymi lub zmodernizowanymi cyfrowymi systemami transportu miejskiego	miasta	0	13
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 75	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	wkłady w strategię	0	16
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0	2 001 780

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięte	RCR 62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	Użytkownicy/rok	33 918 042	2022	37 834 582	CST 2021	
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięte	RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	t eqCO ₂ /rok	41 502	2022	36 845	CST 2021	

- **2.1.3.1.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)**

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	81	257 000 000
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	82	146 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	01	403 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	03	313 000 000
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	19	90 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	03	403 000 000

2.1.4. Spójna sieć transportowa

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ²⁵⁾
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.4.1. Cel szczegółowy²⁶⁾ (i) Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T

2.1.4.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wsparcie dostępności kolejowej makroregionu obejmie rozwój infrastruktury sieci kolejowej, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej, stanowiącej bezpośrednie połączenie stolic województw PW (kontynuacja działania 3.1 POPW 2014-2020).

Kompleksowe inwestycje obejmą przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych na sieci TEN-T (projekty wynikające z programu wieloletniego, obejmującego inwestycje na liniach kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A. z Krajowego Programu Kolejowego), w tym łączących PW z regionami ościennymi zapewniając włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową.

Aby zapewnić spójność interwencji dopuszcza się realizację projektów do najbliższej stacji węzłowej, znajdującej się poza obszarem wsparcia Programu.

Odcinki linii kolejowych zakwalifikowane do wsparcia będą charakteryzowały się wysoką częstotliwością przewozów w ruchu pasażerskim lub towarowym, pozwalając na skuteczne konkurowanie kolei z transportem drogowym. Pierwszeństwo uzyskają inwestycje na odcinkach o najwyższych częstotliwościach połączeń kolejowych oraz zapewniające multimodalną integrację z innymi usługami zrównoważonego transportu. Interwencja obejmie również

²⁵⁾ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

²⁶⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym dworców, wraz z jej dostosowaniem do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz wyposażeniem w stanowiska parkowania rowerów.

Inwestycje przyczynią się do poprawy spójności sieci kolejowej. Podniesienie parametrów technicznych linii, zwiększenie prędkości i częstotliwości przewozów przy zachowaniu bezpieczeństwa ruchu, unowocześnienie infrastruktury i dostosowanie jej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz poprawa multimodalnej integracji transportu wpłynie na większą konkurencyjność oferty przewozowej. Oczekiwanym rezultatem będzie zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach w skali regionalnej, makroregionalnej i krajowej, tak towarowych jak i pasażerskich. Spodziewane przeniesienie części ruchu z dróg na tory, stworzy lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, przybliży rynki pracy i dostępność ośrodków miejskich oferujących usługi publiczne wyższego rzędu, oraz wywrze pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Cel interwencji w zakresie infrastruktury trwałej i odpornej na zmiany klimatu zostanie osiągnięty poprzez zastosowanie dopasowanych i adekwatnych rozwiązań, norm, materiałów i wymagań na etapie przygotowania inwestycji w zakresie projektowania, budowy i utrzymania infrastruktury kolejowej.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy makroregionu, turyści, przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe i sektora transportu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPN*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dot. niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Stosowane będą kryteria wyboru projektów zobowiązujące do wykazania zgodności projektu z zasadami i klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

W KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Realizowane projekty będą spójne z założeniami Europejskiego Aktu o Dostępności, Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz Rozporządzenia UE 1300/2014²⁷⁾.

W ramach obszaru wsparcia będą podejmowane szczególne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury transportu kolejowego. Wspierana infrastruktura będzie odpowiadała na potrzeb wszystkich potencjalnych użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi, zgodnie z transportowym standardem dostępności.

W celu równego dostępu do informacji wszystkim użytkownikom, w tym obcokrajowcom zaplanowane zostaną działania zapewniające informacje w językach obcych.

Celem podejmowanych działań m.in. w zakresie transportu kolejowego, obiektów inżynierskich i obiektów obsługi podróżnych będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Inwestycje będą również uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotoryzowanych uczestników ruchu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko—mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Przewidywane do wsparcia inwestycje polegają na rozwoju sieci kolejowej na terenie wschodniej Polski. Ze względu na charakter inwestycji nie przewiduje się działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Argumenty za zastosowaniem dotacji:

- PKP PLK S.A. i PKP S.A. są podmiotami zarządzającymi infrastrukturą kolejową i dworcową w Polsce, wykonując kompetencje władzy publicznej w zakresie utrzymania, budowy i modernizacji infrastrukturyo znaczeniu krajowym;
- wymiar użyteczności publicznej projektów - stworzenie infrastruktury dostępnej dla wszystkich, pozwalającej na rozwój publicznego transportu i świadczenia usług publicznych, nieukierunkowanych na osiągnięcie zysków;
- przychody generowane przez projekty, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta - finansowanie, kosztów inwestycji i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych;

²⁷⁾ Rozporządzenie UE 1300/2014 w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących się do dostępności systemu kolei Unii dla osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej możliwości poruszania się.

- PKP PLK S.A. i PKP S.A., jako właściciel infrastruktury, udostępniają ją wszystkim zainteresowanym przewoźnikom („operatorom”) na równych, niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą usługi przewozów na udostępnionej infrastrukturze pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów („użytkownikom końcowym”) na warunkach rynkowych.

2.1.4.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4. Spójna sieć transportowa	3(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 49	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych - TEN-T	km	0	63

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
4. Spójna sieć transportowa	3(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 101	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze kolejowej	osobodni/rok	0	2023	27 200	CST 2021	

2.1.4.1.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	100	211 078 446

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	01	211 078 446

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	32	211 078 446

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	03	211 078 446

2.1.4.2. Cel szczegółowy²⁸⁾ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

2.1.4.2.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [8 000]

Celem interwencji jest poprawa dostępności PW+ poprzez rozwój zrównoważonego, inteligentnego, multimodalnego transportu oraz jego integrację z siecią TEN-T.

Wsparciem zostaną objęte następujące kategorie **inwestycji w infrastrukturę dróg wojewódzkich** (projekty wynikające z Regionalnych Planów Transportowych, co zapewni demarkację z inwestycjami drogowymi, które będą realizowane w programach regionalnych):

- budowa lub przebudowa dróg w celu ustanowienia niezbędnych połączeń do sieci TEN-T, przejść granicznych oraz innych gałęzi zrównoważonego transportu (np. terminali intermodalnych, węzłów kolejowych),
- budowa lub przebudowa dróg w celu umożliwienia wykonywania codziennych przewozów publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej,
- budowa lub przebudowa obwodnic,
- punktowe inwestycje poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego,
- rozwój Inteligentnych Systemów Transportowych,
- budowa infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest analizą popytu wynikającą z odpowiedniego dokumentu planowania transportu.

W przypadku projektów obejmujących przebudowę lub budowę dróg, realizowane inwestycje zapewnią dostosowanie nośności dróg do nacisku 11,5 t na oś. Do wsparcia zostaną zakwalifikowane wyłącznie projekty drogowe wykazujące korzystny stosunek efektów społeczno-ekonomicznych do poniesionych kosztów.

Inwestycje w infrastrukturę drogową na obszarach miejskich nie będą obejmowały budowy nowych dróg lub zwiększenia przepustowości dróg istniejących, z zastrzeżeniem obwodnic. Inwestycje te będą spójne z odpowiednimi planami zrównoważonej mobilności miejskiej lub, w razie gdy ich przyjęcie nie jest wymagane, innymi dokumentami planowania mobilności miejskiej.

Planowana interwencja zapewni kontynuację działań w zakresie usprawnienia sieci dróg poprzez dalsze dowiązywanie jej do sieci TEN-T oraz ważnych węzłów logistycznych. Budowa obwodnic umożliwi dodatkowo wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miejscowości, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzrostu bezpieczeństwa i redukcji

²⁸⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

emisji. W rezultacie planowany zakres interwencji wpłynie na podniesienie konkurencyjności i ożywienie przedsiębiorczości w makroregionie, zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców oraz poprawę dostępu do usług publicznych.

Ponadto tam gdzie jest to technicznie możliwe, realizowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej będą obejmowały zapewnienie retencji i podczyszczania wód opadowych poprzez wykorzystanie zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz rozwiązań opartych na przyrodzie.

Ponadto w CS (ii) zaplanowano zwiększenie dostępności kolejowej makroregionu, komplementarnie do interwencji zaplanowanej w ramach CS (i) w ramach uzupełnienia sieci TEN-T. Wsparcie obejmie **rozwój infrastruktury sieci kolejowej**, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej, stanowiącej bezpośrednie połączenie stolic województw PW (kontynuacja działania 3.1 POPW 2014—2020). Kompleksowe inwestycje obejmą przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych, charakteryzujących się kluczowym znaczeniem dla zwiększenia dostępności makroregionu i poprawy jakości i częstotliwości połączeń prowadzących do sieci TEN-T (projekty wynikające z programu wieloletniego, obejmującego inwestycje na liniach kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A., w tym łączących obszar PW+ z regionami ościennymi zapewniając włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową.

Aby zapewnić spójność interwencji dopuszcza się realizację projektów do najbliższej stacji węzłowej, znajdującej się poza obszarem wsparcia Programu.

Odcinki linii kolejowych zakwalifikowane do wsparcia będą charakteryzowały się wysoką częstotliwością przewozów w ruchu pasażerskim lub towarowym, pozwalając na skuteczne konkurowanie kolei z transportem drogowym. Pierwszeństwo uzyskają inwestycje na odcinkach o najwyższych częstotliwościach połączeń kolejowych oraz zapewniające multimodalną integrację z innymi usługami zrównoważonego transportu. Interwencja obejmie również inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym dworców, wraz z jej dostosowaniem do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz wyposażeniem w stanowiska parkowania rowerów.

Inwestycje przyczynią się do poprawy spójności sieci kolejowej PW+. Podniesienie parametrów technicznych linii, zwiększenie prędkości i częstotliwości przewozów przy zachowaniu bezpieczeństwa ruchu oraz unowocześnienie infrastruktury i dostosowanie je do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz poprawa multimodalnej integracji transportu wpłynie na większą konkurencyjność oferty przewozowej.

Oczekiwanym rezultatem będzie zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach w skali regionalnej, makroregionalnej i krajowej, tak towarowych jak i pasażerskich. Oczekiwane przeniesienie części ruchu z dróg na tory, stworzy lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, przybliży rynki pracy i dostępność ośrodków oferujących usługi publiczne wyższego rzędu, oraz wywrze pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Cel interwencji w zakresie infrastruktury trwałej i odpornej na zmiany klimatu zostanie osiągnięty poprzez zastosowanie dopasowanych i adekwatnych rozwiązań, norm, materiałów i wymagań na etapie przygotowania inwestycji w zakresie projektowania, budowy i utrzymania dróg i kolei.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 Ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy makroregionu, przyjezdni, w tym turyści, przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe i sektora transportu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dot. niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Stosowane będą kryteria wyboru projektów zobowiązujące do wykazania zgodności projektu z zasadami i klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

W KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Projekty będą spójne z założeniami Europejskiego Aktu o Dostępności, Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz Rozporządzenia UE 1300/2014²⁹⁾.

W ramach obszaru wsparcia będą podejmowane szczególne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury transportu kolejowego i drogowego. Wspierana infrastruktura będzie odpowiadała na potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Celem działań m.in. w zakresie transportu kolejowego i drogowego, obiektów inżynierskich i obiektów obsługi podróżnych będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Inwestycje będą również uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotywowanych uczestników ruchu.

W celu równego dostępu do informacji wszystkim użytkownikom, w tym obcokrajowcom zaplanowane zostaną działania zapewniające informacje w językach obcych.

²⁹⁾ Rozporządzenie UE 1300/2014 w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących się do dostępności systemu kolei Unii dla osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej możliwości poruszania się.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko—mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewidywane do wsparcia inwestycje polegają na rozwoju sieci drogowej i kolejowej na terenie wschodniej Polski. Ze względu na charakter inwestycji nie przewiduje się działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

W zakresie wsparcia infrastruktury drogowej wsparcie zostanie udzielone w formie dotacji, ze względu na:

- wymiar użyteczności publicznej projektów – stworzenie infrastruktury dostępnej, pozwalającej na rozwój m.in. publicznego transportu i świadczenia usług publicznych, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków;
- podmioty realizujące projekty, które wykonują zadania o charakterze publicznym, określone stosownymi ustawami, zaspokajają zbiorowe potrzeby wspólnot zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi;
- finansowanie kosztów inwestycji i utrzymania, jest dokonywane ze środków publicznych, gdyż za użytkowanie wspartych dróg nie pobiera się opłat – nie generują zysków;
- spodziewany znaczący udział korzyści społecznych – poprawa mobilności, zapewnienie dostępu do rynków pracy usług publicznych.

W zakresie wsparcia infrastruktury kolejowej argumenty przemawiające za zastosowaniem dotacji są analogiczne jak dla zakresu interwencji w CS (i) Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T.

2.1.4.2.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	0	150
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km	0	54
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 50	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych - poza TEN-T	km	0	74

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 56	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	osobodni/rok	0	2020	73 800	CST 2021	
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 101	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze kolejowej	osobodni/rok	0	2023	20 300	CST 2021	

2.1.4.2.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	89	356 500 000
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	90	73 500 000
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	102	296 636 170

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	01	726 636 170

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	32	726 636 170

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	03	726 636 170

2.1.5. Zrównoważona turystyka

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ³⁰⁾
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

---

³⁰⁾ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

2.1.5.1. Cel szczegółowy³¹⁾ CS (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

2.1.5.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Celem interwencji jest wzmacnianie **turystyki** w makroregionie na poziomie regionalnym jak i lokalnym, poprzez wykorzystanie potencjału współpracy, wielokulturowego dziedzictwa i unikalnych zasobów przyrodniczych. Rozwój turystyki jako ważnej gałęzi gospodarki jest szczególnie pożądanym z uwagi na duży udział obszarów prawnie chronionych w PW+ i wynikające z tego ograniczenia dla innych sektorów gospodarki.

Wsparciem zostaną objęte inwestycje w obiekty lub miejsca, które poprzez powiązanie ich ze sobą, tworzą spójny produkt – szlak turystyczny, odwołujący się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych makroregionu. Wspierane będą produkty turystyczne o oddziaływaniu ponadregionalnym, a przede wszystkim te, które przechodzą przez granice województw (tzw. wewnętrzne peryferia) i łączą minimum dwa z nich. Wsparta zostanie ograniczona liczba szlaków o najwyższym potencjale przyciągania turystów, zgodnie z celami zdefiniowanymi w strategiach rozwoju województw PW+, w szczególności dotyczących rozwoju tras rowerowych, infrastruktury na potrzeby turystyki kajakowej i kamperowej.

Województwa PW+ będą odpowiedzialne za przygotowanie wspólnej, spójnej koncepcji danego produktu turystycznego, w tym jednolitej strategii zarządzania nim oraz promocji (komercjalizacji) także w okresie trwałości. Koncepcje te (w tym m.in. wybór konkretnych obiektów i miejsc tworzących tematyczny szlak turystyczny) będą przygotowywane w koordynacji międzywojewódzkiej, przy zaangażowaniu regionalnych i lokalnych partnerów (organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, lokalnych przedsiębiorców) – potencjalnych partnerów projektu, co zapewni dialog społeczny już na etapie identyfikowania przebiegu szlaku i tworzących go miejsc lub obiektów. Prawa i obowiązki (rzeczowe i finansowe, w tym prawa do wartości niematerialnych i prawnych) partnerów tworzących szlak, zostaną potwierdzone w porozumieniach o współpracy, które będą wymagane do złożenia wniosku o dofinansowanie i oceniane przez IP.

Zakłada się wsparcie kompleksowych projektów obejmujących:

- modernizację lub budowę obiektów lub przestrzeni stanowiących element zintegrowanego produktu turystycznego. Preferowane będzie wykorzystanie istniejących obiektów. Nowa infrastruktura będzie wspierana w uzasadnionych przypadkach,
- modernizację lub budowę infrastruktury ułatwiającej dostęp do ww. miejsc, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, system oznakowania, zagospodarowanie terenu z poszanowaniem standardów ochrony zieleni oraz uporządkowanie wewnętrznych układów komunikacyjnych w bezpośrednim otoczeniu atrakcji turystycznych (ukierunkowanie ruchu turystycznego) wraz z doprowadzeniem do dróg publicznych, pod warunkiem, że stanowią one integralną część większego projektu, nie są dominującym

³¹⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

elementem projektu, a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji. W miastach nie jest dozwolone budowanie nowych dróg lub parkingów, a w odniesieniu do istniejących – zwiększanie ich przepustowości, ani w żaden inny sposób przyczynianie się do zwiększenia ruchu samochodowego,

- działania z zakresu digitalizacji oferty szlaku i przystosowania do działania w warunkach kryzysu (*resillience*),
- opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii zarządzania i rozwoju produktu turystycznego, w tym: spójna identyfikacja wizualna, marketing, podział praw i obowiązków pomiędzy partnerami projektu.

Wsparciem będą objęte wyłącznie projekty, które:

- są poparte odpowiednią analizą popytu i oceną potrzeb, aby ograniczyć ryzyko nieskuteczności (co będzie obowiązkowym elementem wniosku o dofinansowanie);
- są skoordynowane z projektami w sąsiednich obszarach, aby uniknąć powielania i konkurencji;
- oddziałują w sposób wykraczający poza sam projekt na stymulowanie działalności turystycznej w regionie;
- są trwałe i będą odpowiednio utrzymywane w kolejnych latach po ich zakończeniu.

Kwestie analizy potrzeb i wykonalność oraz trwałość finansowa poszczególnych szlaków będą zawarte w dokumentacji projektowej i będą podlegać ocenie IP przed przyznaniem dofinansowania z FEPW.

Wsparte projekty będą respektować zasadę zrównoważonego oddziaływania na środowisko, potrzebę rozwoju cyfrowego (długoterminowe potrzeby w zakresie cyfrowej i zielonej transformacji), zasadę dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami (w tym osób z niepełnosprawnościami). Beneficjenci zostaną zobligowani do tego, aby w efekcie powstawały inwestycje dostępne i pozbawione barier architektonicznych, a także umożliwiające odbiór dla osób o odmiennej percepcji (np. osób nie(do)widzących, niesłyszących)). A ponadto, zasadę stabilności i efektywności finansowej oraz odporności na kryzys. Inwestycje będą angażowały społeczności lokalne (w tym grupy defaworyzowane), partnerów społecznych oraz organizacje pozarządowe. Ponadto wsparcie powinno uwzględniać synergie z rozwojem zielonych i cyfrowych umiejętności w ramach EFS+, aby zapewnić rozwój potencjału ludzkiego w zakresie zarządzania wspieranymi obiektami.

Rezultatem wsparcia będzie wykorzystanie, w zrównoważony sposób, potencjału turystyki i kultury dla intensyfikacji ruchu turystycznego, w celu zapewnienia rozwoju społeczno-gospodarczego przede wszystkim lokalnych społeczności w korytarzu szlaków, a w szerszej perspektywie – całego makroregionu.

Oczekuje się, że branża turystyczna doświadczy dynamicznego odbicia po okresie spowolnienia wywołanego pandemią COVID-19, a inwestycje w infrastrukturę turystyczną poprawią konkurencyjność Polski Wschodniej w tym obszarze. Wsparcie zwiększy ofertę wysokiej jakości, trwałych (w długim okresie) i szeroko rozpoznawalnych produktów turystycznych, co ugruntuje pozycję sektora turystyki w gospodarce makroregionu i jest zgodne ze strategiami rozwoju województw PW+.

Wsparcie przyczyni się do rozwoju ruchu turystycznego w mniej znanych destynacjach, o wysokim potencjale i pozwoli na oferowanie zróżnicowanych form turystyki, w tym przyczyniających się do utrzymania lokalnych społeczności.

Wokół wspartych produktów turystycznych, także przy komplementarnym wsparciu w Priorytecie 1 – Pożyczki na rozwój turystyki, będzie się rozwijać się przedsiębiorczość. W szczególności pozwoli to na rozwój usług (noclegi, gastronomia, przewozy, inne), uruchomi lokalne i regionalne łańcuchy dostaw (potencjał współpracy) a także uzupełni i podniesie jakość oferty szlaku. To pozwoli zdywersyfikować grupy docelowe klientów i optymalizować przychody z turystyki (mieszkańcy, samorządy lokalne) w makroregionie.

Wsparcie przyczyni się do tworzenia, z wykorzystaniem zasobów kultury i turystyki, miejsc pracy, w tym także tych wysokiej jakości, i możliwości zatrudnienia, szczególnie dla grup w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy oraz pozostających długo poza rynkiem pracy.

Interwencja będzie generowała także liczne korzyści w kontekście społecznym poprzez tworzenie nowych możliwości spędzenia wolnego czasu przez turystów oraz warunków do nawiązywania więzi społecznych (poprawa walorów estetycznych przestrzeni/ miejsc oraz oferta wspieranych przedsięwzięć).

Wsparcie przyczyni się do budowania regionalnej i lokalnej tożsamości kulturowej oraz kompetencji kulturowych. Przyniesie również korzyści społeczne w zakresie generowania zaangażowania społecznego (w tym włączenia społecznego).

Interwencja stworzy także warunki dla rozwoju przedsiębiorstw z branży turystycznej, wspieranej komplementarnie w ramach Priorytetu 1.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy miejscowości w korytarzu szlaków, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorcy, turyści odwiedzający makroregion, JST.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Projekty będą zgodnie z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych.. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektów zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami i klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego, cyfrowego oraz informacyjno-promocyjnego, produkty turystyczne będą dostępne dla ogółu społeczeństwa, w tym również będą odpowiadały na szczególne potrzeby kobiet, osób z niepełnosprawnościami: ruchową, wzrokową, słuchową, intelektualną; osób starszych, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko—mazurski i mazowiecki regionalny, ze szczególnym uwzględnieniem podregionów (OSI) z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych.

Przedmiotem współpracy może być wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr realizujących zadania związane z tworzeniem i funkcjonowaniem sieciowych produktów turystycznych. Ponadto, rozwój produktu turystycznego przez włączenie obiektów z innych krajów lub promowanie produktu poza granicami kraju.

Wsparcie FEPW będzie komplementarne do wsparcia rozwoju zrównoważonej turystyki w programach INTERREG, w tym w programach PL-SK i LT-PL. Proponowane przez samorządy inwestycje składające się na spójny produkt turystyczny będą weryfikowane pod kątem spójności tematycznej przez Samorząd Województwa (Urząd Marszałkowski), który będzie koordynował przygotowanie i wdrażanie projektu.

W rezultacie projekty INTERREG i FEPW będą realizowane równolegle i będą wzajemnie się uzupełniały, wspólnie podnosząc atrakcyjność i konkurencyjność oferty turystycznej wspieranego obszaru.

Ryzyko nakładania się wsparcia jest ograniczone ze względu na predefiniowany zakres wsparcia w FEPW, gdzie przewiduje się wsparcie ograniczonej liczby ponadregionalnych szlaków turystycznych. Propozycje projektów do wsparcia w FEPW zgłasza Samorząd Województwa.

Projekty wsparte w INTERREG opierają się na zasobach kultury i turystyki, wspólnych dla co najmniej dwóch państw członkowskich. Efekt synergii zostanie osiągnięty dzięki temu, że zarówno wsparcie INTERREG jak i FEPW będą przyczyniać się do aktywizacji społecznej i gospodarczej regionów objętych wsparciem. Wsparcie programów odwołując się do zasobów turystycznych i kulturowych pozwoli na rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów (inwestycje o charakterze publicznym, niekomercyjnym), w ramach CS (vi) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Realizacja projektów ma przyczynić się do osiągnięcia określonych efektów społecznych, natomiast nie jest ukierunkowana na osiągnięcie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej), a zatem na generowanie przychodów pozwalających na spłatę wsparcia zwrotnego.

2.1.5.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5. Zrównoważona turystyka	4 (vi)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty	0	1

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5. Zrównoważona turystyka	4 (vi)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający/rok	186 258	2023	251 407	CST 2021	

2.1.5.1.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	165	30 181 034

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	01	30 181 034

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	32	30 181 034

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	03	30 181 034

2.1.1.1.4. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji dla EFMRA

Nie dotyczy

2.2. Priorytety dotyczące pomocy technicznej

Pomoc techniczna

2.2.1. Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Priorytet 6. Pomoc techniczna

Realizacja Priorytetu 6 ma na celu **zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania Programu**, a tym samym przyczyni się do realizacji celu głównego Programu. Wsparcie udzielane w ramach niniejszego Priorytetu jest komplementarne do wsparcia udzielonego w ramach pomocy technicznej pozostałych programów, w szczególności programu horyzontalnego w zakresie pomocy technicznej zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną.

Priorytet 6 obejmuje następujące obszary:

- **potencjał instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu**, tj. odpowiedzialnych za przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, informowanie, ewaluację oraz kontrolę operacji finansowanych ze środków Programu oraz instytucji mających znaczący wpływ na wdrażanie Programu lub potencjał beneficjentów Programu;
- **potencjał wnioskodawców i beneficjentów Programu oraz członków grup i Komitetu Monitorującego Programu** w zakresie działań szkoleniowych i informacyjnych;
- **informacja i promocja oraz proces ewaluacji w ramach Programu.**

Cel priorytetu będzie realizowany m.in. poprzez:

- finansowanie wydatków osobowych instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu oraz instytucji mających znaczący wpływ na wdrażanie Programu i/ lub potencjał beneficjentów Programu z wyjątkiem Instytucji Zarządzającej;
- podnoszenie kwalifikacji personelu zaangażowanego w ww. instytucjach m.in. poprzez szkolenia oraz inne formy podnoszenia kwalifikacji (m.in. w zakresie zamówień publicznych);
- wynajem pomieszczeń (m.in. biurowych, konferencyjnych, archiwów), wyposażenie miejsca pracy;
- zakup i instalację sprzętu i wyposażenia;
- pokrycie kosztów eksploatacji sprzętu i wyposażenia oraz zakup niezbędnych licencji i oprogramowania informatycznego, a także zakupu usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych dla potrzeb efektywnej realizacji Programu;
- budowę, rozbudowę oraz utrzymanie narzędzi informatycznych, mających na celu obsługę Programu;
- wsparcie procesu zarządzania i wdrażania Programu, w tym m.in.:
  - wsparcie procesu oceny i selekcji projektów;
  - wsparcie procesu kontroli oraz działań związanych ze zwalczaniem nadużyć

finansowych na szkodę UE (w celu zapobiegania nieprawidłowościom, w tym praktykom korupcyjnym oraz dla zapewnienia sprawnego wykrywania i ich eliminowania, IZ będzie dysponować i stosować skuteczne i proporcjonalne środki oraz procedury zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniające stwierdzone ryzyka, zgodnie z zapisami art. 74(1)(c)(d) rozporządzenia 2021/1060);

- organizację spotkań, komitetów, grup roboczych, zespołów itp.;
- przygotowanie analiz, ekspertyz, sprawozdań, w tym związanych z zapewnieniem spójnej i zintegrowanej interwencji Programu oraz uproszczeniami zmniejszającymi obciążenia administracyjne;
- finansowanie kosztów procesu ewaluacji: wspierających projektowanie i wdrażanie programu; oceniających wpływ; ex-post/retrospektywnych oraz dotyczących kolejnych perspektyw;
- finansowanie pomocy udzielonej przez ekspertów zewnętrznych;
- ułatwienie dostępu do zasobów wiedzy zgromadzonych w poprzednich perspektywach finansowych;
- finansowanie działań związanych z finalizacją prac w zakresie perspektywy finansowej 2014—2020 oraz 2007—2013 w instytucjach będących beneficjentami priorytetu;
- finansowanie kosztów przygotowania przyszłych interwencji ze środków UE, w tym prac związanych z przygotowaniem kolejnej perspektywy finansowej 2028—2034;
- realizację działań informacyjno-promocyjnych, w tym: działania szkoleniowe i informacyjne dla potencjalnych beneficjentów i wnioskodawców;
- zwiększenie roli koordynatora ds. równości i niedyskryminacji i zapewnienie odpowiedniego wsparcia;
- analizę istniejących rozwiązań i ocena ich skuteczności dla wypracowania narzędzi i mechanizmów skutecznego wdrażania horyzontalnych zasad równego traktowania, niedyskryminacji i poszanowania Karty Praw Podstawowych.

W celu promowania zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji zapewnione zostanie wsparcie beneficjentów, personelu IZ, IW i Komitetu Monitorującego w realizacji zasad horyzontalnych, ze szczególnym uwzględnieniem barier i potrzeb osób z grup narażonych na dyskryminację, poprzez wsparcie eksperckie, szkolenia i konferencje tematyczne, produkcję materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Limit wydatków na pomoc techniczną w programie FEPW na poziomie Umowy Partnerstwa wynosi 43 055 388 euro.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

a) Instytucje systemu wdrażania, b) beneficjenci i potencjalni beneficjenci Programu, c) członkowie grup, komitetu monitorującego i ich zastępcy

2.2.1.2. Wskaźniki

Wskaźniki produktu wraz z odpowiadającymi celami pośrednimi i celami końcowymi

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z pomocy technicznej	sztuka	146	146
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	sztuka	5	14
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 152	Liczba opracowanych ekspertyz	sztuka	49	100
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby	2 582	7 921
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	sztuki	1	3

2.2.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	179	6 270 000
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	180	32 137 616
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	181	752 000
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	182	874 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	03	40 033 616

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Tabela 9: Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji dla EFMRA

Nie dotyczy

2.3. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.3.1. Odporna mobilność cywilna i wojskowa

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ³²⁾
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.3.1.1. Cel szczegółowy³³⁾ 3 (iii) Rozwój odpornej infrastruktury obronnej, przy priorytetowym traktowaniu infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym w celu wspierania mobilności wojskowej w Unii, oraz zwiększanie gotowości cywilnej

2.3.1.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Odpowiadając na aktualne wyzwania geopolityczne i pozostawanie wschodnich regionów UE (EBR) bezpośrednio graniczących z Rosją, Białorusią i Ukrainą w stanie potencjalnego konfliktu zbrojnego w przyszłości, wsparcie obejmie rozwój infrastruktury kolejowej, odpowiadającej na priorytety UE w zakresie infrastruktury podwójnego zastosowania i zgodnej z wymogami technicznymi dla infrastruktury podwójnego zastosowania*, tj. w celu wspierania także mobilności wojskowej. (*Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2021/1328 z dnia 10 sierpnia 2021 r. określające wymogi dotyczące infrastruktury mające zastosowanie do niektórych kategorii działań związanych z infrastrukturą podwójnego zastosowania zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153). W tym zakresie projekty będą podlegać opiniowaniu przez właściwy organ państwa. Priorytetowo będą traktowane operacje znajdujące się w unijnych korytarzach mobilności wojskowej, wskazanych w załączniku II do *Wymagań wojskowych w zakresie mobilności wojskowej w ramach UE i poza nią*.

Dodatkowym walorem wspartych linii kolejowych będzie zapewnienie odporności makroregionu PW+, i szerzej PL i UE, na konflikty i kryzysy, dzięki stworzeniu warunków do sprawnego i bezpiecznego przemieszczania dużych ładunków (towarów, sprzętu, ludności). W efekcie zostaną stworzone warunki do poprawy mobilności cywilnej – ewakuacji ludności, dostaw

³²⁾ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

³³⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

towarów i pomocy humanitarnej, oraz mobilności wojskowej – przemieszczania wojska i sprzętu wojskowego.

Kompleksowe inwestycje obejmą przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych, na cywilnej i wojskowej sieci TEN-T (projekty wynikające z Krajowego Programu Kolejowego – programu wieloletniego, obejmującego inwestycje na liniach kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A.).

Wsparte projekty będą uwzględniały elementy zapewniające możliwość wykorzystania infrastruktury zarówno na cele cywilne jak i wojskowe, tj. odpowiednią przebudowę układów torowych i infrastruktury stacyjnej, budowę lub przebudowę obiektów mostowych, tuneli i przejść podziemnych, oraz wdrożenie efektywnych systemów zarządzania ruchem kolejowym i zapewnienie dostępności systemu elektryfikacji.

Wsparta infrastruktura zapewni bezpieczeństwo ruchu i dostępność sieci, zdolność do prowadzenia operacji w trybie dziennym i nocnym, w każdych warunkach meteorologicznych. Ponadto będzie miała parametry techniczne adekwatne dla prowadzenia ruchu cywilnego i wojskowego.

Aby zapewnić spójność interwencji dopuszcza się realizację projektów do najbliższej stacji węzłowej, znajdującej się poza obszarem wsparcia Programu.

Inwestycje przyczynią się do poprawy spójności sieci kolejowej oraz wzmocnienia roli PW+, szczególnie wschodnich regionów granicznych UE (ang. EBRs), jako korytarza humanitarnego i logistycznego. Podniesienie parametrów technicznych linii, zwiększenie prędkości i częstotliwości przewozów, unowocześnienie infrastruktury i poprawa bezpieczeństwa ruchu, przy jednoczesnej poprawie multimodalnej integracji transportu i dostosowaniu infrastruktury do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, wpłynie na większą sprawność sektora kolei oraz poprawi odporność infrastruktury kolejowej w sytuacjach kryzysowych.

Cel interwencji w zakresie infrastruktury trwałej i odpornej na zmiany klimatu zostanie osiągnięty poprzez zastosowanie dopasowanych i adekwatnych rozwiązań, norm, materiałów i wymagań na etapie przygotowania inwestycji w zakresie projektowania, budowy i utrzymania infrastruktury kolejowej.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. Do No Significant Harm, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy makroregionu, turyści, przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe i sektora transportu, wojsko, służby porządkowe, organizacje pozarządowe, organy administracji rządowej i samorządowej odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe na poziomie kraju i regionów.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Projekty będą zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Projekty będą wybierane i realizowane zgodnie ze *Standardami dostępności oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON*. Zalecane będzie stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

Realizacja zasad dot. niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Stosowane będą kryteria wyboru projektów zobowiązujące do wykazania zgodności projektu z zasadami i klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji w korzystaniu z projektów przez użytkowników końcowych.

W KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Realizowane projekty będą spójne z założeniami Europejskiego Aktu o Dostępności, Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz Rozporządzenia UE 1300/2014³⁴).

W ramach obszaru wsparcia będą podejmowane szczególne działania na rzecz wyrównywania szans oraz przeciwdziałania dyskryminacji w dostępie do infrastruktury transportu kolejowego. Wspierana infrastruktura będzie odpowiadała na potrzeby wszystkich potencjalnych użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi, zgodnie z transportowym standardem dostępności.

W celu równego dostępu do informacji wszystkim użytkownikom, w tym obcokrajowcom, zaplanowane zostaną działania zapewniające informacje w językach obcych.

Celem podejmowanych działań m.in. w zakresie transportu kolejowego, obiektów inżynierskich i obiektów obsługi podróżnych będzie eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z architektonicznym standardem dostępności. Inwestycje będą również uwzględniać kwestie bezpieczeństwa, w szczególności na rzecz niezmotywowanych uczestników ruchu.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko—mazurski oraz mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Z uwagi na strategiczne położenie geograficzne regionów PW+ przy wschodniej granicy UE, wsparte projekty w zakresie kolejowej infrastruktury podwójnego zastosowania, będą odpowiadać na potrzeby transportowe nie tylko makroregionu, ale również kraju i całej UE. Priorytet otrzymają inwestycje prowadzące w kierunku wschodniej granicy UE, przede wszystkim Ukrainy. Ze względu na charakter inwestycji, nie przewiduje się bezpośredniego wsparcia działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

³⁴) Rozporządzenie UE 1300/2014 w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących się do dostępności systemu kolei Unii dla osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej możliwości poruszania się.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Argumenty za zastosowaniem dotacji:

- PKP PLK S.A. jest podmiotem zarządzającym infrastrukturą kolejową w Polsce, wykonując kompetencje władzy publicznej w zakresie utrzymania, budowy i modernizacji infrastruktury o znaczeniu krajowym;
- wymiar użyteczności publicznej projektów - stworzenie infrastruktury dostępnej dla wszystkich, pozwalającej na rozwój publicznego transportu i świadczenia usług publicznych, nieukierunkowanych na osiągnięcie zysków;
- strategiczne znaczenie projektów - rozwijanie infrastruktury krytycznej w celu zaspokojenia potrzeb zarówno cywilnych, jak i obronnych;
- przychody generowane przez projekty, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta - finansowanie, kosztów inwestycji i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych;
- PKP PLK S.A. jako właściciel infrastruktury, udostępnia ją wszystkim zainteresowanym przewoźnikom („operatorom”) na równych, niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą usługi przewozów na udostępnionej infrastrukturze pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów („użytkownikom końcowym”) na warunkach rynkowych.
- wykorzystywanie infrastruktury kolejowej w sytuacjach kryzysowych, na potrzeby zarządzania kryzysowego przez wojsko i organy państwowe.

2.3.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
7. Odporna mobilność cywilna i wojskowa	3(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 47	Długość nowych lub rozbudowanych kolejowych – TEN-T linii	km	0	27
7. Odporna mobilność cywilna i wojskowa	3(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 49	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych kolejowych - TEN-T linii	km	0	50

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
7. Odporna mobilność cywilna i wojskowa	3(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 101	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze kolejowej	osobodni/rok	0	2024	36 868	CST 2021	

2.3.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(iii)	097	104 589 047
7	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(iii)	100	104 589 047

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(iii)	01	209 178 094

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(iii)	32	209 178 094

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
7	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
---------------	---------	-------------------	-----------------	-----	---------------

7	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(iii)	03	209 178 094
---	------	----------------------------	--------	----	-------------

2.3.2. Mieszkalnictwo społeczne

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ³⁵⁾
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.3.2.1. Cel szczegółowy³⁶⁾ 4 (vii) *wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań*

2.3.2.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Celem interwencji jest rozwój modelu długoterminowego, preferencyjnego finansowania społecznych przedsięwzięć mieszkaniowych w PW+.

Wsparcie, w formie dotacji na pokrycie części wkładu własnego inwestora przy korzystaniu z preferencyjnych kredytów na budownictwo społeczne, finansowanych ze źródeł krajowych, będzie miało pozytywny wpływ na ocenę zdolności finansowej podmiotów rynku mieszkaniowego, co zwiększy ich szanse na uzyskanie tych kredytów i zwiększy liczbę i wartość społecznych inwestycji mieszkaniowych w PW+.

Mieszkania, które powstaną przy wsparciu programu, pozostaną w zasobie społecznym na zasadach określonych w krajowych regulacjach dotyczących wsparcia mieszkalnictwa społecznego. Wysokość czynszu najmu mieszkań oferowanych w wyniku wsparcia, będzie podlegać regulacjom krajowym, w których określono zasady ustalania maksymalnych wysokości czynszu w mieszkaniach budownictwa społecznego. W efekcie wsparcia, osobom o umiarkowanych dochodach (osoby w tzw. luce czynszowej) zostanie zapewniony dostęp do mieszkań o czynszu niższym niż rynkowy (ang. *affordable housing*), przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego standardu energetycznego. Dla użytkowników mieszkań oznaczać to będzie niższe wydatki nie tylko z tytułu samego czynszu, ale i opłat za energię.

³⁵⁾ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

³⁶⁾ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Zapewnienie dostępu do preferencyjnego finansowania pozwoli na m.in.: budowę/ przebudowę/ rozbudowę/ nadbudowę lub zmianę sposobu użytkowania budynków, w celu utworzenia lokali mieszkalnych na wynajem oraz spółdzielczych lokatorskich, w tym dodatkowych powierzchni użytkowych przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb np. osób starszych oraz miejsc postojowych/garaży. Elementem wspieranych inwestycji może być budowa niezbędnej infrastruktury towarzyszącej.

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje, które łączą zasady poszanowania środowiska, estetyki i włączenia, zgodnie z ideą inicjatywy Nowy Europejski Bauhaus. Inwestycje będą też zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, zasadami udzielania pomocy państwa oraz zasadą dostępności dla osób z niepełnosprawnościami a także będą respektować potrzebę rozwoju cyfrowego. Ponadto zasady wyboru operacji zabezpieczą ryzyko podwójnego finansowania z innych źródeł UE.

Wsparcie wpisuje się w działania podejmowane przez KE w ramach *Europejskiego planu na rzecz przystępnych cenowo mieszkań*, który promuje inicjatywy i działania polityczne wspierające państwa UE oraz władze regionalne i lokalne w dążeniu do zapewnienia przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. Do *No Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy Polski Wschodniej, znajdujący się w tzw. luce czynszowej, tj. którzy mają zbyt niskie dochody, aby wynająć mieszkanie na wolnym rynku, ale jednocześnie zbyt wysokie, aby kwalifikować się do mieszkań socjalnych lub komunalnych.

Podmioty rynku mieszkaniowego z PW+, tj. wyspecjalizowane podmioty, które realizują zadania związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych poprzez dostarczanie im lokali mieszkalnych o czynszu niższym niż rynkowy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie będzie zgodne z art. 9 CPR, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Wsparcie będzie udzielane i realizowane zgodnie z Europejskim Aktem o Dostępności, *Standardami dostępności* oraz z procedurami przestrzegania KPP i KPON i nie będzie przyczyniać się do segregacji, izolowania lub utrwalania segregacji społecznej lub przestrzennej.

Realizacja zasad dotyczących niedyskryminacji jest obowiązkowa dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEPW oraz beneficjenta Programu na podstawie umowy o dofinansowanie, która będzie zawierała klauzule o obowiązkowym przestrzeganiu zasad równościowych. Nad realizacją zasad czuwać będzie koordynator ds. zasad równościowych w IZ. Przejawem realizacji zasad

będzie m.in. stosowanie kryteriów wyboru projektu zobowiązujących do wykazania zgodności projektu z zasadami i klauzulą zakazującą wszelkiej dyskryminacji.

Ponadto w KM FEPW zostanie zapewniony udział m.in.: przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz grup zagrożonych dyskryminacją.

Poprzez zastosowanie standardu dostępności: architektonicznego, cyfrowego oraz informacyjno-promocyjnego, inwestycje będą dostępne dla ogółu społeczeństwa, w tym również będą odpowiadały na szczególne potrzeby osób z niepełnosprawnościami: ruchową, wzrokową, słuchową, intelektualną; osób starszych, opiekunów z dziećmi czy osobami zależnymi.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Inwestycje będą realizowane na obszarze strategicznej interwencji (OSI) wskazanym w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującym NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko—mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów nie przewiduje się realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów (inwestycje o charakterze publicznym, niekomercyjnym – związane z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych), w ramach CS (vii) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Realizacja projektów ma przyczynić się do osiągnięcia określonych efektów społecznych, natomiast nie jest ukierunkowana na osiągnięcie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej).

2.3.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
8. Mieszkalnictwo społeczne	4 (vii)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO 65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań oraz mieszkań socjalnych	osoby	0	7 837

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
8. Mieszkalnictwo społeczne	4 (vii)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR 67	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań oraz mieszkań socjalnych	użytkownicy/rok	0	2025	7 837	CST 2021	

2.3.2.1.3. Indykatory podziału zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vii)	126	100 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vii)	01	100 000 000

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vii)	32	100 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
8	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vii)	03	100 000 000

Tabela 4: Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji dla EFMRA

Nie dotyczy

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i)–(iii); art. 112 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 14 i 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

3.1. Przesunięcia i wkłady³⁷⁾

Podstawa prawna: art. 14, 26 i 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

3.2. FST: alokacje w ramach programu i przesunięcia³⁸⁾

Nie dotyczy

3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego

Nie dotyczy

3.4. Przesunięcia zwrotne³⁹⁾

Nie dotyczy

---

³⁷⁾ Dotyczy wyłącznie zmian programu zgodnie z art. 14 i 26 z wyjątkiem przesunięć uzupełniających do FST zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Przesunięcia nie mają wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego.

³⁸⁾ Przesunięcia nie mają wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego.

³⁹⁾ Dotyczy wyłącznie zmian programu w odniesieniu do zasobów przesuniętych z powrotem z innych instrumentów unijnych, w tym elementów FAMI, FBW i IZGW, w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, lub z InvestEU.

3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 3, 4 i 7 rozporządzenia w sprawie FST

Tabela 10. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026	2027		2027	Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	wyłącznie EFMRA	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	wyłącznie EFMRA	
EFRR	Słabiej rozwinięte	0	422 880 898	438 783 891	457 616 011	477 214 294	208 057 077	208 057 077	n/d	218 749 056	218 749 056	n/d	2 650 107 360
Ogółem		0	422 880 898	438 783 891	457 616 011	477 214 294	208 057 077	208 057 077	-	218 749 056	218 749 056	-	2 650 107 360

3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (ii), art. 22 ust. 6 i art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, gdy w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Tabela 11. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe (euro)

Nr celu polityki lub pomoc techniczna (PT)	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem	Stopa dofinansowania
						Wkład Unii	Kwota elastyczności		publiczny	Prywatny		
					(a)=(g)+(h)	(g)	(h)		(b)=(c)+(d)	(c)		
1	Priorytet 1	ogółem	EFRR	Stabiej rozwinięte	500 000 000	419 473 803	80 526 197	88 235 295	13 235 295	75 000 000	588 235 295	85%
2	Priorytet 2	ogółem	EFRR	Stabiej rozwinięte	430 000 000	360 747 471	69 252 529	75 882 354	54 705 883	21 176 471	505 882 354	85%
2	Priorytet 3	ogółem	EFRR	Stabiej rozwinięte	403 000 000	338 095 885	64 904 115	71 117 648	71 117 648	0	474 117 648	85%
3	Priorytet 4	ogółem	EFRR	Stabiej rozwinięte	937 714 616	786 693 432	151 021 184	165 479 050	163 144 723	2 334 327	1 103 193 666	85%
4	Priorytet 5	ogółem	EFRR	Stabiej rozwinięte	30 181 034	25 320 308	4 860 726	5 326 065	5 326 065	0	35 507 099	85%
PT	Priorytet 6	ogółem	EFRR	Stabiej rozwinięte	40 033 616	33 586 106	6 447 510	7 064 756	7 064 756	0	47 098 372	85%
3	Priorytet 7	ogółem	EFRR	Stabiej rozwinięte	209 178 094	175 489 461	33 688 633	11 009 374	11 009 374	0	220 187 468	95%
4	Priorytet 8	ogółem	EFRR	Stabiej rozwinięte	100 000 000	83 894 761	16 105 239	5 263 158	5 263 158	0	105 263 158	95%

			EFRR ogółem	Słabiej rozwinęte	2 650 107 360	2 223 301 227	426 806 133	429 377 700	330 866 902	98 510 798	3 079 485 060	86%
--	--	--	----------------	----------------------	---------------	---------------	-------------	-------------	-------------	------------	---------------	-----

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

W odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”: programy wykorzystujące pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, stosownie do wyboru dokonanego w umowie partnerstwa.

Tabela 11A: Łączne alokacje finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz wkład krajowy

Nie dotyczy

4. Warunki podstawowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunki podstawowe	Fundusze	Cel strategiczny	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów T/N	Odniesienie do odpowiednich dokumentów [500]	Uzasadnienie [1000]
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFRR		TAK	<p>Gotowe są mechanizmy monitorowania obejmujące wszystkie zamówienia publiczne na mocy unijnych przepisów o zamówieniach publicznych. Powyższy wymóg uwzględnia:</p> <p>1. Ustalenia zapewniające opracowanie efektywnych i wiarygodnych danych o procedurach o udzielenie zamówień publicznych powyżej progów unijnych zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi wynikającymi z art. 83 oraz art. 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz artykułu 99 i 100 dyrektywy 2014/25/EU.</p>	TAK	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p> <p>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analiza-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu</p>	Kryterium 1. Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z Platformy e-Zamówienia, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.

			<p>2. Ustalenia dotyczące danych obejmują co najmniej następujące elementy:</p> <p>a) Jakość i intensywność konkurencji: nazwiska/imiona zwycięskich oferentów, oferentów występujących początkowo oraz wartość umowną</p> <p>b) Informację o ostatecznej cenie na zakończenie oraz o udziale MŚP jako bezpośrednich oferentów jeżeli systemy krajowe zapewniają takie informacje.</p>	TAK	systemu-zamowien-publicznych	Kryterium 2. UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających oraz bazy BZP).
			<p>3. Ustalenia zapewniające monitoring i analizę danych przez właściwe organy krajowe zgodnie z art. 83 (2) dyrektywy 2014/24/EU oraz zgodnie z art. 99 (2) dyrektywy 2014/25/EU.</p>	TAK	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p> <p>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych</p>	Kryterium 3. Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.

			4. Ustalenia dotyczące udostępnienia wyników analizy opinii publicznej zgodnie z art. 83 (3) dyrektywy 2014/24/EU oraz art. 99 (3) dyrektywy 2014/25/EU	TAK	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p> <p>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych</p>	Kryterium 4. UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne.
			5. Ustalenia mające na celu zapewnienie, aby wszelkie informacje wskazujące na podejrzenie zmywy przetargowe były przekazywane do właściwych krajowych organów zgodnie z art. 83 (2) dyrektywy 2014/24/EU oraz art. 99 (2) dyrektywy 2014/25/EU	TAK	<p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p> <p>Link do rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdania-o-funkcjonowaniu-systemu-zamowien-publicznych</p>	Kryterium 5. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do zmywy przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKIK. Pomędzy UZP i UOKIK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń. Niezależnie od powyższego instytucje oraz podmioty zamawiające mogą bezpośrednio zwrócić się do UOKIK w przypadku podejrzenia zmywy przetargowej.

						funkcjonowaniu- systemu-zamowien- publicznych	
Narzędzia i zdolności umożliwiają- ące skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa	EFRR		TAK	Instytucje zarządzające dysponują narzędziami i zdolnościami umożliwiającymi im weryfikację zgodności z zasadami pomocy państwa: 1. W odniesieniu do przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objętych wymogiem odzyskania pomocy	TAK	Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	Kryterium 1. Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 468) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie www informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, podmioty udzielające pomocy są zobligowane do zbadania warunków dopuszczalności pomocy publicznej. Zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy. Co do zasady dotyczy to też sprawozdań finansowych za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości, na podstawie których weryfikowana jest poprawność przedstawianych danych. W przypadku podmiotów objętych postępowaniem upadłościowym wszelkie zdarzenia w tych postępowaniach są obwieszane, a dodatkowo przedsiębiorca obowiązany jest posługiwać się nazwą firmy wraz z oznaczeniem „w restrukturyzacji” lub „w upadłości”.

				2. Poprzez dostęp do specjalistycznych porad i wytycznych w kwestiach pomocy państwa udzielanych przez ekspertów pomocy publicznej w lokalnych i krajowych organach.	TAK		Kryterium 2. Funkcję krajowego organu ds. pomocy państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK, a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Prezes UOKiK opiniuje wytyczne dot. pomocy publicznej, projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym finansowane ze środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przed KE oraz monitoruje udzielaną pomoc publiczną. Ustawa reguluje obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej przedsiębiorcom, tj. gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywania informacji w tym zakresie. UOKiK zapewnia pełną informację na stronie urzędu i zależnie od potrzeb prowadzi dla instytucji wdrażających programy warsztaty dotyczące stosowania pomocy publicznej. W ramach współpracy z UOKiK 2 grupy robocze ds. pomocy publicznej udzielanej w ramach funduszy strukturalnych polityki spójności (dla krajowych i regionalnych programów), koordynowane przez MFIPR, opracowują horyzontalne interpretacje dotyczące udzielania pomocy publicznej.
Skuteczne stosowanie i wdrożenie Karty praw podstawowych Unii	EFRR		TAK	Gotowe są skuteczne mechanizmy służące zapewnieniu zgodności z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, które obejmują: 1. Ustalenia w celu zapewnienia zgodności Programów	TAK	Kryterium 1. W celu spełnienia warunku opracowano dokument pn. samoocena spełnienia warunku: skuteczne	Kryterium 1. Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP na każdym etapie wdrażania programu, w tym od złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Procedury dotyczące podejrzenia o niezgodności projektów i/lub

Europejski ej				wspieranych z funduszy oraz ich wdrażania z odpowiednimi postanowieniami Karty.		stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych w Polsce, który zawiera m.in. jednolitą ramową procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP). Procedura obejmuje wszystkie etapy realizacji programu i dotyczy wszystkich programów realizowanych w ramach 8 funduszy objętych rozporządzeniem ogólnym (rozporządzenie PE i Rady nr 1060/2021 z dnia 24 czerwca 2021 r.). Kryterium 2 W celu spełnienia warunku wypracowano jednolitą ramową procedurę określającą	działania Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP są w niej również uregulowane. Ponadto, dokument „samocena...” opisuje system ochrony praw umocowanych w KPP w kontekście funduszy unijnych oraz obowiązki spoczywające na beneficjencie i na instytucjach. Kryterium 2. Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
			2. Sprawozdania do komitetu monitorującego dotyczące przypadków niezgodności operacji wspieranych przez fundusze z Kartą oraz skarg odnoszących się do Karty składanych zgodnie z ustaleniami dokonanymi na podstawie art. 69 (7) rozporządzenia ogólnego.	TAK			

						obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie wszystkich 8 programów w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP), wspomnianą w kontekście kryterium 1. Procedura obejmuje również zgłaszanie podejrzeń o niezgodności projektów z KPP.	
Wdrażanie i stosowanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE	EFRR		TAK	Gotowe są krajowe ramy wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które obejmują: 1. Cele końcowe posiadające wymierne cele pośrednie, mechanizmy gromadzenia danych i monitorowania.	TAK	Link do dokumentu: https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218 https://www.gov.pl/w eb/rodzina/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-ustanowienia-polityki-publicznej-pt-strategia-rozwoju-uslug-spoecznych-polityka-publiczna-na-lata-20212035	Kryterium 1. Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta przez RM 16 lutego 2021 r. wypełnia kryterium wskazując ramy polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania ww. Konwencji, obejmujące: - cele i działania do osiągnięcia w oznaczonym czasie ze wskaźnikami i odpowiedzialnymi podmiotami - mechanizmy monitoringu realizacji celów i działań oraz gromadzenie danych w tym zakresie - zapewnienie zgodności ze Strategią na poziomie opracowywania i wdrażania planów działań i programów polityki dostępności oraz
				2. Ustalenia służące zagwarantowaniu, że w przygotowaniach i wdrażaniu programów odpowiednio uwzględnia się politykę, prawodawstwo i normy w zakresie dostępności.	TAK		

						<p>zgodnego z postanowieniami ww. Konwencji ustawodawstwa i standardów.</p> <p>Spełnienie kryterium zapewnia przyjęta 7.06.2022 r. przez RM Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), która zakłada realizację procesu deinstytucjonalizacji. Usługi społeczne skoncentrują się na rodzinie i dzieciach, seniorach, os. z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie bezdomności. Osoby z niepełnosprawnościami wspierane są m.in. w zakresie niezależności poprzez wdrożenie mieszkalnictwa wspomaganego – Cel 3 oraz rozwój Centrów Opiekuńczo-Mieszkalnych.</p> <p>Kryterium 2. zostanie spełnione poprzez zobowiązanie IZ do realizacji następujących działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) wskazania konkretnych artykułów KPON związanych z zakresem wsparcia planowanym do realizacji w ramach programu, (2) zapewnienia zgodności z KPON wszelkich procesów i procedur realizowanych na każdym etapie wdrażania programu, tj. programowania, wyboru i realizacji projektów, a także kontroli projektów, monitorowania i ewaluacji, co znajdzie odzwierciedlenie m.in. w treści procedur/ wytycznych/ regulaminów określających sposób realizacji poszczególnych procesów związanych z wdrażaniem programu, (3) oceny projektów pod kątem kryterium dotyczącego zgodności z KPON,
--	--	--	--	--	--	---

							<p>(4) zapewnienia stosowania standardów dostępności poprzez Wytyczne określające standardy zapewniania dostępności w inwestycjach finansowanych w ramach polityki spójności,</p> <p>(5) realizacji działań informacyjnych/świadczeniowych związanych z przestrzeganiem KPN,</p> <p>(6) wprowadzenia do systemu realizacji programu procedury zgłaszania podejrzeń i skarg dotyczących niezgodności interwencji/działania z KPN.</p>
			<p>3. Sprawozdania do komitetu monitorującego dotyczące przypadków niezgodności operacji wspieranych przez fundusze z Konwencją (...) oraz skarg odnoszących Konwencji składanych zgodnie z ustaleniami dokonany na podstawie art. 69 (7) rozporządzenia ogólnego.</p>	TAK	<p>Warunek spełniony jest poprzez przyjęcie Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjętej Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r.</p> <p>Link do dokumentu: https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218 https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-ustanowienia-polityki-publicznej-pt-strategia-rozwoju-</p>	<p>Kryterium 3. zostanie spełnione poprzez wprowadzenie obowiązkowego rocznego raportowania Komitetowi Monitorującemu o zgłoszonych przypadkach niezgodności interwencji/ działań z KPN oraz skargach na nieprzebrzeżenie KPN.</p> <p>KM będzie informowany o charakterze i liczbie skarg i przypadków niezgodności interwencji realizowanej w ramach programu z zapisami KPN oraz o tym, jakie czynności w związku z ich wystąpieniem podjęły właściwe instytucje. W przypadku naruszeń systemowych lub powtarzających się, po przedstawieniu sprawozdania przez IZ, KM będzie mógł powziąć szereg działań, aby przeciwdziałać ich występowaniu w przyszłości.</p> <p>Zakres prerogatyw KM w tym względzie zostanie określony w regulaminie KM, w oparciu o minimalne uprawnienia określone dla KM wszystkich programów, w tym: (1) możliwość powołania grupy roboczej do</p>	

						usług-społecznych-polityka-publiczna-na-lata-20212035	rozpatrzenia danego zagadnienia/zidentyfikowanego problemu, (2) przeprowadzenie dalszych analiz w celu opracowania szczegółowych zaleceń/rekomendacji dotyczących najbardziej powtarzalnych naruszeń, czy też (3) intensyfikacji prowadzonych działań świadomościowych i informacyjnych.
Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami.	EFRR	CP 2 CS (iv)	TAK	Istnienie krajowego lub regionalnego planu zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami i, opracowanego na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu i istniejących strategii na rzecz przystosowania się do zmian klimatu; plan ten obejmuje: 1. opis kluczowych ryzyk, ocenionych zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE , odzwierciedlający bieżący profil ryzyka i jego ewolucję w orientacyjnym okresie 25–35 lat. Ocena opiera się – w przypadku ryzyk związanych z klimatem – na prognozach i scenariuszach dotyczących zmian klimatu; 2. opis środków w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowości i reagowania na klęski żywiołowe i	TAK	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu oraz istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: - Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka, oraz - Streszczenie istotnych elementów	Kryterium 1. Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdziały opisujące: 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie, 2) typologię zagrożeń, 3) matrycę ryzyka, 4) zagrożenia naturalne, 5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka, 6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska naturalnego. Kryterium 2. i 3. Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1) cele strategiczne, 2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka, 3) cz. A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania

				<p>katastrofy podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane kluczowe ryzyka. W odniesieniu do wspomnianych środków zostaną określone priorytety w zależności od danych ryzyk i ich wpływu na gospodarkę, braków w zakresie zdolności oraz skuteczności i wydajności, z uwzględnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych;</p> <p>3. informacje na temat zasobów i mechanizmów finansowania dostępnych na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania związanych z zapobieganiem klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowością i reagowaniem na klęski żywiołowe i katastrofy.</p>		<p>krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem, odpowiadające im w zakresie przedmiotowym.</p>	<p>kryzysowego dla zapobiegania i przygotowania,</p> <p>4) cz. B KPZK: zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla reagowania i odbudowy</p> <p>5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca między siłami uczestniczącymi - zestawienie organów odpowiedzialnych na odpow. poziomie admin. kraju - procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, - procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania - komunikację ryzyka - organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, - zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód - procedury uruchamiania rezerw strategicznych - priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej - finansowanie.
Ramy działań prioryteto	EFRR	CP 2 CS	TAK	W przypadku interwencji wspierających środki ochrony przyrody w związku z obszarami	TAK	Link do dokumentu:	Kryterium 1. Działania dot. utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie

<p>wych w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących dofinansowanie unijne</p>		<p>(VII)</p>		<p>Natura 2000 objętymi zakresem dyrektywy Rady 92/43/EWG :</p> <p>istnienie ram działań priorytetowych na podstawie art. 8 dyrektywy 92/43/EWG, które obejmują wszystkie elementy wymagane we wzorze ram działań priorytetowych na lata 2021–2027 uzgodnionym przez Komisję i państwa członkowskie, w tym określenie środków priorytetowych i oszacowanie potrzeb w zakresie finansowania.</p>		<p>http://www.gdos.gov.pl/files/artykuly/5073/PAF_icon.pdf</p>	<p>ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ekstensywna gospodarka rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk - zabezpieczenie/ odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych - wykup gruntów • odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: <ul style="list-style-type: none"> - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk - przywrócenie/ polepszenie reżimu hydrologicznego - zwalczanie gatunków ekspansywnych/ obcych - restytucja gatunków zagrożonych - udroźnienie ciągłości korytarzy ekologicznych - utrzymanie ośrodków hodowli/ rehabilitacji dzikich zwierząt. • wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie/ aktualizacja planów zadań ochronnych/ planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 - monitoring sieci Natura 2000
--	--	---------------	--	---	--	--	---

							<p>- badania i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000</p> <p>- budowa/ rozwój infrastruktury turystycznej rozprawdzającej ruch turystyczny na obszarach Natura 2000</p>
Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3 CS (I i II)	TAK	<p>Mapowanie multimedialne istniejącej i planowanej infrastruktury, z wyjątkiem poziomu lokalnego, do 2030 r.: jeżeli</p> <p>1. Zawiera uzasadnienie ekonomiczne planowanych inwestycji, poparte analizą popytu i modelowaniem ruchu, która powinna uwzględniać spodziewany wpływ otwarcia rynku usług kolejowych</p>	TAK	<p>Kryterium 1</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/projekt-strategii-zrownowazonego-rozwoju-transportu-do-2030-roku2</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-program-budowy-drog-krajowych-do-2030-r-z-perspektywa-do-2033-r</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/krajowy-program-kolejowy</p> <p>https://www.gov.pl/web/gospodarkamorska/program-rozwoju-polskich-portow-morskich-do-2030-roku</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/kraj</p>	<p>Kryterium 1. W Polsce funkcjonuje spójny system kompleksowego planowania rozwoju transportu na poziomie krajowym.</p> <p>Kierunki rozwoju infrastruktury transportu wynikają wprost (1) ze Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., która stanowi główny element systemu dokumentów związanych z kreowaniem polityki transportowej w Polsce. Natomiast w (2) planach sektorowych dla poszczególnych gałęzi transportu (drogowego, kolejowego, morskiego, wodnego śródlądowego i lotniczego) uszczegóławiane są niezbędne do podjęcia działania. Wynikające z ww. dokumentów plany i zamierzenia inwestycyjne zostały objęte (3) oceną ekonomiczną, opartą o analizę zapotrzebowania dokonaną przy użyciu (4) modelowania ruchu.</p> <p>Ponadto w makroregionie Polski Wschodniej funkcjonuje spójny system kompleksowego planowania rozwoju transportu na poziomie regionalnym.</p> <p>Kierunki jego rozwoju wynikają z regionalnych planów transportowych sześciu województw Polski Wschodniej. Wynikające z nich plany i</p>

					<p>owy-program-zeglugowy-do-roku-2030</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/polityka-rozwoju-lotnictwa-cywilnego-w-polsce-do-2030-r-z-perspektywa-do-2040-r</p> <p>https://www.cpk.pl/pl/inwestycja/program-wieloletni</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/kierunki-rozwoju-transportu-intermodalnego</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-budowy-100-obwodnic-na-lata-2020--2031</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/warunkowosc-podstawowa</p> <p>https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=479&action=details&document_id=1969958</p>	<p>zamierzenia inwestycyjne zostały objęte oceną ekonomiczną opartą o analizę zapotrzebowania dokonaną przy użyciu modelowania ruchu.</p> <p>Kryterium 2. Funkcjonujący w Polsce system kompleksowego planowania rozwoju transportu jest spójny z Krajowym planem na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK).</p> <p>KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej oraz wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r., w tym m.in. 14% udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r. w transporcie. Kluczowe działania w tym zakresie podejmowane są w sektorze wytwarzania i dystrybucji energii.</p> <p>Działania w sektorze transportu (ujęte w Strategii, planach sektorowych i regionalnych planach transportowych sześciu województw Polski Wschodniej) będą przyczyniać się do:</p>
--	--	--	--	--	---	---

					<p>https://bip.podlaskie.eu/województwo/akty_prawne1/uchw_zarząd/uchwały_zarządu/uchwała-nr-38675202024-zarządu-województwa-podlaskiego-z-dnia-2024-02-01.html</p> <p>https://bip.podkarpacie.pl/uchwały-zarządu/6777-posiedzenie-nr-565-zarządu-województwa-podkarpackiego-w-dniu-8-lutego-2024-r</p> <p>https://bip.sejmik.kielce.pl/1217-regionalny-plan-transportowy/12954-uchwała-nr-8629-24-zarząd-województwa-swietokrzyskiego-przyjął-informacje-o-odstąpieniu-od-przeprowadzenia-strategicznej-oceny-oddziaływania-na-srodowisko-dla-projektu-zmiany-regionalnego-planu-transportowego-województwa-</p>	<p>obniżenia emisyjności, efektywności energetycznej, bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.</p> <p>Kryterium 3. Funkcjonujący w Polsce system kompleksowego planowania rozwoju transportu uwzględnia wynikające z przepisów unijnych zobowiązanie do ukończenia do 2030 r. sieci bazowej TEN-T.</p> <p>Plany prac korytarzy sieci TEN-T opracowywane są przez Koordynatorów Europejskich w zgodzie i w oparciu o cele transeuropejskiej sieci transportowej, do których należą: przyczynianie się do zwiększenia spójności, wydajności, zrównoważonego charakteru transportu, a także zwiększanie korzyści dla użytkowników oraz priorytety, m.in. dotyczące zapewnienia optymalnej integracji różnych rodzajów transportu i interoperacyjności w obrębie rodzajów transportu, uzupełniania brakujących ogniw i rozwiązania problemu wąskich gardeł, w szczególności na odcinkach transgranicznych, promowania efektywnego i zrównoważonego wykorzystywania infrastruktury oraz, w razie konieczności, zwiększania przepustowości.</p> <p>Polskie plany obejmują m.in. inwestycje na odcinkach korytarzy sieci bazowej TEN-T Bałtyk-Adriatyk i Morze Północne-Bałtyk.</p>
--	--	--	--	--	--	---

					<p>swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</p> <p>https://bip.warmia.mazury.pl/akty/17072/uchwala-w-sprawie-przyjecia-planu-transportowego-województwa-warminsko-mazurskiego-do-roku-2030-roku-z-perspektywa-do-2050-wraz-z-prognoza-oddzialywan.html</p> <p>https://bip.mazovia.pl/pl/bip/zarząd/rejestr-uchwał-zarządu/uchwała-201745323-zarządu-województwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-12-05.html</p>	<p>Kryterium 4. Funkcjonujący w Polsce system kompleksowego planowania rozwoju transportu zapewnia łączność regionów i lokalnych społeczności, w tym Obszarów Strategicznej Interwencji z siecią bazową TEN-T.</p> <p>W celu poprawy dostępności transportowej poszczególnych regionów, jak i w ramach tych regionów, podejmowane będą inwestycje łączące miasta i regiony, działania wpływające na poprawę komunikacji transportowej pomiędzy stolicami województw, pomiędzy najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi oraz powiązania ich z obszarami pozamiejskimi. W zadanie zwiększania dostępności wpisują się takie projekty, jak np. projekt Via Carpatia, projekt Via Baltica, inwestycje krajowe, łączące część ośrodków miejskich wschodniej Polski z Warszawą czy tzw. „Wschodnia Magistrala Kolejowa”. Realizowane będą również inwestycje polegające na budowie, przebudowie oraz remontach poszczególnych rodzajów dróg, obwodnic i mostów.</p>
	EFRR	CP 3 CS (I i II)	2. Odzwierciedla elementy transportowe narodowego planu energetyczno-klimatycznego	TAK	<p>Opracowanie Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu, uwzględniającego kwestie rozwoju transportu</p> <p>Link do dokumentu:</p> <p>https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-</p>	<p>Inwestycje w transport kolejowy prowadzone na liniach o znaczeniu krajowym będą uzupełnione komplementarnymi projektami na liniach o znaczeniu regionalnym oraz lokalnym.</p> <p>Kryterium 5 Funkcjonujący w Polsce system kompleksowego planowania rozwoju</p>

						i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	transportu uwzględnia kwestie interoperacyjności sieci kolejowej.
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		3. Obejmuje inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T określone we [wniosku dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego Instrument „Łącząc Europę” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 1316/2013], zgodnie z odpowiednimi planami prac dla korytarzy sieci bazowej TEN-T	TAK	<p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/projekt-strategii-zrownowazonego-rozwoju-transportu-do-2030-roku2</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-program-budowy-drog-krajowych-do-2030-r-z-perspektywa-do-2033-r</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/krajowy-program-kolejowy</p> <p>https://www.gov.pl/web/gospodarkamorska/program-rozwoju-polskich-portow-morskich-do-2030-roku</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/krajowy-program-zeglugowy-do-roku-2030</p>	<p>Głównym dokumentem w zakresie wdrażania ERTMS na liniach kolejowych w Polsce dotychczas były Krajowy Plan Wdrażania Technicznej Specyfikacji Interoperacyjności „Sterowanie” (z 2017 r.) wraz z Suplementem do Krajowego Planu Wdrażania Technicznej Specyfikacji Interoperacyjności „Sterowanie” (z 2018 r.). Zgodnie z wymaganiami najnowszej TSI Sterowanie (rozporządzenie wykonawcze Komisji 2023/1695) do dnia 15.06.2024 r. Polska opracowała i przekazała do KE nową wersję Krajowego Planu Wdrażania Technicznej Specyfikacji Interoperacyjności „Sterowanie”. Kwestia wdrażania ERTMS została również uwzględniona w KPK do 2030 r., a system ten będzie wdrażany także w ramach Inwestycji Podprogramu Kolejowego CPK. Polska będzie monitorować stan wdrażania ERTMS na sieci kolejowej zgodnie z planowanymi zmianami w przepisach w tym zakresie.</p> <p>Kryterium 6. Funkcjonujący w Polsce system kompleksowego planowania rozwoju transportu wspiera rozwój transportu intermodalnego – m.in. identyfikuje potrzeby rozbudowy odpowiedniej infrastruktury punktowej i liniowej oraz inne niezbędne działania.</p> <p>Kwestie zapewnienia odpowiedniej łączności międzygałęziowej znajdują swoje</p>

					<p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/polityka-rozwoju-lotnictwa-cywilnego-w-polsce-do-2030-r-z-perspektywa-do-2040-r</p> <p>https://www.cpk.pl/pl/inwestycja/program-wieloletni</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/kierunki-rozwoju-transportu-intermodalnego</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-wzmocnienia-krajowej-sieci-drogowej-do-2030-roku</p> <p>https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=479&action=details&document_id=1969958</p> <p>https://bip.podlaskie.eu/województwo/akty_prawne1/uchw_zarząd/uchwały_zarządu/uchwała-nr-38675202024-zarządu-województwa-</p>	<p>odzwierciedlenie również w poszczególnych dokumentach wdrożeniowych, w których zwraca się uwagę na działania integrujące różne gałęzie transportu, np. w portach morskich, lotniskach, terminalach intermodalnych.</p> <p>Opis działań ukierunkowanych na rozwój transportu intermodalnego w poszczególnych regionach został natomiast ujęty w regionalnych planach transportowych sześciu województw Polski Wschodniej.</p> <p>Kryterium 7. Funkcjonujący w Polsce system kompleksowego planowania rozwoju transportu uwzględnia kwestię promowania paliw alternatywnych.</p> <p>Krajowe ramy polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (z 2017 r.) określają m.in. cele dotyczące rozbudowy infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych i do tankowania gazu ziemnego w postaci CNG i LNG (czyli paliw alternatywnych, które już funkcjonują na rynku paliw transportowych; przy jednoczesnym poparciu dla innych paliw alternatywnych) oraz rynku pojazdów napędzanych tymi paliwami, a także instrumenty wspierające osiągnięcie tych celów.</p> <p>Natomiast sektorowe dokumenty programowe w odniesieniu do poszczególnych gałęzi transportu (w szczególności na drogach krajowych, w portach lotniczych na sieci bazowej TEN-T, w portach morskich czy</p>
--	--	--	--	--	---	--

					<p>podlaskiego-z-dnia-2024-02-01.html</p> <p>https://bip.podkarpacie.pl/uchwaly-zarządu/6777-posiedzenie-nr-565-zarządu-województwa-podkarpackiego-w-dniu-8-lutego-2024-r</p> <p>https://bip.sejmik.kielce.pl/1217-regionalny-plan-transportowy/12954-uchwala-nr-8629-24-zarząd-województwa-swietokrzyskiego-przyjal-informacje-o-odstąpieniu-od-przeprowadzenia-strategicznej-oceny-oddziaływania-na-srodowisko-dla-projektu-zmiany-regionalnego-planu-transportowego-województwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</p> <p>https://bip.warmia.mazury.pl/akty/17072/uchwala-w-sprawie-przyjecia-planu-transportowego-</p>	<p>śródlądowych) uwzględniają kwestie promocji paliw alternatywnych i tworzą otoczenie niezbędne do rozwoju i funkcjonowania paliw alternatywnych.</p> <p>Jednocześnie kwestie wykorzystania paliw alternatywnych ujęte są w regionalnych planach transportowych sześciu województw Polski Wschodniej.</p> <p>Kryterium 8. Funkcjonujący w Polsce system kompleksowego planowania rozwoju transportu spełnia wymogi ujęte w kryterium.</p> <p>Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2021-2030 stanowi szczegółowe i wieloaspektowe podsumowanie oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu drogowego. Program identyfikuje czynniki zagrożenia oraz grupy ryzyka (tam, gdzie to dotyczy), a także wskazuje działania niezbędne do podjęcia.</p> <p>Natomiast dokumenty wdrożeniowe obejmujące kwestie bezpieczeństwa ruchu drogowego stanowią plan działań – zarówno inwestycyjnych, jak i legislacyjnych oraz dotyczących kampanii społecznych.</p> <p>Ponadto w ramach funkcjonującego systemu zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej prowadzona jest cykliczna ocena ryzyka i ocena bezpieczeństwa sieci.</p> <p>Na szczeblu regionalnym zagadnienia dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego zostały ujęte w regionalnych</p>
--	--	--	--	--	--	---

					<p>województwa-warminsko-mazurskiego-do-roku-2030-roku-z-perspektywa-do-2050-wraz-z-prognoza-oddzialywan.html</p> <p>https://bip.mazovia.pl/pl/bip/zarząd/rejestr-uchwał-zarządu/uchwała-201745323-zarządu-województwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-12-05.html</p>	planach transportowych sześciu województw Polski Wschodniej.
	EFRR	CP 3 CS (I i II)	4. W przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność poprzez zapewnienie wystarczającej łączności sieci miejskich, regionów i społeczności lokalnych w ramach sieci bazowej TEN-T i jej węzłów.	TAK	<p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-program-budowy-drog-krajowych-do-2030-r-z-perspektywa-do-2033-r</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/krajowy-program-kolejowy</p> <p>https://www.gov.pl/web/gospodarkamorska/program-rozwoju-polskich-portow-morskich-do-2030-roku</p>	

					<p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/krajowy-program-zeglugowy-do-roku-2030</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/polityka-rozwoj.lotnictwa-cywilnego-w-polsce-do-2030-r-z-perspektywa-do-2040-r</p> <p>https://www.cpk.pl/pl/inwestycja/program-wieloletni</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/kierunki-rozwoju-transportu-intermodalnego</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-budowy-100-obwodnic-na-lata-2020---2031</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-wzmocnienia-krajowej-sieci-drogowej-do-2030-roku</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=479&action=details&document_id=1969958</p> <p>https://bip.podlaskie.eu/wojewodztwo/akty_prawne1/uchw_zarząd/uchwały_zarządu/uchwała-nr-38675202024-zarządu-województwa-podlaskiego-z-dnia-2024-02-01.html</p> <p>https://bip.podkarpacie.pl/uchwały-zarządu/6777-posiedzenie-nr-565-zarządu-województwa-podkarpackiego-w-dniu-8-lutego-2024-r</p> <p>https://bip.sejmik.kielce.pl/1217-regionalny-plan-transportowy/12954-uchwała-nr-8629-24-zarząd-województwa-swietokrzyskiego-przyjął-informacje-o-odstąpieniu-od-przeprowadzenia-strategicznej-oceny-oddziaływania-na-srodowisko-dla</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>projektu-zmiany-regionalnego-planu-transportowego-województwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</p> <p>https://bip.warmia.mazury.pl/akty/17072/uchwala-w-sprawie-przyjecia-planu-transportowego-województwa-warminsko-mazurskiego-do-roku-2030-roku-z-perspektywa-do-2050-wraz-z-prognoza-oddzialywan.html</p> <p>https://bip.mazovia.pl/pl/bip/zarząd/rejestr-uchwał-zarządu/uchwała-201745323-zarządu-województwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-12-05.html</p>	
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		5. Zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz w stosownych przypadkach, sprawozdanie z wdrażania ERTMS zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji UE 2017/6 z dnia 5 stycznia 2017 r. w sprawie europejskiego planu wdrożenia	TAK	Polska zapewnia interoperacyjność sieci i będzie monitorować stan wdrożenia ERTMS zgodnie ze zmianami wprowadzanymi aktualnie w przepisach

				<i> europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowy</i>		dotyczących sieci TEN-T.
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		6. Promuje multimodalność, określa potrzeby, w zakresie multimodalnego lub przeladunkowego frachtu oraz terminali pasażerskich	TAK	https://www.gov.pl/w eb/infrastruktura/projekt-strategii-zrownowazonego-rozwoju-transportu-do-2030-roku2 https://www.gov.pl/w eb/infrastruktura/kierunki-rozwoju-transportu-intermodalnego https://www.cpk.pl/pl /inwestycja/program-wieloletni https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=479&action=details&document_id=1969958 https://bip.podlaskie.eu/wojewodztwo/akty_prawne1/uchw_zarząd /uchwały_zarządu/uchwala-nr-38675202024-zarządu-wojewodztwa-podlaskiego-z-dnia-2024-02-01.html https://bip.podkarpacie.pl/uchwały-zarządu/6777-

					<p>posiedzenie-nr-565- zarzadu- województwa- podkarpackiego-w- dniu-8-lutego-2024-r</p> <p>https://bip.sejmik.kielce.pl/1217-regionalny-plan-transportowy/12954-uchwala-nr-8629-24-zarząd-województwa-swietokrzyskiego-przyjął-informacje-o-odstąpieniu-od-przeprowadzenia-strategicznej-oceny-oddziaływania-na-srodowisko-dla-projektu-zmiany-regionalnego-planu-transportowego-województwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</p> <p>https://bip.warmia.mazury.pl/akty/17072/uchwala-w-sprawie-przyjęcia-planu-transportowego-województwa-warminsko-mazurskiego-do-roku-2030-roku-z-perspektywa-do-2050-</p>	
--	--	--	--	--	---	--

						<p>wraz-z-prognoza-oddzialywan.html</p> <p>https://bip.mazovia.pl/pl/bip/zarząd/rejestr-uchwał-zarządu/uchwała-201745323-zarządu-województwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-12-05.html</p>
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		7. Obejmuje środki właściwe dla planowania infrastruktury mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi krajowymi ramami polityk	TAK	<p>https://www.gov.pl/attachment/c3db2c7c-adc7-4b56-9bae-be4ec1e48683</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-program-budowy-drog-krajowych-do-2030-r-z-perspektywa-do-2033-r</p> <p>https://www.gov.pl/web/gddkia/vi-plan-lokalizacji-ogolnodostepnych-stacji-ladowania-stacji-gazu-ziemnego-oraz-punktow-tankowania-wodoru</p> <p>https://www.gov.pl/web/klimat/porozumienie-sektorowe</p>

					<p>gospodarka-wodorowa</p> <p>https://www.gov.pl/web/klimat/polska-strategia-wodorowa-do-roku-2030</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/polityka-rozwoju-lotnictwa-cywilnego-w-polsce-do-2030-r-z-perspektywa-do-2040-r</p> <p>https://www.gov.pl/web/gospodarkamorska/program-rozwoju-polskich-portow-morskich-do-2030-roku</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/krajowy-program-zeglugowy-do-roku-2030</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/kierunki-rozwoju-transportu-intermodalnego</p> <p>https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=4</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>79&action=details&document_id=1969958</p> <p>https://bip.podlaskie.eu/województwo/akty_prawne1/uchw_zarząd/uchwały_zarządu/uchwała-nr-38675202024-zarządu-województwa-podlaskiego-z-dnia-2024-02-01.html</p> <p>https://bip.podkarpackie.pl/uchwały-zarządu/6777-posiedzenie-nr-565-zarządu-województwa-podkarpackiego-w-dniu-8-lutego-2024-r</p> <p>https://bip.sejmik.kielce.pl/1217-regionalny-plan-transportowy/12954-uchwała-nr-8629-24-zarząd-województwa-swietokrzyskiego-przyjął-informacje-o-odstąpieniu-od-przeprowadzenia-strategicznej-oceny-oddziaływania-na-srodowisko-dla-projektu-zmiany-regionalnego-planu-</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>transportowego-województwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</p> <p>https://bip.warmia.mazury.pl/akty/17072/uchwala-w-sprawie-przyjecia-planu-transportowego-województwa-warminsko-mazurskiego-do-roku-2030-roku-z-perspektywa-do-2050-wraz-z-prognoza-oddzialywan.html</p> <p>https://bip.mazovia.pl/pl/bip/zarząd/rejestr-uchwał-zarządu/uchwała-201745323-zarządu-województwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-12-05.html</p>	
	EFRR	CP 3 CS (I i II)	8. Przedstawia wyniki oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi strategiami bezpieczeństwa drogowego, wraz z zaznaczeniem dotkniętych dróg i odcinków oraz zapewnieniem kolejności odnośnych inwestycji	TAK	<p>https://www.krbrd.gov.pl/narodowy-program-brd-2021-2030/</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-bezpiecznej-infrastruktury-</p>	

					<p>drogowej-na-lata-2021-2024</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-wzmocnienia-krajowej-sieci-drogowej-do-2030-roku</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-program-budowy-drog-krajowych-do-2030-rz-perspektywa-do-2033-r</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-budowy-100-obwodnic-na-lata-2020---2031</p> <p>https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=479&action=details&document_id=1969958</p> <p>https://bip.podlaskie.eu/wojewodztwo/akty_prawne1/uchw_zarzadu/uchwaly_zarzadu/uchwala-nr-386752024-zarzadu-wojewodztwa-</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>podlaskiego-z-dnia-2024-02-01.html</p> <p>https://bip.podkarpacie.pl/uchwaly-zarządu/6777-posiedzenie-nr-565-zarządu-województwa-podkarpackiego-w-dniu-8-lutego-2024-r</p> <p>https://bip.sejmik.kielce.pl/1217-regionalny-plan-transportowy/12954-uchwała-nr-8629-24-zarząd-województwa-swietokrzyskiego-przyjął-informacje-o-odstąpieniu-od-przeprowadzenia-strategicznej-oceny-oddziaływania-na-srodowisko-dla-projektu-zmiany-regionalnego-planu-transportowego-województwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</p> <p>https://bip.warmia.mazury.pl/akty/17072/uchwała-w-sprawie-przyjęcia-planu-transportowego-</p>	
--	--	--	--	--	--	--

						<p>województwa-warminsko-mazurskiego-do-roku-2030-roku-z-perspektywa-do-2050-wraz-z-prognoza-oddziaływan.html</p> <p>https://bip.mazovia.pl/pl/bip/zarząd/rejestr-uchwał-zarządu/uchwała-201745323-zarządu-województwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-12-05.html</p>	
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		<p>9. Dostarcza informacji na temat środków finansowych odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów eksploatacji i konserwacji istniejącej i planowanej infrastruktury</p>	TAK	<p>https://www.gov.pl/w eb/infrastruktura/rząd-owy-program-wsparcia-zadani-zarządców-infrastruktury-kolejowej-w-tym-w-zakresie-utrzymania-i-remontów-do-2028-roku2</p> <p>https://www.gov.pl/w eb/infrastruktura/program-budowy-100-obwodnic-na-lata-2020---2031</p> <p>https://www.gov.pl/w eb/infrastruktura/rząd-owy-program-</p>	<p>Kryterium 9. Funkcjonujący w Polsce system kompleksowego planowania rozwoju transportu obejmuje informacje na temat finansowania realizacji inwestycji oraz utrzymania infrastruktury transportowej.</p> <p>Kwestia finansowania planowanych działań inwestycyjnych zasadniczo jest uregulowana w dokumentach wdrożeniowych, niemniej jednak zakres tych informacji jest różny w zależności od dokumentów. Opracowano programy utrzymaniowe dla infrastruktury transportu, za której utrzymanie odpowiada państwo, tj. infrastruktury kolejowej (z wyłączeniem dworców), drogowej oraz wodnej śródlądowej i morskiej.</p> <p>Są również takie dokumenty, które nie zawierają szczegółowych danych finansowych. Sytuacja taka dotyczy transportu lotniczego</p>

					<p>budowy-drog-krajowych-do-2030-r-z-perspektywa-do-2033-r</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-bezpiecznej-infrastruktury-drogowej-na-lata-2021-2024</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-wzmocnienia-krajowej-sieci-drogowej-do-2030-roku</p> <p>https://www.gov.pl/web/infrastruktura/krajowy-program-zeglugowy-do-roku-2030</p> <p>https://www.ums.gov.pl/programy_wieloletnie/09-04-58_WPR_S3975_2017_plik3.pdf</p> <p>https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=479&action=details&document_id=1969958</p> <p>https://bip.podlaskie.eu/wojewodztwo/akty_</p>	<p>oraz transportu intermodalnego (ich funkcjonowanie opiera się w głównej mierze na podmiotach prywatnych, zatem nie przewiduje się finansowania realizacji tych inwestycji z budżetu państwa).</p> <p>Dodatkowo w regionalnych planach transportowych sześciu województw Polski Wschodniej zawarto informacje dotyczące finansowania i utrzymania infrastruktury transportowej na szczeblu regionalnym.</p>
--	--	--	--	--	--	---

					<p>prawne1/uchw_zarząd/uchwały_zarządu/uchwała-nr-38675202024-zarządu-województwa-podlaskiego-z-dnia-2024-02-01.html</p> <p>https://bip.podkarpacie.pl/uchwały-zarządu/6777-posiedzenie-nr-565-zarządu-województwa-podkarpackiego-w-dniu-8-lutego-2024-r</p> <p>https://bip.sejmik.kielce.pl/1217-regionalny-plan-transportowy/12954-uchwała-nr-8629-24-zarząd-województwa-swietokrzyskiego-przyjął-informacje-o-odstąpieniu-od-przeprowadzenia-strategicznej-oceny-oddziaływania-na-srodowisko-dla-projektu-zmiany-regionalnego-planu-transportowego-województwa-swietokrzyskiego-na-lata-2021-2030</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>https://bip.warmia.mazury.pl/akty/17072/uchwala-w-sprawie-przyjecia-planu-transportowego-województwa-warminsko-mazurskiego-do-roku-2030-roku-z-perspektywa-do-2050-wraz-z-prognoza-oddzialywan.html</p> <p>https://bip.mazovia.pl/pl/bip/zarząd/rejestr-uchwał-zarządu/uchwała-201745323-zarządu-województwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-12-05.html</p>	
--	--	--	--	--	---	--

5. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. k); art. 71 i 84 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 13: Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji [500]	Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za kontakty [200]	E-mail [200]
Instytucja zarządzająca	Ministerstwo obsługujące ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, Departament Programów Ponadregionalnych	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego/ Dyrektor Departamentu	sekretariatDPP@mfi.gov.pl
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Podmiot otrzymujący płatności od Komisji	Minister właściwy do spraw finansów publicznych	Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów	sekretariat.IP@mf.gov.pl
W stosownych przypadkach, podmiot lub podmioty otrzymujące płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<i>Nie dotyczy</i>		
Zadania w zakresie księgowania wydatków w przypadku gdy są powierzone podmiotowi innemu niż instytucja zarządzająca	<i>Nie dotyczy</i>		

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, która zostałaby refundowana podmiotom otrzymującym płatności

od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (w punktach procentowych)

Podmiot 1	p.p.
Podmiot 2*	p.p.

*Liczba organów określonych przez państwo członkowskie.

6. Partnerstwo

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. h) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [10 000]

Przygotowanie FEPW

W trakcie przygotowywania FEPW współpracowano z departamentami w Ministerstwie odpowiedzialnymi za przygotowanie innych krajowych programów, koordynującymi przygotowanie regionalnych programów oraz innych dokumentów dot. polityki spójności. Włączono także przedstawicieli Ministerstw, m.in.: Klimatu i Środowiska; Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz Infrastruktury.

Od października 2020 r. w prace zaangażowano członków Grupy Sterującej ds. Polski Wschodniej, w składzie: IZ krajowymi i regionalnymi programami (6 województw), instytucja koordynująca UP, instytucja ds. koordynacji wdrożeniowej UP w zakresie 16 regionalnych programów operacyjnych, Główny Urząd Statystyczny.

Do prac Grupy zaproszono partnerów społecznych, gospodarczych i organizacje pozarządowe, m.in.: Związek Miast Polskich, Polską Organizację Turystyczną, Konfederację Lewiatan, przedstawicieli organizacji zrzeszających związki zawodowe i organizacje pozarządowe, środowisk naukowych. W pracach Grupy wzięli udział także przedstawiciele PARP oraz CUPT.

Zorganizowano posiedzenia Grupy (18 listopada 2020 r. i 9 lutego 2021 r.) dotyczące kontynuacji wsparcia dla PW i jego zakresu. Spotkania przeprowadzono z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej.

W związku z decyzją Premiera M. Morawieckiego o objęciu Programem regionu NUTS2 mazowieckiego regionalnego, do prac Grupy w grudniu 2020 r. dołączono IZ RPO Woj. Mazowieckiego.

Prace nad FEPW wszczęto w 2019 r. (prezentacja założeń wsparcia i dyskusja z dyrektorami departamentów strategii z urzędów marszałkowskich PW odbyła się 12 lipca 2019 r.). Po okresie spotkań z udziałem m.in. resortów właściwych dla planowanych zakresów wsparcia, a także województw PW, zarysowano wstępny zakres Programu.

Od września 2020 r. do maja 2021 r. zorganizowano cykl spotkań z udziałem przedstawicieli województw i właściwych instytucji.

W 2020 r. zorganizowano spotkania: **29 września** (ogólne ws. przygotowania FEPW), **7 października** (transport), **12 października** (przedsiębiorczość i innowacje), **14 października** (przyroda, klimat, energia), **21 października** (kapitał społeczny i potencjał turystyczny), **26 października** (uzdrowiska), **3 listopada** (promocja gospodarcza), **26 listopada** (z przedstawicielami regionu mazowieckiego regionalnego), **17 grudnia** (ponadregionalne produkty turystyczne). Spotkania kontynuowano w 2021 r.: **28 stycznia** (drogi), **18 marca**, **21 maja oraz 21 września** (ponadregionalne produkty turystyczne).

2 marca 2021 r. projekt FEPW przekazano do zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego (nie zgłosiła uwag). Projekt przedyskutowano na posiedzeniach Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego: **22 marca 2021 r.** w woj. mazowieckim, a **25 marca 2021 r.** – w woj. podlaskim.

9 i 18 marca 2021 r. projekt FEPW przedstawiono na Podkomitecie ds. rozwoju partnerstwa w ramach Komitetu UP oraz Zespołu ds. funduszy i Zespołu ds. realizacji zasady partnerstwa Rady Działalności Pożytku Publicznego. **20 kwietnia 2021**

r. na posiedzeniu Rady przyjęto uchwałę nr 177 w sprawie projektu FEPW, przekazującą uwagi do projektu dokumentu.

Konsultacje społeczne FEPW wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko prowadzono od **5 marca do 8 kwietnia** 2021 r.

Do udziału w konsultacjach zaproszono bezpośrednio niemal 170 podmiotów biorąc pod uwagę m.in. wymagania w zakresie organizacji partnerstwa określone w art. 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa⁴⁰⁾, potencjał instytucjonalny tj. wiedzę i doświadczenie dające gwarancję wysokiej jakości wkładu merytorycznego oraz dotychczasową współpracę w ramach KM POPW 2014—2020. W ten sposób stworzono listę obejmującą:

- przedstawiciele administracji rządowej,
- samorządy województw PW+ (6) oraz JST, na obszarze których będzie realizowana interwencja (miasta woj., MŚTFSG oraz pozostałe miasta subregionalne – bieguny wzrostu);
- urzędy, agencje, dyrekcje oraz inne podmioty realizujące zadania publiczne;
- stowarzyszenia/ zrzeszenia samorządów;
- partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty działające na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Dokumenty udostępniono na stronie www.polskawschodnia.gov.pl/konsultacje oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa. Także – po uprzednim umówieniu się telefonicznym (COVID-19) – do wglądu w siedzibie Ministerstwa.

Informacja o konsultacjach pojawiła się na stronie Ministerstwa

<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony> oraz na portalu

www.funduszeuropejskie.gov.pl. Została również **ogłoszona w prasie** 4 marca 2021 r. – w formie ogłoszeń w dziennikach regionalnych (Dziennik Wschodni, Echo Dnia (wydania: radomskie, świętokrzyskie oraz podkarpackie), Gazeta Olsztyńska, Gazeta Codzienna „Nowiny”, Gazeta Współczesna, Kurier Poranny oraz Super Express) oraz **w social mediach** – na profilach na Facebooku: Ministerstwa, Funduszy Europejskich i I love Polska Wschodnia:

- <https://www.facebook.com/MinisterstwoFunduszyiPolitykiRegionalnej>
- <https://www.facebook.com/FunduszeUE>
- <https://www.facebook.com/polskawschodnia>

oraz na Twitterze Ministerstwa:

- https://twitter.com/MFIPR_GOV_PL.

Konsultacje zainaugurowano 5 marca 2021 r. **konferencją** (w trybie online – transmisja na ZOOM oraz na kanale [YouTube](https://www.youtube.com/) Ministerstwa), którą otworzyła Pani M. Jarońska-Jedynak – Sekretarz Stanu w Ministerstwie, przedstawiając założenia projektu FEPW. Projekt Prognozy OoŚ omówił przedstawiciel wykonawcy – Głównego Instytutu Górnictwa. Następnie odbyła się sesja pytań i odpowiedzi.

---

⁴⁰⁾ Rozporządzenia delegowane Komisji (UE) NR 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Uwagi i wnioski można było składać do 8 kwietnia 2021 r. formularzem na stronie [www](http://www.pisemnie), pisemnie na adres Ministerstwa oraz ustnie do protokołu.

W konsultacjach zgłoszono uwagi i rekomendacje modyfikujące treść FEPW i podnoszące jego jakość merytoryczną, które dotyczyły m.in. takich zagadnień jak:

- zakres wsparcia (propozycja dodania np. wsparcia promocji Marki Polski Wschodniej, obsługi inwestorów i eksporterów i szlaków regionalnych);
- komplementarność interwencji (postulowano uszczegółowienie FEPW w zakresie komplementarności z programami krajowymi i regionalnymi);
- katalog beneficjentów (dodanie beneficjentów np. państwowych osób prawnych, organizacji pozarządowych);
- alokacja na poszczególne obszary wsparcia (relokacja środków między obszarami wsparcia).

Projekt FEPW stanowił przedmiot **wysłuchania publicznego (29 kwietnia 2021 r.,** w formie wideokonferencji (transmisja na ZOOM oraz [Youtube](https://www.youtube.com)).

Pomysłodawcą wysłuchania był Podkomitet ds. Rozwoju Partnerstwa w ramach Komitetu UP, w którym zasiadają przedstawiciele: rządu, samorządu, partnerów społecznych i gospodarczych oraz społeczeństwa obywatelskiego.

Wydarzenie przygotowała Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych oraz Fundacja Stocznia. Ministerstwo wspierało organizacyjnie przedsięwzięcie.

Moderatorami wysłuchania byli przedstawiciele: Centrum Poradnictwa Prawnego PRAWNIKON/ Rzeszowskiej Federacji Kobiet Aktywnych oraz Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana. W spotkaniu wzięło udział 190 osób, do wypowiedzi zgłosiły się 24 osoby, w tym przedstawiciele m.in.: Młodzieżowego Strajku Klimatycznego, Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko—Mazurskiego FOSa i OFOP.

Wysłuchanie odwrócone, na którym Ministerstwo przedstawiło stanowisko do postulatów zgłoszonych w trakcie ww. wysłuchania i sposób ich uwzględniania w projekcie FEPW odbyło się **5 października 2021 r.** w formie wideokonferencji (transmisja na ZOOM oraz [Youtube](https://www.youtube.com)). Informacje nt. wysłuchania na stronie: <https://www.polskawschodnia.gov.pl/strony/o-programie/fe-dla-polski-wschodniej-2021-2027/>.

Równolegle przeprowadzone zostały konsultacje międzyresortowe projektu FEPW.

Raport z konsultacji został opublikowany na ww. stronie Ministerstwa.

18 listopada 2021 r. FEPW uzyskał pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

W celu oceny potencjalnych skutków realizacji FEPW na środowisko sporządzono Prognozę oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu. Analiza priorytetów i planowanych działań oraz ocena skutków środowiskowych wykazała, że **większość przedsięwzięć planowanych w ramach FEPW nie będzie wpływać znacząco na środowisko.**

Część działań wynikających z: priorytetu **2 Energia i klimat** (efektywność sieci energetycznych), priorytetu **3 Zrównoważona mobilność miejska** (w zakresie rozbudowy infrastruktury), priorytetu **4 Spójna sieć transportowa** oraz priorytetu **5 Zrównoważona turystyka** (w zakresie projektów dotyczących infrastruktury, jaką są obiekty liniowe,

kubaturowe i parkingi, zagospodarowania i modernizacji istniejących pomieszczeń biurowo-usługowych) może skutkować znaczącymi negatywnymi oddziaływaniami na środowisko. **Ich wpływ na środowisko będzie miał jednak charakter przemijający**, o ile ich wdrażanie będzie zgodne z obowiązującymi normami prawnymi i zaleceniami.

Potencjalnego oddziaływania na środowisko można spodziewać się w wyniku rozwoju przedsiębiorczości i innowacji, a więc opracowania i komercjalizacji nowych technologii i nowych produktów/usług. **Wsparcie wymienionych rozwiązań wymaga stosowania kompleksowej oceny oddziaływania środowiskowego, prowadzonej na etapie projektu (ekoprojektowanie) oraz realizacji i wdrażania produktu.**

Dla priorytetów 7. Odporna mobilność cywilna i wojskowa oraz 8. Mieszkalnictwo społeczne, wprowadzonych zmianą FEPW, zgodnie z opiniami właściwych organów odstąpiono od przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko.

Dla Programu przeprowadzono analizę DNSH (ang. *No Significant Harm*, nie czyli poważnej szkody), która wykazała, iż rodzaje działań w ramach poszczególnych celów szczegółowych ujętych w FEPW są zgodne z wytycznymi UE w zakresie ochrony środowiska i ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Wskazane jest aby projekty FEPW wykorzystywały dobre praktyki w zakresie ochrony środowiska, w szczególności standardów ochrony drzew, np. opracowanych w ramach projektu LIFE „*Drzewa dla zielonej infrastruktury Europy*” (informacje dostępne na stronie: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/standardy-ochrony-drzew> oraz <http://drzewa.org.pl/standardy/>).

Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja

Przedstawiciele partnerów, o których mowa w art. 8 ust. 1 CPR będą mieli zapewniony udział w procesie monitorowania i ewaluacji FEPW przede wszystkim jako członkowie KM. Zadaniem komitetu będzie m.in.: zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów oraz ich zmian, planu ewaluacji i jego zmian oraz zmian w Programie. Komitet będzie analizował m.in.: postępy w realizacji FEPW oraz w osiągnięciu celów pośrednich i końcowych, kwestie mające wpływ na wyniki Programu i środki podjęte w celu zaradzenia tym kwestiom, postępy w dokonywaniu ewaluacji, sporządzaniu podsumowań ewaluacji i w ewentualnych działaniach następczych podjętych w związku z ustaleniami, realizację działań w zakresie komunikacji oraz spełnienia warunków podstawowych i ich stosowania przez cały okres programowania.

IZ FEPW będzie promować stosowanie Paktów Uczciwości w projektach. O realizacji Paktów Uczciwości będą informowani członkowie KM.

Procedury wdrażania Programu będą podlegały bieżącej ocenie i będą analizowane pod kątem możliwości wprowadzenia uproszczeń. Ocena będzie prowadzona z udziałem interesariuszy zaangażowanych w realizację programu, włączając wnioskodawców, członków KM oraz instytucje wdrażające. Uproszczenia planowane do wdrożenia będą dotyczyły m.in.:

- wykorzystania systemów informatycznych;
- zasad dokonywania zakupów do których nie stosuje się ustawy Prawo zamówień publicznych;
- wymaganych dokumentów na etapie oceny wniosków oraz kryteriów oceny wniosków.

7. **Komunikacja i widoczność**

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. j) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [4 500]

Komunikacja o Programie to informowanie o ofercie, rezultatach i korzyściach płynących z jego realizacji dla społeczeństwa, zwłaszcza mieszkańców PW. Działania komunikacyjne w Programie (dalej: działania):

- pomagają dostrzec i zrozumieć ideę integracji europejskiej jako przestrzeni do współpracy przy budowaniu przyszłości Europy;
- zapewniają transparentność wydatków z budżetu UE;
- podnoszą świadomość i akceptację ogółu społeczeństwa dla osiągnięć polityki spójności oraz roli i znaczenia wsparcia UE w pobudzaniu rozwoju społ.-gosp. PL, regionów i całej UE;
- wiążą cele FEPW z głównymi celami polityki spójności, które są zgodne z celami UE;
- informują o realizacji wspólnych celów i priorytetów rozwojowych PL i UE, w tym o korzyściach niematerialnych i wartościach UE;
- uwzględniają i akcentują strategię UE, w które wpisują się obszary interwencji i projekty FEPW;
- zapewniają komunikację wizualną adekwatną i proporcjonalną do wielkości wsparcia FE.

Działania prowadzą IZ, IP, IW i IK UP oraz inne podmioty odpowiedzialne za planowanie wspieranych inwestycji, we współpracy z instytucjami europejskimi, krajowymi, regionalnymi, a także partnerami społ.-gosp. i beneficjentami.

Organy władz publicznych (krajowych, regionalnych i lokalnych) zapewnią widoczność wsparcia we wszystkich aktywnościach bezpośrednio związanych z operacjami wspartymi z FE, w zakresie ich właściwości rzeczowej lub terytorialnej, w planowaniu, finansowaniu, realizacji lub nadzorze nad realizacją projektów.

FEPW to szczególne wsparcie, która przyspiesza i wzmacnia rozwój PW, zwiększając możliwości mieszkańców oraz przedsiębiorstw. Dzięki temu regiony PW+ szybciej stają się atrakcyjnym miejscem do życia i inwestowania.

Informowanie o Programie stanowi element krajowego systemu komunikacji marki FE. Rozwinięciem założeń przedstawionych w tym rozdziale jest SK FE, która doprecyzowuje unikalny wkład FEPW w komunikację o FE.

Wszystkie działania informacyjno – promocyjne prowadzi się z uwzględnieniem zasad dostępności oraz wartości UE, w tym równości szans i niedyskryminacji, włączenia społecznego dla zwalczania negatywnych stereotypów dot. grup narażonych na dyskryminację oraz z uwzględnieniem postępu cyfryzacji i EZŁ.

Cele

Cele działań:

1. zachęcenie do sięgania po FE,
2. wsparcie w realizacji projektów,
3. zapewnienie wysokiej świadomości nt. działań rozwojowych w kraju, realizowanych z udziałem FE oraz znaczenia przynależności do UE i roli w kształtowaniu przyszłości Europy.

Działania prowadzi się wyłącznie w obszarze FE w zakresie ww. celów, z wyłączeniem innych zakresów, np.: promowania instytucji lub osób oraz działań o charakterze politycznym.

Grupy docelowe

Działania kierowane są do grup docelowych programu:

- potencjalni beneficjenci - cel komunikacji 1. i 3.;
- beneficjenci - cel 2., 3. i 1.;
- ogół społeczeństwa - cel 3. i 1.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji są dobierane do grupy docelowej i wynikają z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów przez poszczególne z tych grup.

Działania koncentrują się na wszystkich grupach docelowych, a wybór kanałów i narzędzi jest powiązany z celami. Priorytetowe kanały to:

- media o szerokim zasięgu (np. telewizja, radio, prasa, internet, kino);
- media społecznościowe (kanały własne oraz kampanie w kanałach płatnych);
- wydarzenia informacyjne i promocyjne;
- reklama zewnętrzna;
- publikacje i materiały audio-video;
- portal Funduszy, w tym strona internetowa Programu;
- sieć PIFE.

Duży nacisk kładzie się na wykorzystanie potencjału beneficjentów jako ambasadorów marki FE. Aby wesprzeć ich w promocji projektów, opracowano przewodnik i wzory grafik do pobrania, z obowiązkowymi oznaczeniami i zasadami. Obowiązki info-promo beneficjentów zawarto w umowie o dofinansowanie.

Działania prowadzi się dla pojedynczych projektów, całych schematów pomocowych i grup projektów.

Specjalnej promocji podlegają operacje strategiczne. Wymiar europejski komunikacji zapewniają:

- zapraszanie KE na ważne wydarzenia,
- uwzględnienie wystąpienia KE w scenariuszu wydarzeń,
- cytaty z KE w informacji o wydarzeniu.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ, IP i IW wynosi 6 270 000 euro.

Wstępny podział budżetu na cele komunikacji:

1. cel - 30%,
2. cel - 30%,
3. cel - 40%.

W zależności od osiągniętych wskaźników budżet jest na bieżąco aktualizowany.

Tabela 23 Budżet na działania komunikacyjne IZ, IP i IW (w tys. euro)

2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Suma
------	------	------	------	------	------	------	------	------

10	1 100	1 100	1 100	1 100	1 000	430	430	6 270
----	-------	-------	-------	-------	-------	-----	-----	-------

Monitorowanie i ocena działań

Działania podlegają stałej ocenie i monitorowaniu pod kątem jakości, skuteczności osiągania celów dotarcia do grup docelowych. Służą temu m.in. badania ankietowe, jakościowe, analizy użyteczności.

Monitorowanie celów i wskaźników (produktu, rezultatu i oddziaływania) SK FE prowadzi IK UP (co 1-3 miesięcy). Społeczeństwo PL jest też regularnie badane pod kątem oceny wiedzy, świadomości oraz rozpoznawalności FE. Wyniki dostarczają rekomendacji dla dalszych działań.

Wskaźnik	Baza	Cel
odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój PL	28%	32%
znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w PL	84%	86%
odsetek mieszkańców PL uważających, że osobiście korzystają z FE	58%	65%

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 1)	☐	☒
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 2)	☒	☐

Aneks 1

Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

Nie dotyczy

Aneks 2

Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

(art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)

Niniejszy aneks nie jest wymagany w przypadku stosowania kwot finansowania niepowiązanego z kosztami na poziomie Unii ustanowionych w akcie delegowanym, o którym mowa w art. 95 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Kwota objęta finansowaniem niepowiązanym z kosztami	Rodzaj(e) operacji objętej(-ych) finansowaniem		Warunki, które należy spełnić/ rezultaty, które należy osiągnąć, by uruchomić refundację przez Komisję	Wskaźnik		Jednostka miary warunków, które należy spełnić/ rezultatów, które należy osiągnąć, uruchamiających refundację przez Komisję	Przewidywany rodzaj metod stosowanej do refundacji kosztów beneficjentowi lub beneficjentom
					Kod ⁽¹⁾	Opis		Kod ₍₂₎	Opis		
8.	EFRR	RSO4.7 Wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i	Regiony słabiej rozwinięte	100 000 000	126.	Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla	Wsparcie w formie dotacji na pokrycie części	Rezultat 1.: Utworzenie dodatkowych 3265 mieszkań przystępnych	Rezultat 1.: Utworzenie mieszkań przystępnych cenowo w Polsce	Rezultat 1. – 3265 mieszkań	Finansowanie nie powiązane z kosztami

		zrównoważonych mieszkań			migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	wkładu własnego inwestora przy korzystaniu z preferencyjnych kredytów (...)	cenowo w Polsce Wschodniej, co oznacza liczbę mieszkań objętych preferencyjnymi kredytami BGK, dzięki wsparciu EFRR w ramach FEPW. Rezultat 2.: 1633 mieszkania przystępne cenowo, wybudowane i dostarczone dzięki preferencyjnym kredytom BGK, udzielonym przy wsparciu EFRR w ramach FEPW.	Wschodniej wyrażone w liczbie mieszkań przystępnych cenowo, objętych preferencyjny mi kredytami BGK, dzięki wsparciu EFRR w ramach FEPW. Rezultat 2.: Dostarczone mieszkania przystępne cenowo, wyrażone jako mieszkania wybudowane, z uzyskanym pozwoleniem na użytkowanie, dzięki preferencyjny m kredytom BGK udzielonym przy wsparciu EFRR w ramach FEPW.	Rezultat 2. – 1633 mieszkania		
⁽¹⁾ Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.											

(²)

Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje w podziale na rodzaj operacji (należy wypełnić dla każdego rodzaju operacji)

<p>1. Opis rodzaju operacji – Priorytet 8.</p>	<p>Celem interwencji jest rozwój modelu długoterminowego, preferencyjnego finansowania przystępnych cenowo (ang. affordable) mieszkań w PW+ przeznaczonych dla ludzi o umiarkowanych dochodach, w tzw. luce czynszowej.</p> <p>Ileokroć w tekście Aneksu 2 użyto sformułowanie “społeczny”, dotyczy to subsydiowanego mieszkalnictwa - przystępnego cenowo.</p> <p>Beneficjentami wsparcia będą podmioty rynku mieszkaniowego, których statutową działalnością jest tworzenie społecznego zasobu mieszkaniowego, a głównym celem nie jest osiąganie zysku, powyżej rozsądnego, tj. towarzystwa budownictwa społecznego (TBS)/ społeczne inicjatywy mieszkaniowe (SIM), spółdzielnie mieszkaniowe oraz spółki gminne.</p> <p>Status prawny podmiotów rynku mieszkaniowego (beneficjentów wsparcia) regulowany jest przez następujące krajowe akty prawne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. TBS/SIM: ustawa z dnia 26 października 1995 r. o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (Dz.U. 2025 poz. 1273, ze zm.); 2. Spółdzielnie mieszkaniowe: ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. 2024 poz. 593, ze zm.) oraz ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. 2024 poz. 558, ze zm.); 3. Spółki gminne: ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. 2021 poz. 679, ze zm.). <p>Wsparcie, w formie dotacji na pokrycie części wkładu własnego przy korzystaniu z preferencyjnych kredytów na budownictwo społeczne, finansowanych ze środków krajowych, będzie miało pozytywny wpływ na ocenę zdolności finansowej podmiotów rynku mieszkaniowego, co zwiększy ich szanse na uzyskanie tych kredytów i zwiększy liczbę i wartość społecznych inwestycji mieszkaniowych w PW+.</p> <p>Mieszkania przystępne cenowo, które powstaną przy wsparciu programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, pozostaną w zasobie społecznym na zasadach określonych w krajowych regulacjach dotyczących wsparcia mieszkalnictwa społecznego. Wysokość czynszu najmu mieszkań oferowanych w wyniku wsparcia, będzie podlegać regulacjom krajowym, w których określono zasady ustalania maksymalnych wysokości czynszu w mieszkaniach budownictwa społecznego.</p> <p>Wsparcie z Priorytetu 8. będzie przeznaczone na zwiększenie zasobu przystępnych cenowo mieszkań (głównie: budowa, marginalnie: przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, zmiana sposobu użytkowania budynku) w Polsce Wschodniej. W efekcie wsparcia, osobom o umiarkowanych dochodach (osoby w tzw. luce czynszowej) zostanie zapewniony dostęp do mieszkań o czynszu niższym niż rynkowy (ang. affordable housing), przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego standardu energetycznego. Oznacza to niższe wydatki nie tylko z tytułu samego czynszu, ale i opłat za energię.</p> <p>Krajowa podstawa prawna do przyznawania pomocy państwa będzie następująca:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ krajowe regulacje umożliwiające wsparcie mieszkań przystępnych cenowo.
--	--

Przepisy określają warunki przyznawania pomocy zgodnie ze wspomnianą decyzją Komisji:

- rozporządzenie wykonawcze;
- umowa o dofinansowanie między beneficjentem a BGK.

Wdrażanie działania zostanie powierzone Bankowi Gospodarstwa Krajowego (BGK) (polski bank rozwoju – należący do Skarbu Państwa) jako Instytucji Pośredniczącej (IP), na podstawie porozumienia, które zostanie zawarte pomiędzy Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej - Instytucją Zarządzającą (IZ) a IP. Porozumienie będzie określać zakres powierzonych zadań i odpowiedzialności IP. BGK będzie przeprowadzał nabory operacji, weryfikował wnioski o dofinansowanie i podpisywał umowy o dofinansowanie z beneficjentami, monitorował i kontrolował stan wdrażania oraz trwałość powstałych przedsięwzięć.

Ocenie prowadzonej przez BGK będą podlegać równocześnie wnioski: o dotację z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz o preferencyjny kredyt finansowany ze źródeł krajowych. Komisja oceny operacji w IP przedstawi wyniki oceny operacji. Ocena wniosku o dofinansowanie będzie prowadzona w oparciu o kryteria oceny operacji zatwierdzone przez Komitet Monitorujący programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027, w szczególności w zakresie zgodności z celami i zasadami wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej.

Ocena wniosku o preferencyjny kredyt będzie przeprowadzona zgodnie z zasadami przyznawania preferencyjnych kredytów na wsparcie mieszkań przystępnych cenowo przez BGK, określonych w przepisach krajowych: ustawa o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (Dz.U. 2025 poz. 1273, ze zm.).

Finansowanie z obu źródeł będzie udzielane równolegle, na podstawie dwóch odrębnych umów między BGK a beneficjentem. Umowa o dofinansowanie będzie określać między innymi wysokość środków przeznaczonych na operację, planowaną liczbę oraz pojemność mieszkań, które mają powstać w wyniku realizacji operacji.

Środki na realizację Priorytetu 8. *Mieszkalnictwo społeczne*, będą pochodziły z niezagospodarowanej alokacji Priorytetu 5. *Zrównoważona turystyka*, jak zaproponowano w zmianie programu FEPW.

Alokacja EFRR dla Priorytetu 8. wynosi 100 000 000 EUR.

Kalkulacja rezultatów oparta jest na statystykach krajowych (średnia powierzchnia mieszkania przystępnego cenowo: 52,5 m²; średnia liczba osób na mieszkanie: 2,4 osoby, oraz założenie IZ FEPW – udział FEPW w kosztach mieszkania - 25% i kurs wymiany: 1 EUR = 4,26 PLN/zł. Źródło danych podano w Załączniku 1 do Aneksu 2.

Szacunkowa średnia cena 1 m² powierzchni użytkowej mieszkania w latach 2027-2030 [zł/PLN] wynosi 10 513 i została oszacowana na podstawie danych historycznych GUS z lat 2014-2025 (do II kwartału włącznie) oraz projekcji ceny w latach 2027-2030 (począwszy od III kwartału 2025 r.). Kwota ta nie będzie dostosowywana rokrocznie do wskaźnika inflacji ponieważ cena dla lat 2027-2030 została uśredniona.

Oszacowanie liczby mieszkań jest wynikiem następujących kroków obliczeniowych:

- całkowita alokacja [PLN] [448 421 053 zł] to całkowita alokacja w EUR [105 263 158 EUR]*kurs wymiany euro [4,26],

	<ul style="list-style-type: none"> • średni koszt mieszkania [549 304,25 zł] to: średnia powierzchnia mieszkania przystępnego cenowo [52,25 m²] * cena 1 metra kwadratowego powierzchni użytkowej mieszkania w latach 2027-2030 [10 513 zł], • liczba 3265 mieszkań to całkowita alokacja [448 421 053 zł] / (średni koszt stały [549 304,25 zł]* udział FEPW w kosztach mieszkania [25%]). <p>Obliczenia dotyczące założeń do Priorytetu 8. podano w załączniku 1. (*.XLS plik) do aneksu 2.</p> <p>Wyniki pośrednie uruchamiające refundację przez Komisję wraz z harmonogramem refundacji zostały dostosowane odpowiednio do: wymaganego czasu opracowania systemu wdrażania Priorytetu, w tym procedur i instrukcji wykonawczych IZ i IP, realizacji prac budowlanych i wykończeniowych oraz prognozowanego terminarza kolejnej edycji naboru udzielania preferencyjnych kredytów w programie SBC (Program Społeczne Budownictwo Czynszowe polega na preferencyjnym finansowaniu zwrotnym lub bezzwrotnym przedsięwzięć mieszkaniowych realizowanych przez podmioty rynku mieszkaniowego, którego celem jest zapewnienie osobom o umiarkowanych dochodach dostępu do lokali mieszkalnych, po cenach najmu znacznie niższych niż rynkowe), link.</p>		
2. Cel szczegółowy	RSO4.7. wspieranie dostępu do przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań		
3. Warunki, które należy spełnić, lub rezultaty, które należy osiągnąć	<p>Rezultat 1.: Utworzenie dodatkowych 3265 mieszkań przystępnych cenowo w Polsce Wschodniej, co oznacza liczbę mieszkań objętych preferencyjnymi kredytami BGK, dzięki wsparciu EFRR w ramach FEPW.</p> <p>Rezultat 2.: 1633 mieszkania przystępne cenowo, wybudowane i dostarczone dzięki preferencyjnym kredytom BGK, udzielonym przy wsparciu EFRR w ramach FEPW.</p>		
4. Termin przewidziany na spełnienie warunków lub osiągnięcie rezultatów	31 grudnia 2030		
5. Definicja wskaźnika	<p>Rezultat 1.: Utworzenie mieszkań przystępnych cenowo w Polsce Wschodniej wyrażone w liczbie mieszkań przystępnych cenowo, objętych preferencyjnymi kredytami BGK, dzięki wsparciu EFRR w ramach FEPW.</p> <p>Rezultat 2.: Dostarczone mieszkania przystępne cenowo, wyrażone jako mieszkania wybudowane, z uzyskanym pozwoleniem na użytkowanie, dzięki preferencyjnym kredytom BGK udzielonym przy wsparciu EFRR w ramach FEPW.</p>		
6. Jednostka miary warunków, które należy spełnić / rezultatów, które należy osiągnąć, by uruchomić refundację przez Komisję	<p>Rezultat 1. – 3265 mieszkań</p> <p>Rezultat 2. – 1633 mieszkania</p>		
7. Zakładane wyniki pośrednie (o ile mają zastosowanie) uruchamiające refundację kosztów przez Komisję wraz z harmonogramem refundacji	Zakładane wyniki pośrednie	Przewidywana data	Kwoty (w EUR)
	Rezultat 1.1.: 530 mieszkań objętych udzielonym preferencyjnym kredytem BGK	30 września 2027 r.	15 000 000

	Rezultat 1.2.: 530 mieszkań objętych udzielonym preferencyjnym kredytem BGK	31 grudnia 2027 r.	15 000 000
	Rezultat 1.3.: 530 mieszkań objętych udzielonym preferencyjnym kredytem BGK	31 Marca 2028 r.	15 000 000
	Rezultat 1.4.: 530 mieszkań objętych udzielonym preferencyjnym kredytem BGK	30 czerwca 2028 r.	15 000 000
	Rezultat 1.5.: 530 mieszkań objętych udzielonym preferencyjnym kredytem BGK	30 września 2028 r.	15 000 000
	Rezultat 1.6.: 615 mieszkań objętych udzielonym preferencyjnym kredytem BGK	31 grudnia 2028 r.	19 000 000
	Rezultat 2.1.: 326 mieszkań wybudowanych i dostarczonych (10% ogólnej liczby mieszkań, które zostaną wybudowane i dostarczone)	31 grudnia 2029 r.	1 200 000
	Rezultat 2.2.: 326 mieszkań (dodatkowe 10% ogólnej liczby mieszkań, które zostaną wybudowane i dostarczone)	30 czerwca 2030 r.	1 200 000
	Rezultat 2.3.: 326 mieszkań (dodatkowe 10% ogólnej liczby mieszkań, które zostaną wybudowane i dostarczone)	30 września 2030 r.	1 200 000
	Rezultat 2.4.: 655 mieszkań (dodatkowe 20% ogólnej liczby mieszkań, które zostaną wybudowane i dostarczone)	31 grudnia 2030 r.	2 400 000
8. Łączna kwota (w tym finansowanie unijne i krajowe)	105 263 158 EUR (w tym: wkład EU 100 000 000,00 EUR i wkład krajowy 5 263 158 EUR)		
9. Metoda(-y) korekty	Nie dotyczy.		
10. Weryfikacja osiągnięcia rezultatu lub spełnienia warunku (oraz, w stosownych przypadkach, zakładanych wyników pośrednich) — należy opisać, jaki dokument(y) / system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu	<p>Obowiązkowe elementy ścieżki audytu dotyczące refundacji wkładu Unii przez Komisję na podstawie art. 95, które należy przechowywać na poziomie IZ/IP, określono w załączniku XIII do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, sekcja IV. Instytucjami odpowiedzialnymi za zapewnienie ścieżki audytu będzie IZ, IP i beneficjent.</p> <p>Pomoc państwa będzie udzielana w formie rekompensaty za świadczenie usług publicznych w odniesieniu do mieszkań przystępnych cenowo, na podstawie decyzji Komisji Europejskiej nr 2025/2630 z 16 grudnia 2025 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu</p>		

<p>sprawdzenia, czy osiągnięto rezultat lub spełniono warunek (oraz, w stosownych przypadkach, zakładane wyniki pośrednie)</p> <p>— należy opisać, w jaki sposób będą przeprowadzane weryfikacje zarządcze (w tym na miejscu) i przez kogo.</p> <p>— należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>Świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym i uchylającej decyzję 2012/21/ UE (Dz.U.U.E.L.2025.2630). IP weryfikuje poziom przyznanej pomocy państwa i zamówienia publiczne, jeśli dotyczy.</p> <p>Weryfikacja osiągnięcia wyników pośrednich i rezultatów opierać się będzie na przygotowywanych przez beneficjenta wnioskach o płatność składanych do IP (BGK).</p> <p>Dokumenty potwierdzające osiągnięcie rezultatów, które należy osiągnąć:</p> <p>Rezultat 1.: Dokumentem potwierdzającym osiągnięcie rezultatu będzie raport, generowany z systemu CST2021. Raport będzie obejmował listę umów o dofinansowanie [dane: indywidualny numer umowy o dofinansowanie, data zawarcia, liczba i powierzchnia mieszkań objętych umową];</p> <p>Rezultat 2.: Dokumentem potwierdzającym osiągnięcie rezultatu będzie raport, generowany z systemu CST2021. Raport będzie obejmował listę pozwoleń na użytkowanie [numer pozwolenia na użytkowanie, data dokumentu, liczba mieszkań].</p> <p>Wnioski o płatność będą zawierać:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informacje dotyczące zawartej umowy przyznającej preferencyjny kredyt wraz z odpowiadającą jej wartością wskaźnika; liczba mieszkań przystępnych cenowo wynikająca z zawartych umów; informacje te zostaną uwzględnione przy obliczaniu osiągnięcia wyników pośrednich; - informacje umożliwiające ocenę realizacji operacji, które zostaną uwzględnione przy monitorowaniu osiągnięcia rezultatów. <p>Ponadto osiągnięcie rezultatu 2, będzie weryfikowane i potwierdzane przez IP w ramach weryfikacji zarządczych na podstawie uzgodnionej Instrukcji wykonawczej i zawartych w niej procedur postępowania IP. Weryfikacje zarządcze obejmują m.in. kontrole administracyjne w odniesieniu do wniosków o płatność składanych przez beneficjentów do IP oraz kontrole na miejscu przeprowadzone w odniesieniu do operacji. Do kontroli na miejscu wykorzystywany będzie moduł e-Kontrole - aplikacja będąca częścią CST2021. Tylko operacje, które zostały zweryfikowane przez IP, będą uwzględniane przy potwierdzaniu osiągnięcia wyników pośrednich.</p> <p>IP będzie przeprowadzać weryfikacje zarządcze przez cały okres realizacji operacji oraz w okresie jego trwałości.</p> <p>W celu zapobiegania podwójnemu finansowaniu inwestycji, stosowany będzie mechanizm weryfikacji projektów na etapie oceny wniosku o dofinansowanie. Weryfikacja obejmować będzie analizę dokumentacji aplikacyjnej. Analiza pozwoli ustalić, czy planowane wsparcie nie pokrywa się z zakresem inwestycji finansowanych lub przewidzianych do finansowania z innych źródeł. Równoległe przeprowadzana będzie analiza ryzyka wystąpienia podwójnego finansowania, oparta na dostępnych źródłach informacji, w tym systemach informatycznych, publicznych bazach danych oraz informacjach dostępnych na</p>
---	---

stronach internetowych beneficjentów.

Wnioski o płatność będą składane i przechowywane w systemie CST2021 i będą dostępne do celów audytu.

W okresie trwałości beneficjenci będą składać coroczne oświadczenie potwierdzające, że nie nastąpiły zmiany w zakresie własności składników utworzonej infrastruktury, nie zaszły istotne zmiany wpływające na charakter operacji oraz nie wystąpiły inne okoliczności, które mogłyby zagrozić trwałości operacji. Informacje zawarte w oświadczeniach będą weryfikowane przez Instytucję Pośredniczącą (IP). Wyniki analizy oświadczeń składanych przez beneficjentów zostaną uwzględnione w procesie oceny ryzyka podczas przygotowywania planów kontroli trwałości.

Jeżeli na podstawie złożonych oświadczeń zostaną uzyskane informacje wskazujące na możliwe naruszenia zasady trwałości operacji, beneficjent może zostać poproszony o przedstawienie dodatkowych wyjaśnień/dokumentów lub może zostać poddany kontroli doraźnej i korekcie, jeśli dotyczy.

Szczegóły dotyczące osiągniętych wskaźników (wyniki pośrednie, rezultaty) oraz dokumentacji towarzyszącej i dalsze wyniki weryfikacji zarządczych będą przechowywane w systemie CST2021 i będą dostępne do celów audytu.

CST2021 - zapewnia rejestrowanie i przechowywanie w formie elektronicznej danych dotyczących każdej operacji, niezbędnych do monitorowania, ewaluacji, zarządzania finansowego, weryfikacji i audytów, odpowiedniej jakości, dokładności i wiarygodności system monitorowania i danych dotyczących wskaźników. Ponadto zapewnia, aby wszelka wymiana informacji między beneficjentami a instytucjami Programu odbywała się za pomocą systemów elektronicznej wymiany danych. W szczególności system ten zapewnia:

- 1) ewidencjonowanie danych dotyczących Programów wraz z wymaganymi wymiarami, w szczególności: celami, celami szczegółowymi, wskaźnikami, funduszami, kategoriami regionów, kodami rodzajów interwencji;
- 2) obsługę wyboru operacji i ich rozliczania;
- 3) obsługę kontroli operacji;
- 4) obsługę procesów certyfikacji, w tym, tworzenia wniosków o płatność do KE, rocznych zestawień wydatków, rejestru obciążeń na projekcie, zaliczek, zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów;
- 5) funkcje raportowania.

Zakres przechowywanych danych pozwala na prowadzenie ścieżki audytu, zgodnie z zakresem określonym w art. 72 ust. 1 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i załączniku XVII do tego rozporządzenia. IP weryfikuje poziom przyznanej pomocy państwa i zamówienia publiczne, jeśli dotyczy.

Raporty z postępów FEPW w zakresie mieszkalnictwa przystępnego cenowo – zawierające syntetyczne dane dotyczące podpisanych umów o dofinansowanie (podziale na gminy i województwa; liczba mieszkań, pojemność mieszkań oraz etap budowy), będą publikowane kwartalnie na stronie IP (www.BGK.gov.pl) i udostępniane publicznie.

	<p>W zakresie skarg i podejrzeń o nadużycia, IP będzie cyklicznie przeprowadzać analizy ryzyka nadużyć finansowych, celem dokonania oceny skutków i prawdopodobieństwa urzeczywistnienia się scenariuszy nadużyć finansowych. W procesie oceny ryzyka uwzględniane będą m.in. postępowania prokuratorskie, organów ścigania czy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Dodatkowo IP zostanie zobowiązana do rozpatrywania i podejmowania ewentualnych działań naprawczych (jeżeli zgłoszenia okażą się zasadne) w zakresie wszelkich otrzymanych skarg i innych sygnałów obywatelskich dotyczących prawidłowej realizacji działania. Postępowanie IP w tym zakresie może być przedmiotem kontroli systemowych IZ. Wszystkie dane dotyczące dostępu do preferencyjnego finansowania na wsparcie mieszkań przystępnych cenowo, z podziałem na źródła finansowania, będą znajdowały się w systemach bankowych BGK.</p>
<p>11. Wykorzystanie dotacji w formie finansowania niepowiązanego z kosztami</p> <p>Czy dotacja udzielona beneficjentom przez państwo członkowskie ma formę finansowania niepowiązanego z kosztami? [T/N]</p>	<p>Tak.</p>
<p>12. Rozwiązania służące zapewnieniu ścieżki audytu</p> <p>Proszę wymienić instytucję lub instytucje odpowiedzialne za te rozwiązania.</p>	<p>Ścieżka audytu finansowania niepowiązanego z kosztami będzie zapewniona zgodnie z wymaganiami załącznika XIII, punktu IV rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, określającego wymagania dotyczące ścieżki audytu dla finansowania niepowiązanego z kosztami. Realizacja wszystkich inwestycji będzie przebiegać zgodnie z procedurami zapewniającymi odpowiednią ścieżkę audytu, zgodnie z systemami zarządzania finansowego i kontroli.</p> <p>Organami odpowiedzialnymi za zapewnienie ścieżki audytu będą IZ – Departament Programów Ponadregionalnych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, IP – BGK oraz beneficjenci.</p> <p>Dokumenty składane do IZ i IP, do weryfikacji, będą przechowywane zarówno na poziomie IZ/IP, jak i w CST2021.</p> <p><u>Na poziomie IZ będą przechowywane następujące dokumenty:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. decyzja KE zatwierdzająca program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, zawierająca Załącznik 2 dotyczący finansowania niepowiązanego z kosztami, w tym warunki, rezultaty, wyniki pośrednie do osiągnięcia oraz odpowiadające im kwoty; 2. porozumienie zawarte między IZ a IP w celu powierzenia IP realizacji działań, w tym finansowania niepowiązanego z kosztami; 3. deklaracje wydatków IP składane do IZ jako dokument potwierdzający osiągnięcie wyników pośrednich (przechowywane w CST2021);

4. wniosek o płatność do KE sporządzany przez IZ jako dokument potwierdzający osiągnięcie wyników pośrednich (przechowywany w CST2021);

5. wyniki kontroli systemowych przeprowadzonych przez IZ w IP, w tym kontrole doraźne (przechowywane w CST2021);

6. dane z CST2021 potwierdzające osiągnięcie wyników pośrednich.

Na poziomie IP będą przechowywane następujące dokumenty:

1. dokumentacja konkursu;

2. wniosek o dofinansowanie operacji, o którym mowa w art. 53 ust. 1 lit. f rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, wraz z pozwoleniem na budowę;

3. umowa o dofinansowanie określająca warunki wsparcia, obowiązki beneficjenta oraz zasady rozliczania udzielonego wsparcia finansowego wynikające z rozliczenia operacji metodą finansowania niepowiązanego z kosztami;

4. umowa dotycząca preferencyjnego kredytu zawarta pomiędzy beneficjentem a BGK, udzielonego dzięki wsparciu EFRR w ramach FEPW;

5. wnioski o płatność beneficjenta wraz z odpowiednimi załącznikami (przechowywane w CST2021);

6. wyniki przeprowadzonych weryfikacji zarządczych (przechowywane w CST2021);

7. deklaracje wydatków IP składane do IZ jako dokument potwierdzający osiągnięcie produktów pośrednich (przechowywane w CST2021);

8. raporty z postępu prac - zawierające syntetyczne dane dotyczące podpisanych umów o dofinansowanie (podział na gminy i województwa: liczba mieszkań, pojemność mieszkań oraz etap budowy);

9. dane z CST2021 - na dowód osiągnięcia wyników pośrednich;

10. raporty z kontroli na miejscu (w tym m.in.: wpis w dzienniku budowy, sprawozdanie z wizyty kontrolnej lub monitoringowej na terenie realizacji projektu wraz z oceną rzeczywistego stanu realizacji robót budowlanych, dokumentacja fotograficzna z wizyty).

Na poziomie beneficjenta będą przechowywane następujące dokumenty:

1. wniosek o dofinansowanie operacji, o którym mowa w art. 53 ust. 1 lit. f rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów;

	2. umowa o dofinansowanie określająca warunki wsparcia, obowiązki beneficjenta oraz zasady rozliczania udzielonego wsparcia finansowego wynikające z rozliczenia operacji metodą finansowania niepowiązanego z kosztami; 3. umowa dotycząca preferencyjnego kredytu zawarta pomiędzy beneficjentem a BGK, udzielonego dzięki wsparciu EFRR w ramach FEPW; 4. dokumentacja robót budowlanych – w tym niezbędne pozwolenia i raporty z postępu prac, pozwolenia (np. pozwolenie na budowę, pozwolenie na użytkowanie); 5. wnioski o płatność składane do IP, potwierdzające realizację kamieni milowych (przechowywane w CST2021); 6. dane źródłowe, na podstawie których będą sporządzane wnioski o płatność w związku z osiągnięciem rezultatów operacji; 7. raporty z kontroli na miejscu realizacji operacji (w tym m.in.: wpis w dzienniku budowy, sprawozdanie z wizyty kontrolnej lub monitoringowej na terenie realizacji projektu wraz z oceną rzeczywistego stanu realizacji robót budowlanych, dokumentacja fotograficzna z wizyty).

Załącznik 1 do Aneksu 2.

<i>assumptions for calculations</i>	Total allocation [EUR]	euro exchange rate	allocation [PLN]	EFEP's share in housing costs [grant per one project]	average area of an affordable flat [m2]	price of 1 square meter of useful floor area of the flat in 2027-2030 [PLN]	average number of people living in a flat [person]	average flat cost [PLN]	number of flats supported by EFEP	capacity of affordable housing supported by EFEP [person]
<i>założenia do obliczeń</i>	Całkowita alokacja [EUR]	kurs euro	alokacja [PLN]	udział FEPW w kosztach mieszkania [grant per project]	średnia powierzchnia mieszkania przystępnego cenowo [m2]	cena 1 m2 powierzchni użytkowej mieszkania w latach 2027-2030 r. [PLN]	średnia liczba osób w mieszkaniu [osoba]	koszt średniego mieszkania [PLN]	liczba mieszkań wspartych z FEPW	pojemność mieszkań wspartych z FEPW [osoba]
<i>data and calculations/ dane i obliczenia</i>	105 263 158	4,26	448 421 053	0,25	52,25	10513	2,4	549 304,25	3 265,37	7 837
<i>source of data/ calculations</i>	EFEP	The exchange rate is predicted for 2026-2029 in Guidelines on macroeconomic indicators – Ministry of Finance	allocation [EUR]*euro exchange rate	assumption of MA EFEP	Construction results in 2024, Statitics Poland	Prediction based on historical data: Price of a square metre of useful floor area of a residential building (1Q2014-2Q2025), September 2025, Statistics Poland. Prices were estimated for 2027-2030 and averaged for this period (details in table 3.)	Housing economy and municipal infrastructure in 2023, Statistics Poland	average area of an affordable flat * price of 1 square meter of useful floor area of the flat in 2027-2030	allocation [PLN] / (average flat cost * EFEP's share in housing costs)	number of flats supported by EFEP * average number of people living in a flat
<i>źródło danych/ obliczenia</i>	FEPW	Wytyczne dotyczące wskaźników makroekonomicznych - Ministerstwo Finansów - Portal Gov.pl (aktualizacja – lipiec 2025 r.)	alokacja [EUR]*kurs euro	założenie przyjęte przez IZ FEPW	Efekty działalności budowlanej w 2024 r., GUS	Predycja bazuje na danych historycznych: Cena 1 m2 powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego oddanego do użytkowania (1Q2014-2Q2025), wrzesień 2025 r., GUS. Ceny zostały zaprognozowane dla lat 2027-2030 i uśrednione dla tego okresu (szczegóły w tabeli 3.)	Gospodarka mieszkaniowa i infrastruktura komunalna w 2023 roku, GUS	średnia powierzchnia mieszkania przystępnego cenowo * cena 1 m2 powierzchni użytkowej mieszkania w latach 2027-2030 r.	alokacja [PLN] / (koszt średniego mieszkania [PLN] * udział FEPW w kosztach mieszkania)	liczba mieszkań wspartych z FEPW * średnia liczba osób w mieszkaniu

Aneks 3

Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym w wraz z harmonogramem
(art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)

Pole tekstowe [2 000]

1. Platformy startowe dla nowych pomysłów – kompleksowe wsparcie dla osób mających pomysł na innowacyjny biznes, chcących założyć start-up w Polsce Wschodniej.
Lata realizacji projektu: 2023—2029
2. „Trójstyk” – Prace na liniach kolejowych nr 25, 74, 78 na odcinku Stalowa Wola - Tarnobrzeg/Sandomierz - Ocice/Padew – inwestycja dopełniająca inwestycje kolejowe zrealizowane w Programie Operacyjnym Polska Wschodnia 2014—2020, stanowiąca domknięcie układu komunikacyjnego w południowej części makroregionu Polski Wschodniej.
Lata realizacji projektu: 2023—2029

Operacje o znaczeniu strategicznym będą realizowane także w następujących obszarach:

1. Adaptacja miast do zmian klimatu
2. Zrównoważona mobilność miejska
3. Ponadregionalne produkty turystyczne

ale z uwagi na konkurencyjny system wyboru, ich lista będzie uzupełniana, wraz z postępowaniem naborów projektów.

Aneks 4

Plan działania w ramach EFMRA na rzecz poszczególnych regionów najbardziej oddalonych

Nie dotyczy